Euvânt de întâmpinare

Dedicăm acest număr al revistei "Deisis" Sfintei Taine a Sfântului Maslu. Taina Sf. Maslu este prin excelență o Sf. Taină a trupului, o Sf. Taină a Bisericii, ce are drept scop vindecarea și sănătatea omului. În cadrul slujbei Sf. Maslu ne rugăm în mod repetat pentru sănătatea trupească, pentru ca păcatele să ne fie iertate și patimile vindecate, pentru ca simțurile noastre să fie păzite de toate influențările rele, astfel încât să ne putem face disponibili lui Dumnezeu cu toată puterea noastră, să scăpăm de piedicile spre acest scop. Sf. Maslu este astfel nu doar o ultimă Sf. Taină, ce se administrează omului pe patul de moarte, ci o Sf. Taină a vieții.

În această Taină se revelează un paradox creștin: locul mântuirii și locul păcatului este unul și același. Este vorba despre trupul nostru, despre propria noastră carne trecătoare. Omul este o ființă, ce mereu face ceva. Chiar dacă ar vrea să nu facă nimic tot ar face ceva, și anume nimic. El se află mereu în situația de a face ceva. Locul de manifestare al oricărei fapte umane este trupul. Prin urmare trupul este și locul mântuirii, dacă este adevărat, că mântuirea constă din fapte și nu vorbe: "Nu oricine Îmi zice: Doamne! Doamne! va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri" (Mt 7, 21). Deci mântuirea nu constă într-o cunoaștere în sens cognitiv, ci în disciplinarea și sublimarea propriului nostru trup.

În trup facem experiența răului, ca boală sau suferință, acel lucru, care întrun fel sau altul ne pune viața în primejdie. Ca urmare a unei relații rupte, sau poate doar strâmbate cu Dumnezeu, omul va alege mereu între două alternative. Ori va căuta sprijin medical (Psiholog, Psihoanalist etc.), care în schimb nu-i poate oferi nicio valoare pozitivă, ci doar poate ajuta, ca omul să capete o atitudine funcțională față de propria sa durere sau viață, cu alte cuvinte, să-și suporte chinul, să tolereze societatea în care trăiește, unde totuși trebuie să se "integreze". Ori va alege a doua variantă, ce este în mediul nostru predominantă. Adică va fugi de sine însuși, se va lansa cu entuziasm asupra vreunui spectacol exterior, care îl va solicita în asemenea măsură, încât va uita de sine însuși sau va ajunge să insiste betonat asupra propriei idei despre sine. De ex. televizor, calculator, alcool etc.

Altfel spus: păcatul a pus stăpânire pe trupul nostru și astfel l-a transformat într-un mijloc de revelație a morții. Trupul face omului acea dimensiune accesibilă, unde el are capacitatea, să devină și să facă ce vrea, după bunul său plac. În trupul nostru producem simțirea a ceea ce râvnim. În felul aceasta devenim în dublă perspectivă proprii noștri idoli, dumnezei, cărora ajungem să ne închinăm: pentru că avem capacitatea de a alege după cum dorim și pentru că juisăm la plăcerea împlinirii râvnelor noastre. Această adorație a propriului eu duce către moarte, pentru că obiectul rugăciunilor noastre, adică acea părelnică capacitate, respectiv simțirile ce rezultă din ea, nu au puterea, de a și de a-și dărui viață, de a înmulți viața. Ele doar o consumă. Adorându-le, ne închinăm de fapt unui leșinat sau mai bine spus propriului nostru leșin. Ne punem încrederea în finititudinea și în cele din urmă în moartea noastră.

Pentru că Cuvântul s-a făcut trup (gr. sarx înseamnă literal carne) (In 1, 14) a luat asupra Lui păcatul și moartea, ce sunt înscrise în carnea noastră și le-a distrus prin moartea Sa pe cruce. Ceea ce a fost astfel restaurat este condiția originară a omului: adică nașterea sa transcendetă în viața dumnezeiască, în afara căreia viața nu poate naște viață.

Altfel spus: nimeni nu a văzut și nimeni nu poate vedea viața. Ceea ce putem vedea sunt ființele vii. Chiar și biologia, ce poartă numele de știință a vieții, nu se ocupă cu viața în sine, ci cu procesele materiale, ce au loc într-o ființă vie. Cu toate acestea fiecare dintre noi știe ce înseamnă viața, ce înseamnă a trăi, pentru că trăim, pentru că facem expriența vieții, o încercăm. Știm ce este viața, nu dinspre exterior, privind lucrurile din lume, procesele materiale, citind într-un manual de biologie, ci din interior, simțind viața în propriul nostru trup, simțindu-ne trupul "plin de viață". Înainte ca lumina să lumineze un lucru, luminează în propria ei strălucire.

Iisus spune despre Sine însuși: "Eu sunt [...] Viața" (In 14, 6) și în alt loc: "Putere am Eu ca să-l dau [sufletul, adică viața] și putere am iarăși să-l iau" (In 10, 18). Se pare că există doar o singură "viață": viața lui Hristos, care este și viața lui Dumnezeu și a omului iar această unică și nerepetabilă viață este atât revelația de sine a lui Dumnezeu cât și revelația de sine a omului. Iar această viață se descoperă în carne, în trup. Înainte de Întruparea lui Dumnezeu în inimile de carne ale credincioșilor: "voi scoate din trupul lor inima cea de piatră și le voi da inimă de carne, ca să urmeze poruncile Mele și legile, să le păzească și să le împlinească" (Iz 11, 19-20). După Întrupare în întregul nostru trup, căci trupurile noastre sunt de-acum "Templul Sf. Duh" (1 Cor 16,19).

Doar prin Întruparea Cuvântului în trupul unui om, care ca om "vine de la Dumnezeu", sau "a fost trimis de Dumnezeu", deci Hristos, Mesia, are loc o asemenea unire, ce poate depăși prăpastia dintre om și Dumnezeu. Această

unire este numită adesea îndumnezeire, pentru că fiecare unire cu acest Trup este și o unire cu Cuvântul, cu Viața. "Iar [Icoana adevărată, Hristos] a refăcut asemănarea, făcându-l pe om prin Cuvântul văzut asemenea Tatălui nevăzut" (Sf. Irineu, adversus haereses V, 18.3).

Sf. Maslu este o sărbătoare a Întrupării, a faptului că Dumnezeu s-a făcut trup. În el facem experiența, că trupul nostru nu este doar un obiect, pe care putem să-l folosim după chef și că el nu are prin sine capacitatea de a se menține. Carnea noastră nu este corpul opac, pe care fiecare dintre noi îl cară după el de la naștere, locul unde observăm angoasați talentul sau defectele. Cu cât este mai curat, mai simplu și mai ales dezbrăcat, cu cât omul se reduce asupra sinelui, asupra acestui trup din carne, cu atât mai puternic este experiența acelei puteri nelimitate, ce ne redă pe noi nouă înșine. Iar atunci când ajungem la limită, omul îl poate întrezări pe Dumnezeu. Așa cum ne este prezentat și în icoana Bunului Samarinean. Cel ce a fost tâlhărit și lovit este purtat și uns de Hristos. Tâlhăritul, cel ce a mai rămas doar cu trupul, se întâlnește cu Dumnezeu. Trupul său devine astfel transparent, un mijloc de revelare a Tainei lui Dumnezeu, care este și Taina omului. Căci viu este Dumnezeul nostru, și vii suntem și noi.

Hristos a înviat!

Sfinții Aqvila și Priscila / deutsch

Begriißungswort

Wir widmen diese Nummer der Zeitschrift "Deisis" dem Mysterium der Ölsalbung. Dieses Mysterium der Kirche ist par excellence ein Mysterium des Leibes, ein Sakrament, das auf die Genesung und Gesundheit des Menschen aufzielt. Im Gottesdienst der Ölsalbung wird darum gebetet, dass der Mensch leiblich wieder gesund wird, dass seine Sünde vergeben und seine Leidenschaften geheilt werden, dass seine Sinnen von den üblen Einflüssen und Einflüsterungen geschützt werden, damit er mit voller Kraft und ungehindert sich für Gott verfügbar machen kann. Das Mysterium der Ölsalbung ist somit nicht ein letztes Sakrament, vor dem bevorstehenden Tod, sondern ein Sakrament fürs Leben.

Das Mysterium der Ölsalbung offenbart ein christliches Paradox: der Ort des Heils ist auch der Ort der Sünde. Es geht hier um unser eigenes Fleisch, um unser endliches Fleisch. Der Mensch ist ein handelndes Wesen. Er kann, auch wenn er es wollte, nicht nicht handeln. Weil aber das Fleisch den Ort jeder wirklichen Handlung bildet, definiert es auch den Ort des Heils, wenn gilt, dass es nicht in einem Sagen, sondern in einem Tun besteht: "Nicht jeder, der zu mir sagt: Herr! Herr! wird in das Himmelreich kommen, sondern nur, wer den Willen meines Vaters im Himmel tut" (Mt. 7,21). Mithin nicht in einem Wissen kognitiver Art, sondern in der praktischen Umformung des eigenen Fleisches.

In unserem Fleisch erfahren wir das Böse, als Krankheit oder Leid, das, was unser Leben auf irgendeine Weise bedroht. Infolge einer gebrochenen oder gehemmten Beziehung zu Gott bleibt es dem Menschen im Grunde nur zwei Auswege. Er kann sich an einen ärztlichen Seelsorger (Psychotherapeuten, Psychoanalytiker usw.) wenden, der allerdings ihm keine positiven Werte beibringen kann, sondern nur hilft, eine funktionierende Einstellung zum Leid oder Leben zu gewinnen, mit anderen Worten, das Unerträgliche zu ertragen, die unerträgliche Gesellschaft zu ertragen, in welche man sich trotz allem "einzufügen" hat. Oder er kann die zweite Lösung annehmen, die in unserem Umfeld überwiegt. Es handelt sich darum, vor sich selbst zu fliehen, sich außerhalb seiner selbst auf irgendein verwunderliches Schauspiel zu stürzen, welches derart beansprucht, dass man sich entweder ganz vergisst, oder aber kräftig auf sich selbst insistiert.

Anders gesagt: die Sünde hat das Fleisch zur ihrer Beute gemacht und dadurch zum Medium einer Todesoffenbarung. Das Fleisch eröffnet dem Menschen jene Dimension, worin er das Vermögen hat, selber zu werden und zu machen, was er will, indem er an sich selbst die Empfindung seines Begehrens hervorbringt. Um sich damit doppelt anzubeten: in diesem angeblichen Vermögen sowie in seinen Freuden und Vergnügungen. Diese Selbstanbetung führt zum Tod, weil das Angebetete, das heißt jenes angebliche Vermögen, bzw. die von ihm beigebrachten Empfindungen, eben nicht die Macht haben, sich das Leben zu geben. Indem er sie anbetet, betet der Mensch also seine eigene Ohnmacht an; er vertraut sich seiner Endlichkeit und seinem Tode an.

Indem das Wort Fleisch geworden ist, hat es die Sünde und den Tod auf sich genommen, die in unser Fleisch eingeschrieben sind, und er hat sie zerstört, indem er am Kreuze starb. Was demnach wiederhergestellt wurde, ist die ursprüngliche Bedingung des Menschen: seine transzendentale Geburt im göttlichen Leben, außerhalb dessen kein Leben zum Leben kommt.

Anders gesagt: keiner hat das Leben je gesehen. Was wir zu sehen bekommen, sind lebendige Wesen. Auch die Biologie, die nach ihrem Name die Wissenschaft vom Leben ist, beschäftigt sich eigentlich nicht mit dem Leben, sondern mit materiellen Prozessen, die in einem lebendigen Wesen stattfinden. Und trotzdem wissen wir, was das Leben ist, weil wir es erleben. Wir wissen, was das Leben heißt nicht von außen, indem wir die Weltdinge betrachten, sondern von innen, indem wir es in unserem Fleisch spüren. Bevor das Licht ein Ding erhellt, leuchtet es in seinem eigenen Glanz.

Jesus sagt von sich selbst: "ich bin [...] das Leben" (Jh. 14, 6) und "ich habe die Macht, es [das Leben] zu geben und die Macht, es wieder an mich zu nehmen" (Jh. 10, 18). Es scheint, dass es nur ein einziges "Leben" gibt: das Leben Christi, welches auch Gottes und der Menschen Leben ist und dieses einzige wie auch einmaliges Leben ist sowohl die Selbstoffenbarung Gottes als auch die Offenbarung des Menschseins. Dieses Leben zeigt sich im Fleisch. In der Zeit vor der Fleischwerdung Gottes in den fleischlichen Herzen der Gläubigen: "und ich will [...] das steinerne Herz wegnehmen aus eurem Leibe und [euch] ein fleischernes Herz geben, auf dass sie nach meinen Sitten wandeln und meine Rechte halten und darnach tun" (Ez. 11, 19-20). In der Zeit nach der Fleischwerdung in unserem ganzen Leib, denn unser Leiber sind jetzt "Tempel des Hl. Geistes" (1. Kor. 16, 19).

Allein durch die Inkarnation des Wortes im Fleisch eines Menschen, der als solcher "von Gott gekommen ist", "von ihm gesandt wurde", nämlich Christus, vollzieht sich eine unio, die jeden Abgrund zwischen Mensch und Gott zu überwinden vermag. Diese Vereinigung ist eine Vergöttlichung genannt

worden, weil jede Vereinigung mit diesem Fleisch einer Vereinigung mit dem Wort, mit dem Leben gleichkommt. "Und [das wahre Bild, Christus,] stellte die Gleichheit sicher, indem es den Menschen dem unsichtbaren Vater durch das sichtbare Wort gleich machte" (Irinäus, adversus haereses V, 18.3).

Das Mysterium der Ölsalbung ist eine Feier der Inkarnation, dass Gott Fleisch geworden ist. In ihm erfahren wir, dass unser eigenes Leib kein Gegenstand ist, worüber wir nach Belieben verfügen sollten, und welcher imstande wäre, sich selbst zu gewährleisten. Unser Fleisch ist nicht der opake Körper, den jeder von Geburt an mit sich schleppt, wo man jede gute Eigenschaft oder Mangel beobachtet. Je reiner, einfacher, von allem entblößt, auf sich selbst, auf seinem Leib aus Fleisch reduziert, desto stärker erfährt sich in uns jene grenzenlose Mächtigkeit, welche uns an uns selbst gibt. Und wenn das Leiden seinen Grenzpunkt erfahren hat, kann dem Menschen das Auge Gottes begegnen. So wie die Ikone des barmherzigen Samariter uns dies darstellt. Der unter den Räuber Geratene wird von Christus getragen und gesalbt. Der Leidende, der nur sein Fleisch mehr hat, begegnet Gott. Sein Körper wird somit transparent, er offenbar das Mysterium Gottes, welches auch das Mysterium des Menschen ist. Denn unser Gott ist lebendig, und wir sind es auch.

Christus ist auferstanden!

Cuprins Inhalt

Cuvânt de întâmpinare1	Interviul Deisis
Begrüßungswort3	Ovidiu Sechel
	în dialog cu Preasfințitul Sofian x
Pastoralia	Ovidiu Sechel
naltpreasfințitul Serafim	spricht mit Seiner Exzellenz,
Paștile 2011 x	dem Weihbischof Sofian x
Ostern 2011 x	
Crăciun 2011 x	Contribuții
Weihnachten 2011x	Preasfințitul Sofian
	Preafericitul Daniel în München x
Articole	Weihbischof Sofian:
Pr. Prof. Vasile Mihoc	Seine Seligkeit Daniel în München x
Doctorul sufletelor și al trupurilor x	
Arzt des Leibes und der Seele x	Antuza Scholz
	Veșmintele liturgice
Prof. Konstantin Nikolakopoulos	în Biserica Ortodoxă x
Vindecare și mântuire:	Liturgische Gewänder
Aspecte importante ale personalității	in der orthodoxen Kirche x
Sfântului Apostol Luca x	
Heilung und Heil:	Comunicat de presă
Wichtige Persönlichkeitsaspekte des	Comunicat de presă al Institutului
Apostels Lukas x	Teologic Ortodox de la Universitatea
	Ludwig-Maximilian München x
Pfr. drd. Alexandru Nan	Pressemitteilung der Ausbildung-
Alexander Schmorell –	einrichtung für Orthodoxe Theologie
ın "trandafir alb" în cununa	der Ludwig-Maximilians-Universität
neomartirilor ortodocși x	München x
Alexander Schmorell –	
eine "weiße Rose" in der Schar der	Cuvânt pastoral al
orthodoxen Neomärtyrer x	Adunării Episcopilor ortodocși
	din Germania referitor la ora de religie x
Klaus Kenneth	Hirtenwort der Orthodoxen
Filantropie – Vindecare – Mântuire x	Bischofskonferenz in Deutschland
Philanthropie – die Heilung – das Heil x	zum Religionsunterricht x

Pastoralia: † Arhiepiscop și Mitropolit Serafim

Paștile 2011 - Sărbătoarea vieții și a bucuriei creștine.

"Din mormânt viață a răsărit..." (Din Cântările Învierii)

Preacucernici Părinți și iubiți credincioși, Hristos a înviat!

Praznicul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos ne-a adunat și anul acesta în număr atât de mare pentru ca să ne împărtășim de darurile lui și anume: de viața care izvorăște din mormântul lui Hristos, Biruitorul mortii, de bucuria femeilor mironosițe și a apostolilor care L-au văzut pe Domnul înviat, de pacea lui Dumnezeu care se revarsă în sufletele noastre prin rugăciune și de speranța sau nădejdea creștină care trebuie să ne însoțească mereu în viață pentru ca să biruim și noi, ca și Hristos, necazurile și încercările câte vin asupra noastră, iar la urmă să biruim moartea și să câștigăm viața cea veșnică. Toate aceste daruri se înnoiesc în noi în această sfântă zi a Învierii în măsura în care ne înnoim credința în Domnul nostru Iisus Hristos Cel înviat, în măsura în care ne rugăm mereu, acasă și la biserică, ne spovedim și ne unim cu Sfântul Lui Trup și cu Scumpul Lui Sânge în Taina Sfintei Împărtășanii.

Ne bucurăm că anul acesta, ca și anul trecut, toți creștinii prăznuiesc Paștile în aceeași zi și ne rugăm lui Dumnezeu ca să grăbească ziua unirii tuturor în aceeași credință mântuitoare. Pentru că nimic nu iubește Dumnezeu mai mult ca unirea oamenilor, începând cu unirea noastră a creștinilor, care trebuie să fim exemplu de unitate pentru toți ceilalți (vezi Ioan 17).

Iubiți credincioși,

Învierea Domnului pe care o prăznuim astăzi cu atâta entuziasm și bucurie este Sărbătoarea prin excelență a vieții care se reînnoiește în noi prin moartea și învierea

Preasfințitul Sofian: Paștile 2011, Biserica St. Rupert München

Mântuitorului Iisus Hristos. Dumnezeu l-a creat pe om pentru ca el să participe la comuniunea de viată și de iubire a Sfintei Treimi: a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Atâta timp cât primii oameni au rămas în ascultare de Dumnezeu, deci în comuniune cu El, s-au împărtășit de viața Lui și de toate darurile pe care Dumnezeu le revarsă asupra celor credincioși și ascultători. Ei erau curați și nevinovati, nu știau ce este răul, vorbeau cu Dumnezeu față către față și se bucurau de viața primită de la Dumnezeu. După căderea în păcat, prin călcarea poruncii lui Dumnezeu, Adam și Eva s-au văzut deodată goi și rușinați de propriul lor păcat și s-au ascuns în rai, crezând că pot fugi de fața Celui care este pretutindeni. Între ei și Dumnezeu s-a interpus propria lor voință care îi îndemna să asculte mai mult de diavolul, vrăjmașul lui Dumnezeu, decât de Dumnezeu care le-a dat viața. Aceasta i-a costat alungarea din raiul fericirii în lumea aceasta în care prezenta lui Dumnezeu este ocultată (ascunsă) mereu de lucrarea diavolului a cărui voie o împlinesc oamenii, mai mult decât voia lui Dumnezeu. Astfel în lume s-a înmulțit păcatul care pervertește relațiile dintre oameni, îi

învrăjbește și îi aruncă în tot felul de greutăți și necazuri. Păcatul distruge de asemenea creația lui Dumnezeu, iar oamenii în loc să se bucure de viață și de tot ceea ce a făcut Dumnezeu sunt adeseori triști, abătuți, descurajați. Pentru că viața care vine de la Dumnezeu nu are sens decât dacă este trăită în legătură cu El și în ascultare față de El.

Iată însă că prin Învierea Domnului a venit mântuirea a toată lumea, adică liberarea de sub puterea diavolului, liberarea de păcat și de consecințele lui nefaste care ne transformă adeseori viața în iad. Or noi toți dorim raiul. Fiecare ne putem întreba: ce este raiul, unde este raiul, cum să ajungem în rai? Bucuria, pacea și lumina pe care le trăim aici și acum sunt clipe de rai. Pentru că raiul este tocmai bucuria trăirii cu Hristos Cel înviat. "Astăzi toate s-au umplut de lumină: și cerul și pământul și cele dedesubt" ca și inimile noastre în care se concentrează toată creația lui Dumnezeu! Niciodată nu trăim clipe mai înăltătoare decât în noaptea de Paști. În inima celui care simte pe Hristos înviat, acolo este raiul. Iar în inima din care lipsește Hristos este iadul, întunericul, golul, deznădejdea, patimile... Hristos Domnul a redeschis prin Învierea Sa portile raiului, care aici pe pământ este Biserica. Datoria noastră este să facem din viata noastră un Paște continuu, un rai permanent. Cu alte cuvinte, să ne bucurăm de viață și să-I multumim Domnului pentru toate, să trăim în pace și armonie cu cei din familie, cu rudeniile, cu vecinii, cu semenii noștri la lucru și oriunde ne-am afla. Că acolo unde este pace și armonie, acolo este raiul. Să venim la biserică în fiecare duminică cu conștiinta că Biserica, așa cum am spus, este raiul de pe pământ care ne pregătește pentru raiul cel ceresc, în care vom intra după moartea noastră, dacă Dumnezeu ne va găsi vrednici la judecată. Să ne amintim mereu de cuvintele Mântuitorului care a zis : "Biserica Mea, nici porțile iadului nu o vor birui" (Matei 16,18). Iar Biserica lui Hristos suntem noi toți care credem în Învierea Lui și ne adunăm, duminică de duminică, pentru ca să săvârșim împreună Liturghia și să ne împărtășim cu Trupul și Sângele Domnului Cel înviat pentru ca să putem face din viata noastră un Paște continuu. Să nu ne lăsăm amăgiți de gândul că Biserica este doar a preoților și a monahilor și să nu ne smintim de neputintele unora dintre ei. Să vedem și pe cei cu viață sfântă și pe cei care își împart pâinea cu cel flămând. Şi apoi numai bunul Dumnezeu știe pocăința și lacrimile de taină ale celor care greșesc într-un fel sau altul. Biserica este deci a noastră a păcătoșilor, care însă ne pocăim de greșelile săvârșite și ne silim să nu le mai repetăm. Chiar dacă noi toți păcătuim, Biserica rămâne sfântă și nu se întinează de păcatele noastre, ci ni le spală prin Tainele ei, cu deosebire prin Taina Spovedaniei și prin Taina Împărtășaniei.

Iubiti credincioși,

Așa cum va-m scris și în Pastorala de Crăciun, Sfântul Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe Române a dedicat anul acesta Tainelor Botezului și Cununiei cu recomandarea ca în toate parohiile din cuprinsul Patriarhiei Române, deci și în parohiile din afara granițelor țării, să se aprofundeze de către preoți și credincioși importanța acestor Sfinte Taine pentru viata noastră creștină. Se întâmplă, din păcate, adeseori că părinții și nașii se îngrijesc doar de botezul copiilor și finilor lor, dar nu și de ceea ce trebuie să urmeze după botez, adică de educația creștină a pruncilor și copiilor care începe prin aducerea lor în fiecare duminică la biserică pentru a-i împărtăși cu Trupul și Sângele lui Hristos. Pruncii și copiii trebuie să crească în atmosfera de rugăciune a bisericii, cu împărtășirea în fiecare duminică. De asemenea este foarte important ca părinții să se roage împreună cu copiii în fiecare zi și să se străduiască să păstreze în familie o atmosferă de armonie și înțelegere, care îi va marca pozitiv pe copii pentru totdeauna. Educația religioasă a copiilor se face acasă, în primul rând prin exemplul părinților, și apoi la biserică și la școală.

În ce privește Taina Cununiei, trebuie să deplângem faptul că foarte mulți tineri trăiesc necununati la Biserică, ceea ce este un păcat de moarte și înseamnă să zidești o casă pe temelie de nisip. Nici-un motiv care se invocă pentru trăirea în concubinaj nu poate fi justificat în fața lui Dumnezeu. De aceea îndemnăm cu toată dragostea pe cei ce trăiesc necununați să nu mai amâne cununia la Biserică. De asemenea trebuie să deplângem faptul că adeseori Cununia este redusă la slujba din biserică. După Cununie, tinerii uită repede de Biserică și de darurile primite de la Dumnezeu și anume: darul unirii pentru veșnicie în Hristos, darul nașterii de prunci după voia lui Dumnezeu, darul înțelegerii și iertării reciproce, darul de a se jertfi unul pentru celălalt etc. Toate aceste daruri rămân asupra soților numai dacă ei împlinesc poruncile lui Hristos, trăind după voia lui Dumnezeu și nu după voia lor proprie. Dacă soții trăiesc în dragoste și armonie, dacă dau naștere la toți pruncii pe care l-i dă Dumnezeu și se feresc de păcatele mari care-i despart de Hristos, cum sunt: desfrâul, avortul, planificarea nașterilor, folosirea medicamentelor care ucid pruncii zămisliți în pântecele mamelor, ura, divortul etc., atunci familia - despre care Sfântul Ioan Gură de Aur spune că este Biserica cea mică - devine un rai pe pământ.

Îmi exprim nădejdea că împreună cu Preacucernicii Preoți veți fi receptivi și veți medita adânc la semnificația Tainei Botezului și a Cununiei pentru ca ele să vă ajute la înnoirea vieții duhovnicești. Dumnezeu așteaptă de la fiecare din noi să ne cunoaștem credința și s-o trăim tot mai bine prin angajarea responsabilă în Biserică, în familie și în societate.

Iubiți credincioși,

După cum știți, cea mai mare piedică în organizarea parohiilor noastre și în desfășurarea unei vieți comunitare normale în ce privește Sfintele Slujbe, catehizarea copiilor și tinerilor sau activitățile sociale și culturale etc. este lipsa bisericilor proprii și a spațiilor necesare. De la crearea Mitropoliei noastre, în urmă cu

18 ani, s-a făcut un progres în această privință prin cumpărarea sau construirea câtorva biserici noi, însă cele mai multe parohii rămân totuși fără biserică proprie. Printre bisericile pe care le avem în construcție în prezent sunt cele de la Mannheim (sub îndrumarea P.C. Preot Ioan Popescu), unde s-a ajuns la lucrările de finisare interioară și exterioară, și cea de la Berlin (sub îndrumarea P. Cuv. Ieromonah Clement Lodroman), unde s-a amenajat demisolul pentru a se putea sluji până la ridicarea în continuare a bisericii.

Nădăjduim ca în ziua de 11 septembrie 2011, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel al Bisericii Ortodoxe Române să pună piatra de temelie pentru biserica și complexul mânăstiresc de la München de sub îndrumarea Presfințitului Sofian Brașoveanul. Îi rugăm pe toți credincioșii noștri să contribuie după putere la ridicarea acestor locașuri sfinte care vor da mărturie despre viața duhovnicească a românilor din Germania.

Să punem la inimă îndemnurile Sfântului Ioan Damaschin (sec. VIII) care a compus cântările Învierii din această noapte sfântă:

"Ziua Învierii! Să ne luminăm cu prăznuirea, și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le".

Mă rog Mântuitorului Iisus Hristos Celui înviat să vă binecuvânteze pe toți și îndeosebi pe copii și pe tineri, care sunt viitorul Bisericii și neamului, să vă dăruiască tuturor sănătate și toate cele de folos pentru viața aceasta pământească și să vă învrednicească și de viața cea veșnică.

Hristos a înviat!

Al vostru de tot binele voitor și rugător către Domnul, Biruitorul morții!

† Serafim Arhiepiscop și Mitropolit

Ostern 2011 – Die Feier des Lebens und der Christlichen Freude.

"Aus dem Grab ist das Leben auferstanden…" (Aus den Gesängen der Osternacht)

Hochwürdige Väter und geliebte Gläubige, Christus ist auferstanden!

Das Hochfest der Auferstehung unseres Herrn Jesus Christus lässt uns auch in diesem Jahr wieder in so großer Zahl zusammenkommen, damit wir Seine Gaben empfangen: das Leben, das aus dem Grabe Christi auferstanden ist, des Siegers über den Tod, die Freude der balsamtragenden Frauen und der Apostel, die den Auferstandenen Herrn gesehen haben, den Frieden Gottes, der in unsere Herzen kommt durch das Gebet und die christliche Hoffnung, die uns immer im Leben begleiten muss, damit auch wir wie Christus die Prüfungen und Versuchungen überwinden, die alle über uns kommen, um zuletzt auch den Tod zu besiegen und das ewige Leben zu erlangen. All diese Gaben werden in uns an diesem Heiligen Tag der Auferstehung in dem Maße erneuert, wie häufig wir zu Hause und in der Kirche beten, die Beichte ablegen und uns mit Seinem Heiligen Leib und Seinem teuren Blut im Heiligen Mysterium (Sakrament) der Eucharistie vereinen.

Wir freuen uns besonders, dass in diesem Jahr wie schon im letzten alle Christen am selben Tag Ostern feiern und wir beten darum, dass Gott den Tag der Einheit aller im selben erlösenden Glauben rasch bewirken möge. Weil Gott nichts mehr liebt wie die Einheit unter den Menschen, beginnend mit unserer Einheit als Christen, die wir ein Beispiel der Einheit geben sollten für alle anderen (vgl. Johannes-Evangelium, Kap. 17).

Ostern 2011, St. Rupert-Kirche München

Geliebte Gläubige,

die Auferstehung des Herrn, die wir heute mit so viel Begeisterung und Freude feiern, ist der Feiertag des Lebens par excellence, das in uns erneuert wird durch den Tod und die Auferstehung unseres Erlösers Jesus Christus. Gott hat den Menschen erschaffen, damit dieser an der vollendeten Gemeinschaft der Liebe der Heiligen Dreifaltigkeit teilhat: des Vaters und des Sohnes und des Heiligen Geistes. Solange die ersten Menschen im Gehorsam gegenüber Gott verblieben, also in Gemeinschaft mit Ihm, hatten sie Anteil an Seinem Leben und allen Gnadengaben, die Gott allen schenkt, die glauben und gehorsam sind. Sie waren reinen Herzens und unschuldig, kannten das Böse nicht, sprachen zu Gott von Angesicht zu Angesicht und erfreuten sich an dem ihnen von Gott geschenkten Leben. Nach dem Sündenfall durch das Übertreten des Gebotes Gottes erkannten Adam und Eva auf einmal, dass sie nackt waren, und sie schämten sich ihrer eigenen Sünde und versteckten sich im Himmel in dem Irrglauben, sie könnten vor dem Angesichts des Allgegenwärtigen fliehen. Ihr eigener Wille schob sich zwischen sie selbst und Gott und

verleitete sie dazu, mehr auf den Teufel, den Feind Gottes, zu hören als auf Gott, der ihnen das Leben geschenkt hat. Sie taten dies um den Preis der Vertreibung aus dem Paradies in die Welt, in der die Gegenwart Gottes oft wegen dem Wirken des Teufels verborgen ist, dessen Willen die Menschen lieber erfüllen als den Willen Gottes. So hat sich die Sünde auf Erden vermehrt, die die Beziehungen zwischen den Menschen pervertiert, die Menschen verzaubert und in alle möglichen Schwierigkeiten und ins Unglück stürzt. Die Sünde zerstört auch die Schöpfung Gottes, und die Menschen sind statt sich über ihr Leben und alles von Gott Geschaffene zu freuen - häufig traurig, deprimiert und entmutigt. Denn das von Gott geschenkte Leben hat nur einen Sinn, wenn es in einer lebendigen Beziehung zu Ihm und Gehorsam Ihm gegenüber gelebt wird.

Durch die Auferstehung des Herrn kam nun die Erlösung für alle in der Befreiung von der Macht des Satans, durch die Befreiung von der Sünde und ihren unheilvollen Folgen, die oft genug unser Leben in die Hölle verwandeln. Denn wir wünschen uns doch alle den Himmel. Wir können uns alle fragen: was ist der Himmel, wo ist der Himmel, wie gelangen wir in den Himmel? Nun: die Osterfreude, der Friede und das Licht, das wir hier und jetzt erleben, sind himmlische Momente. Denn der Himmel ist immer die Freude des Lebens mit Christus dem Auferstandenen. "Heute ist alles von Licht erfüllt: Himmel und Erde und was darunter ist" wie auch unsere Herzen, in denen sich die ganze Schöpfung Gottes konzentriert! Wir erleben niemals erhebendere Momente als in der Osternacht. Im Herzen dessen, der den auferstandenen Christus spürt, dort ist der Himmel. Aber in einem Herzen, dem Christus fehlt, herrschen die Hölle, die Dunkelheit, die Leere, die Hoffnungslosigkeit und die Leidenschaften... Christus der Herr hat durch Seine Auferstehung die Pforten des Himmels wieder für uns geöffnet, und

das ist auf Erden die Kirche. Unsere Pflicht ist es, aus unserem Leben ein fortlaufendes Ostern zu machen, einen ständigen Himmel. Wir sollen uns mit anderen Worten unseres Lebens erfreuen und Gott für alles danken, wir sollen in Frieden und Harmonie leben mit unserer Familie, mit unseren Verwandten, Nachbarn und Nächsten am Arbeitsplatz und wo immer wir uns befinden. Denn dort wo Frieden und Harmonie ist, dort ist der Himmel. Wir sollen jeden Sonntag in dem Bewusstsein zum Gottesdienst kommen, dass die Kirche, wie ich gesagt habe, der Himmel auf Erden ist und uns auf den ewigen Himmel vorbereitet, in den wir nach unserem Sterben eintreten, wenn Gott der Herr uns beim Jüngsten Gericht für würdig befindet. Wir sollen uns immer an die Wortes des Herrn erinnern: "Die Pforten der Hölle sollen meine Kirche nicht überwinden." (Matthäus 16,18) Die Kirche Christi aber sind wir alle, die wir an Seine Auferstehung glauben und uns Sonntag für Sonntag versammeln, um gemeinsam die Liturgie zu feiern und Leib und Blut des auferstandenen Herrn zu empfangen, um aus unserem Leben ein fortwährendes Ostern machen zu können. Lassen wir uns nicht täuschen von dem Gedanken, dass die Kirche nur etwas für Priester und Mönche ist und lassen wir uns auch nicht von mancher Unfähigkeit einzelner davon verderben. Wir sollen auch auf die sehen, die ein heiliges Leben führen und die ihr Brot mit dem Hungrigen teilen. Und nur Gott der Herr kennt die heimlichen Tränen derer, die auf die eine oder andere Weise Fehler begehen. Die Kirche gehört zu uns allen als Sünder, die wir unsere begangenen Sünden bereuen und uns darum bemühen, diese nicht zu wiederholen. Auch wenn wir alle sündigen, bleibt die Kirche heilig; sie wird von unseren Sünden nicht verunreinigt, sondern sie reinigt uns durch ihre Mysterien (die Sakramente), vor allem durch das Heilige Mysterium der Beichte und das Mysterium der Eucharistie.

Geliebte Gläubige,

Wie ich Euch schon in der Weihnachtspastorale geschrieben habe, hat die Heilige Synode unserer Rumänischen Orthodoxen Kirche beschlossen, dieses Jahr den Mysterien der Taufe und der Trauung zu widmen mit der Empfehlung, dass die Priester und Gläubigen in allen Pfarrgemeinden des Rumänischen Patriarchats, also auch außerhalb der Landesgrenzen, das Verständnis der Bedeutung dieser Heiligen Mysterien für unser christliches Leben vertiefen sollen. Es geschieht leider viel zu oft, dass die Eltern und Paten sich nur um die Taufe ihrer Kinder und Patenkinder kümmern, nicht jedoch um das, was nach der Taufe folgen sollte, also der christlichen Erziehung der Kinder, die damit beginnt, das Kind jeden Sonntag zum Gottesdienst zu bringen, damit sie Leib und Blut Christi empfangen. Die Kinder müssen in der Atmosphäre des Gebets der Kirche aufwachsen und mit der sonntäglichen Kommunion. Genauso wichtig ist es, dass die Eltern täglich gemeinsam mit ihren Kindern beten und sich darum bemühen, in der Familie eine Atmosphäre der Harmonie und des Verstehens bewahren, was die Kinder dauerhaft positiv prägen wird. Die religiöse Erziehung der Kinder geschieht zuerst im Elternhaus, in erster Linie durch das Vorbild der Eltern, dann in der Kirche und in der Schule.

Was das Sakrament der Trauung betrifft, müssen wir kritisch festhalten, dass sehr viele junge Menschen heute ohne kirchlichen Segen zusammenleben, was eine Todsünde darstellt und bedeutet, ein Haus auf Sand zu bauen. Kein einziger Grund, der genannt wird, kann die wilde Ehe gegenüber Gott rechtfertigen. Ebenso kritisch müssen wir festhalten, dass die Trauung häufig auf den Gottesdienst in der Kirche reduziert wird. Nach der Trauung vergessen junge Menschen die Kirche und die von Gott empfangenen Gaben rasch: die Gabe der Verbindung für die Ewigkeit in Christus,

die Gabe der Geburt von Kindern nach dem Willen Gottes, die Gabe des Verstehens und der gegenseitigen Vergebung, die Gabe der Hingabe für den jeweils anderen usw.. All diese Gaben bleiben nur bei den Eheleuten. wenn sie die Gebote Christi erfüllen und nach dem Willen Gottes leben, nicht nach ihrem eigenen Willen. Wenn die Eheleute in Liebe und Harmonie leben, wenn sie alle Kinder zur Welt bringen, die Gott ihnen schenkt, und sich von allen großen Sünden fernhalten, die sie von Christus trennen, als da wären: Ehebruch, Abtreibung, Geburtenplanung, Gebrauch von Medikamenten, die Kinder im Mutterleib töten, Hass, Ehescheidung, etc., dann wird die Familie - von der der heilige Johannes Chrysostomos sagt, dass sie die Kirche im Kleinen ist - zum Himmel auf Erden.

Ich drücke hier meine Hoffnung aus, dass Ihr gemeinsam mit den Hochwürdigen Priestern empfänglich sind für dieses Anliegen und die Bedeutung des Mysteriums der Taufe und der Trauung vertieft meditiert, damit diese Euch bei der Erneuerung des geistlichen Lebens. Gott der Herr erwartet von jedem von uns, dass wir unseren Glauben kennen und immer besser leben durch ein verantwortliches Engagement in der Kirche, in der Familie und in der Gesellschaft.

Geliebte Gläubige,

Wie Sie alle wissen, ist das größte Hindernis beim Aufbau unserer Pfarrgemeinden und bei der Entfaltung eines normalen Gemeindelebens im Blick auf die Heiligen Mysterien, die Katechese an Kindern und Jugendlichen oder auch soziale und kulturelle Aktivitäten das Fehlen eigener Kirchen und der notwendigen Gemeinderäume. Seit Gründung unserer Metropolie vor 18 Jahren gab es hier viele Fortschritte durch den Kauf oder den Bau einiger neuer Kirchen, doch die meisten Pfarrgemeinden sind nach wie vor ohne eigene Kirche. Zu den Kirchen, die derzeit im Bau sind, zählen die Kirche von

Mannheim (unter Leitung von H. H. Pfarrer Ioan Popescu), bei der die Außen- und Innenarbeiten schon weit vorangeschritten sind, und die von Berlin (unter der Leitung von Priestermönch Clement Lodroman), wo das Untergeschoß fertig gestellt wurde, um die Liturgie bis zur Vollendung des Baus der Kirche feiern zu können.

Wir hoffen, dass am 10. September dieses Jahres Seine Seligkeit Vater Daniel, der Patriarch der Rumänischen Orthodoxen Kirche, in München die Grundsteinlegung für die unter der Leitung Seiner Exzellenz Bischof Sofian Brasoveanul geplante Kirche und den Klosterkomplex legen wird. Wir bitten alle unsere Gläubigen, im Rahmen ihrer Möglichkeiten den Bau dieser heiligen Stätten zu fördern, die ein lebendiges Zeugnis geben werden vom geistlichen Leben der Rumänen in Deutschland.

Nehmen wir uns doch die Aussagen des heiligen Johannes von Damaskus (8. Jh.) zu Herzen, der die Hymnen der Auferstehung dieser Heiligen Nacht komponiert hat:

"Tag der Auferstehung! Erleuchten wir uns mit der Feier des Lichts und umarmen wir einander! Wir sollen auch die 'Brüder' nennen, die uns hassen; wir sollen alles verzeihen der Auferstehung wegen. Und wir sollen so rufen: Christus ist von den Toten auferstanden, er hat den Tod durch den Tod besiegt und denen in den Gräbern das Leben gebracht."

Ich bete zu unserem Erlöser, dem auferstandenen Jesus Christus, Euch alle zu segnen und vor allem die Kinder und Jugendlichen, die die Zukunft der Kirche und des Volkes sind, dass er Euch allen Gesundheit schenken möge und alles, was Ihr zu diesem irdischen Leben braucht und dass Er Euch auch des ewigen Lebens würdig befinden möge.

Christus ist auferstanden! Ein Gesegnetes Osterfest!

Euer Euch allzeit Gutes wünschender und zum Herrn, dem Überwinder des Todes, betender

† Serafim Erzbischof und Metropolit

Übersetzung: Pfarrer Dr. Jürgen Henkel, Selb-Erkersreuth

Darbringung: Vor-Legen; gr. prosphora; lat. oblatio = Gabe, Darbringung

Crăciun 2011 -

Iubirea lui Dumnezeu

"Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16).

Preacucernici Părinți, iubiți credincioși,

Multumim Bunului Dumnezeu că ne-a învrednicit să ajungem cu pace și sănătate la marele Praznic al Nașterii după trup a Fiului Său, Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Îi mulțumim pentru toate câte ne-a dat să trăim și în anul acesta, pentru cele bune și pentru cele mai puțin bune sau chiar rele. Îi multumim aşadar pentru bucuriile și împlinirile de care am avut parte, ca și pentru încercările și neîmplinirile vietii. Știm cu toti că viața omului pe pământ este împreunată cu bucurii și împliniri, dar și cu necazuri și suferințe. Omul credincios știe să pună bucuriile pe seama lui Dumnezeu, iar necazurile și suferințele pe seama păcatelor sale. Astfel el își păstrează întotdeauna echilibrul sufletesc: bucuriile și reușitele vieții nu-l fac să se mândrească și să se îndepărteze de Dumnezeu, după cum necazurile și încercările dureroase nu-l descurajează, ci mai degrabă îl apropie de Dumnezeu de la Care primește putere și curaj să treacă peste ele.

Rugăciunile și cântările Bisericii, ca și minunatele Colinde de Crăciun ne umplu astăzi inima de bucurie, căci, iată, Dumnezeu, din iubire de oameni, a trimis pe Fiul Său în lume: "să se nască și să crească, să ne mântuiască". Prin Nașterea Domnului în Betleem, Dumnezeu coboară pe pământ, se face om și rămâne om pentru veșnicie pentru ca să ne mântuiască nu de la distanță, din înălțimea cerului, ci de pe pământ, prin împreuna petrecere cu oamenii, prin învățătura și faptele Sale minunate și, mai ales, prin Moartea și Învierea Sa.

În Biserică, vorbim mereu de "mântuire" și ne rugăm la fiecare slujbă "pentru mântuirea sufletelor noastre". Dar ce înțelegem cu adevărat prin "mântuire"? "Mântuirea" înseamnă eliberarea de puterea celui rău, eliberarea de stăpânirea păcatelor, eliberarea de osânda iadului și dobândirea vieții celei veșnice în Rai sau în Împărăția lui Dumnezeu. Mântuirea înseamnă, de asemenea, eliberarea de boli, de suferințe și de

Crăciun 2011, Alte Haidhauser Kirche München

necazuri care vin asupra omului datorită păcatelor lui. Dumnezeu ne mântuiește sau ne liberează de relele câte vin asupra noastră dacă ne întoarcem de la viața păcătoasă prin lacrimi de pocăință, dacă ne spovedim regulat și ne împărtășim cu Trupul și Sângele Domnului, iar la sfârșitul vieții ne primește în Rai. Dumnezeu a venit pe pământ ca să fie aproape de noi, să se facă una cu noi în rugăciune și în suferință, să ne ușureze de povara păcatelor, a necazurilor și a ispitelor și să ne dea libertatea lăuntrică și pacea inimii după care suspină tot omul. Mântuitorul Iisus Hristos este și astăzi tot atât de prezent în viața omului credincios ca și acum 2000 de ani când a trăit pe pământ. Puțini au fost cei ce L-au recunoscut atunci ca Fiul lui Dumnezeu, puțini sunt și astăzi cei care cred în El cu adevărat, care țin legătura strânsă cu Biserica întemeiată de El pentru a împărtăși oamenilor harul Său mântuitor, puțini sunt cei care se roagă, postesc și se străduiesc să ducă o viață simplă și curată, vrednică de numele de creștin pe care-l purtăm toți.

Tocmai de aceea astăzi foarte mulți creștini sunt indiferenți față de propria lor mântuire, iar noi care păstrăm totuși legătura cu Biserica suntem adesea "căldicei" în credință, adică nici fierbinți, nici reci cu totul (Apocalipsa 3, 15). Aceasta înseamnă că nu suntem aprinși de iubirea lui Dumnezeu, adică de iubirea curată, dezinteresată, gratuită, de iubirea care acceptă suferința și rabdă îndelung. Căci iubirea se probează și se călește prin focul suferintei pentru cel iubit. Dacă nu știi să suferi, dacă nu ai răbdare în suferință înseamnă că nu iubești cu adevărat. Iubirea lui Dumnezeu este împreunată cu jertfa, cu suferința care însă duce la biruință. Nu ni-L putem imagina pe Mântuitorul născându-Se într-un palat, cu servitori în jurul Său, trăind o viață îmbelșugată sau căutând plăcerea proprie, fugind de greutățile vieții sau ocolindu-i pe oamenii săraci, bolnavi sau stăpâniti de duhuri necurate. Dimpotrivă, Dumnezeu S-a născut într-o iesle, a trăit în cea mai mare

simplitate - adesea nu avea unde Să-și plece capul - a cutreierat orașele și satele Palestinei, învățându-i pe oameni voia lui Dumnezeu, le-a venit în ajutor, i-a mângâiat și vindecat, iar în cele din urmă a acceptat de bună voie moartea pe cruce prin care a mântuit lumea. Toate le-a făcut Domnul din iubire nesfârșită față de noi oamenii. "Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui să și-o pună pentru semenii săi" (Ioan 15, 13).

Spre deosebire de iubirea jertfelnică a Mântuitorului, iubirea noastră este adesea o iubire pătimașă, egoistă, care fuge de suferință și urmărește doar plăcerea și binele personal, nu și binele semenilor; o iubire deci îndreptată mai mult spre lucrurile lumii acesteia decât spre Dumnezeu. O astfel de iubire este cu atât mai mult împreunată cu suferința, drept consecință a păcatelor. Oricât ne-am strădui să fugim de suferință, mai devreme sau mai târziu, dăm peste ea și nu avem ce face decât s-o acceptăm și s-o punem pe seama păcatelor noastre. Dar dacă suferința nu poate fi evitată, ea poate fi totuși transfigurată prin credință și răbdare. Şi, mai cu seamă, prin schimbarea vietii, dacă vrem ca suferinta să fie mântuitoare, adică să ne conducă, încetul cu încetul, la eliberarea de eul nostru egoist pentru a ne lăsa cu totul în mâinile lui Dumnezeu. Altfel suferim în zadar.

"Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică".

Iubiți credincioși,

Sfinții Părinți ai Bisericii ne spun că venirea lui Dumnezeu în lume prin întruparea Fiului Său, Domnul nostru Iisus Hristos, înseamnă înnoirea creației sau a doua creație a lumii. Dumnezeu recreează lumea prin aceea că devine El Însuși om, i-a asupra Sa păcatele oamenilor și le ispășește în locul lor prin Patimile, Moartea și Învierea Sa. Astfel El îi eliberează pe oameni de osânda morții veșnice și le deschide porțile raiului din care

au fost alungați primii oameni după căderea în păcat. Acest adevăr este exprimat de colinda care spune: "Raiul cel închis, azi iar s-a deschis / și strămoșii iară prin Sfânta Fecioară / iar s-au înnoit". Prin Nașterea Sa, Dumnezeu ne cheamă pe toti să ne înnoim viata prin credință și prin dragoste jertfelnică. Sfântul Apostol Pavel ne spune: "...dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă; cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi" (2 Cor 5, 17). Nu putem să fim creștini, adică ucenici ai lui Hristos, dacă trăim ca și necreștinii sau, în multe privințe, mai rău chiar decât aceștia. Mântuitorul ne avertizează, zicând: "Nimeni nu poate să slujească la doi domni...nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona" (cf. Mt 6, 24). Mamona însemnând aici goana după bani și după bunurile acestei lumi, căutarea plăcerilor senzuale, închiderea în orizontul acestei lumi și uitarea destinului nostru vesnic pentru care am fost creati de Dumnezeu. Trebuie să ne aducem mereu aminte că Dumnezeu ne-a creat pentru veșnicie, nu doar pentru viața aceasta atât de scurtă și înșelătoare. Iar dacă uităm de Dumnezeu și de Biserica Sa, o să suferim tocmai pentru că nu trăim după cum a rânduit Dumnezeu să trăiască omul, adică cu credintă și cu dragoste, cu rugăciune și înfrânare, urmărind în toate creșterea sa duhovnicească și sfințirea vieții. Sfântul Apostol Pavel se ruga pentru credincioșii din Tesalonic ca: "Dumnezeul păcii să vă sfințească pe voi desăvârșit și duhul vostru și sufletul și trupul păzească-se întru întregime, fără prihană, întru venirea Domnului nostru Iisus Hristos" (1 Tes 5, 23).

Să nu uităm că toate bolile, în primul rând cele psihice, au un substrat spiritual, toate își au rădăcina în lipsa de armonie a puterilor noastre lăuntrice care se concentrează în inimă. Numai rugăciunea curată și dragostea jertfelnică pot ține în armonie puterile noastre lăuntrice. Dacă neglijăm rugăciunea sau ne rugăm superficial, numai cu buzele nu și cu inima, dacă ne împrăștiem prea mult în lucrurile lumii acesteia, dacă avem prea mul-

te pretenții și dorințe, dacă nu avem dragoste curată și răbdare, dacă trăim în păcate, fără să ne spovedim și fără să ne pocăim, toate acestea ne duc treptat la o stare de nemulțumire care ne distruge personalitatea lăuntrică. De aici încep toate bolile, pe care nu le vom putea depăși decât în măsura în care ne angajăm cu credință și cu multă răbdare să ne corectăm felul de a trăi, sub povățuirea unui duhovnic.

Iubiți credincioși,

Deși viața noastră nu este deloc ușoară, chiar și a acelora care par fericiți pentru că au de toate, totuși ca și creștini nu trebuie să ne pierdem niciodată dragostea de viață și curajul de a lupta împotriva greutăților, bolilor și ispitelor câte pot veni asupra noastră. Mântuitorul Iisus Hristos ne încurajează zicând: "În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea" (Ioan 16, 33). Ceea ce este foarte important în viața noastră de zi cu zi este ca fiecare necaz și fiecare problemă cu care ne confruntăm să le punem mai întâi în fața lui Dumnezeu - așa precum copilul la durere fuge în brațele mamei - și să-L rugăm, cu inima înfrântă și smerită, să le ia El asupra Sa și să le rezolve precum știe El că este bine pentru noi. Iar Dumnezeu, Care "toate le lucrează spre binele celor ce-L iubesc pe El" (Rom 8, 28), nu va întârzia să ne dea putere și curaj să trecem peste toate. Un singur lucru cere Dumnezeu de la noi: să nu ne tulburăm oricât de greu ar fi necazul și să avem nădejde și răbdare. Căci prin răbdare și nădejde toate le biruim.

Mă bucur să vă împărtășesc tuturor bucuria credincioșilor din Mannheim care și-au terminat de construit biserica, urmând ca să fie dotată cu iconostas și amenajată ca să se poată sluji în ea. De asemenea bucuria credincioșilor din Berlin care au ajuns cu construcția bisericii la turnul central. Atât la Mannheim, cât și la Berlin a fost nevoie de un credit substanțial din bancă (340.000, respectiv 200.000 de Euro) pentru a se putea

realiza lucrările de până acum. La München, după punerea pietrei de temelie pentru viitoarea biserică și mânăstire de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, urmează să fie achitat în întregime terenul și să se înceapă efectiv lucrările de construcție. Vă pun tuturor la inimă să ajutați după putință la realizarea acestor locașuri sfinte în care se va preaslăvi Dumnezeu și se vor înălța rugăciuni la fiecare Sfântă Liturghie pentru ctitorii lor. Toți putem fi ctitori cu puținul nostru ajutor!

Mă rog Bunului Dumnezeu, "de la Care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit"

(Iac 1, 17), să vă binecuvânteze pe toți, să vă dăruiască inimă bună, sănătate, dragoste și înțelegere în familie, dragoste și armonie în parohiile de care țineți fiecare, să vă izbăvească de vrăjmașii văzuți și nevăzuți și să vă îndestuleze cu toate câte vă sunt de folos ca să puteți ajuta și pe alții.

Sărbători fericite și La mulți ani!

Al vostru de tot binele doritor și rugător către Domnul Cel născut în Peștera Betleemului,

† Serafim Arhiepiscop și Mitropolit

Weihnachten 2011 -

Die Liebe Gottes

"So sehr hat Gott die Welt geliebt, dass er Seinen Eingeborenen Sohn gab, damit alle, die an Ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben." (Johannes 3, 16)

Wohlehrwürdige Väter, geliebte Gläubige,

Wir danken dem Grundgütigen Gott, dass Er uns wieder in Frieden und Gesundheit das Hochfest der Geburt Seines Sohnes nach dem Fleisch erreichen lässt, unseres Erlösers Jesus Christus. Wir danken Ihm für alles, was Er uns in diesem Jahr hat erleben lassen, für alles Gute, aber auch manches weniger Gute und sogar manches Schlechte. So danken wir Ihm sowohl für alle Freuden und Erfolge, die uns zuteilwurden, wie auch für alle Versuchungen und Misserfolge im Leben. Wir wissen alle, dass das Leben

der Menschen auf Erden immer von Freude und Erfolg, aber auch Unglück und Leiden gleichermaßen geprägt ist. Der gläubige Mensch weiß jedoch, dass er die Erfolge Gott zuzuschreiben hat, Unglück und Leiden aber seinen Sünden. So bewahrt er immer sein seelisches Gleichgewicht: die Freuden und Erfolge des Lebens machen ihn nicht stolz und überheblich und entfremden ihn von Gott, so wie ihn schmerzhafte Unglücksfälle und Versuchungen nicht entmutigen, sondern ihn vielmehr Gott näher bringen, von Dem er Kraft und Mut empfängt, darüber hinwegzukommen.

Die Gebete und Gesänge der Kirche wie auch die wunderschönen Weihnachtslieder erfüllen unser Herz heute mit Freude, denn Gott hat aus Liebe zu uns Menschen Seinen Sohn in die Welt gesandt, "um geboren zu werden und heranzureifen, um uns zu erlösen". In der Geburt des Herrn zu Bethlehem kommt Gott auf die Erde herab, wird Mensch und bleibt auf ewig Mensch, damit er uns erlöst, aber nicht

Weihnachten 2011, Alte Haidhauser Kirche München

aus der Distanz der himmlischen Höhen, sondern von der Erde aus im Zusammenleben mit den Menschen, durch Seine Lehre und Seine wunderbaren Werke, vor allem aber durch Seinen Tod und Seine Auferstehung.

In der Kirche sprechen wir fortwährend von "Erlösung" und beten in jedem Gottesdienst "um die Erlösung unserer Seelen". Aber was verstehen wir wirklich unter "Erlösung"? "Erlösung" bedeutet die Befreiung von der Macht des Bösen, die Befreiung von der Versklavung durch die Sünden, die Befreiung von der Strafe der Hölle und das Erlangen des ewigen Lebens im Himmel oder im Reich Gottes. Erlösung bedeutet gleichzeitig Befreiung von Krankheiten, von Leid und Unglück, das aufgrund seiner Sünden über den Menschen kommt. Gott erlöst uns bzw. befreit uns von allem Übel, das über uns kommen kann, wenn wir unser sündhaftes Wesen hinter uns lassen durch Tränen der Reue, wenn wir regelmäßig beichten und den Leib und das Blut des Herrn empfangen, dann wird er uns auch am Ende unseres Lebens im Himmel empfangen. Gott kam also auf die Erde, um uns nahe zu sein, um eins zu werden mit uns im Gebet und im Leiden, um uns die Bürde der Sünden, des Unglücks und des Leidens zu nehmen und uns innere Freiheit und

den Frieden des Herzens zu schenken, wonach jeder Mensch seufzt.

Unser Erlöser Jesus Christus ist heute genauso gegenwärtig im Leben des gläubigen Menschen wie vor 2000 Jahren, als Er auf Erden lebte. Nur wenige haben damals in Ihm den Sohn Gottes erkannt, nur wenige sind es auch heute, die wirklich an Ihn glauben, die eine enge Verbindung zur Kirche bewahren, die von Ihm gegründet wurde, um die Menschen an Seiner erlösenden Gnade teilhaben zu lassen, wenige sind es, die beten, fasten und sich darum bemühen, ein einfaches und reines Leben zu führen, das Christus entspricht, dessen Namen wir alle tragen.

Genau deshalb sind heute auch sehr viele Christen gleichgültig gegenüber ihrer eigenen Erlösung. Und wir, die wir überhaupt eine engere Beziehung zur Kirche bewahren, sind häufig "lauwarm" im Glauben, also weder brennend, noch ganz kalt (vgl. Offenbarung 3, 15). Dies bedeutet, dass wir von der Liebe Gottes nicht entzündet werden, also von der reinen, interessenlosen, unverdienten Liebe, von der Liebe, die Leiden erträgt und unendlich Geduld hat. Denn die Liebe erprobt und festigt sich durch das Feuer des Leidens für den Geliebten. Wenn Du nicht leiden kannst.

wenn Du keine Geduld im Leiden hast, bedeutet dies, dass du nicht wirklich liebst. Die Liebe Gottes ist vereint mit dem Opfer, mit dem Leiden, das freilich zum Sieg führt. Wir können uns den Erlöser nicht als in einem Palast geboren und mit Dienern in Seiner Umgebung vorstellen, der ein süßes Leben führt oder nur sein eigenes Vergnügen sucht und vor den Schwierigkeiten des Lebens flieht oder arme, kranke und von unreinen Geistern beherrschte Menschen übergeht. Im Gegenteil: Gott wurde in einer Krippe geboren, Er lebte in größter Einfachheit - oft hatte Er nicht, wohin Er Sein Haupt legen sollte -, Er zog durch Städte und Dörfer Palästinas und lehrte die Menschen den Willen Gottes, Er kam ihnen zu Hilfe, Er tröstete und heilte sie, bis Er zuletzt aus freien Stücken den Tod am Kreuz auf sich nahm, wodurch Er die Welt erlöste. All dies hat Gott aus unendlicher Liebe zu uns Menschen getan: "Niemand hat größere Liebe als die, dass er sein Leben lässt für seine Nächsten" (Johannes 15.13).

Im Unterschied zur aufopferungsvollen Liebe des Erlösers ist unsere Liebe häufig eine leidenschaftliche, egoistische Liebe, die vor Leid flieht und nur das eigene Vergnügen und das persönliche Wohl sucht, nicht auch das Wohl der Nächsten; eine Liebe also, die mehr auf die Dinge dieser Welt gerichtet ist als auf Gott. Eine solche Liebe ist umso mehr mit Leidenserfahrungen als Konsequenz der Sünden verbunden. So sehr wir uns auch darum bemühen, Leidenserfahrungen zu entgehen, so werden wir doch früher oder später damit konfrontiert und können nichts anderes tun, als diese anzunehmen und unserer Schuld zuzuschreiben. Aber wenn schon das Leiden nicht vermieden werden kann, kann es doch im Glauben und in Geduld verwandelt werden. Vor allem aber durch einen Wandel unseres Lebens, wenn wir wollen, dass das Leiden zur Erlösung beitragen soll, uns also allmählich zur Befreiung von unserem egoistischen Ich führen soll, damit wir uns ganz in Gottes Hand geben. Sonst leiden wir vergeblich.

"So sehr hat Gott die Welt geliebt, dass er Seinen Eingeborenen Sohn gab, damit alle, die an Ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben."

Geliebte Gläubige,

die Heiligen Kirchenväter sagen uns, dass das Kommen Gottes in die Welt durch die Menschwerdung Seines Sohnes, unseres Herrn Jesus Christus, die Erneuerung der Schöpfung oder die Wiedergeburt der Welt bedeutet. Gott erneuert die Welt dadurch, dass Er Selbst Mensch wird, dass Er die Sünden der Menschen auf Sich nimmt und sie durch Sein Leiden, Sterben und Auferstehen überwindet. So befreit Er die Menschen von der Gefahr des ewigen Todes und öffnet ihnen die Pforten des Himmelreichs, aus dem die ersten Menschen nach ihrem Sündenfall vertrieben wurden. Diese Wahrheit wird von dem Lied ausgedrückt, in dem es heißt: "Der verschlossene Himmel hat sich heute geöffnet/und die Menschheit hat sich durch die Heilige Jungfrau erneuert". Durch Seine Geburt lädt Gott uns alle ein, unser Leben durch Glauben und aufopferungsvolle Liebe zu erneuern. Der heilige Apostel Paulus sagt uns: "Ist jemand in Christus, so ist er eine neue Kreatur; das Alte ist vergangen, siehe, Neues ist geworden." (2. Kor. 5,17) Wir können keine Christen sein, also Jünger Christi, wenn wir wie Nicht-Christen leben - oder oft noch schlimmer als diese. Der Erlöser warnt uns. wenn er sagt: "Niemand kann zwei Herren dienen: ... Ihr könnt nicht Gott dienen und dem Mammon." (Vgl. Matthäus 6,24) Mammon bedeutet hier das Streben nach Geld und nach den Gütern dieser Welt, die Suche nach sinnlichen Vergnügungen, das Sich-selbst-Verschließen im Horizont dieser Welt und das Vergessen unserer ewigen Bestimmung, für die wir von Gott geschaffen wurden. Wir müssen uns immer vergegenwärtigen, dass Gott uns für die Ewigkeit geschaffen hat, nicht nur für dieses so kurze und täuschende Leben hier. Wenn wir aber Gott und die Kirche vergessen, dann leiden wir gerade deshalb, weil wir nicht so

leben wie es Gottes Ordnung für das Leben des Menschen vorgesehen hat, also in Glauben und mit Liebe, in Geduld und Selbstbeherrschung und in allem mit dem Bestreben um geistliches Reifen und Heiligung seines Lebens. Der heilige Apostel Paulus betet in diesem Sinne für die Gläubigen in Thessaloniki: "Der Gott des Friedens heilige euch durch und durch und bewahre euren Geist samt Seele und Leib unversehrt, untadelig für die Ankunft unseres Herrn Jesus Christus." (1. Thessalonicher 5,23)

Wir dürfen nie vergessen, dass alle Krankheiten, vor allem die psychischen, auch eine geistlichen Nährboden haben, alle haben ihre Wurzel im Mangel an Harmonie unserer inneren Kräfte, die sich im Herzen konzentrieren. Nur das reine Gebet und die opferbereite Liebe können unsere inneren Kräfte im Gleichgewicht halten. Wenn wir das Gebet aber vernachlässigen oder nur oberflächlich beten, nur mit den Lippen und nicht auch mit dem Herzen, wenn wir uns zu sehr mit den Dingen dieser Welt beschäftigen, wenn wir zu viele Ansprüche und Wünsche haben, wenn wir nicht die reine Liebe und die Geduld haben, wenn wir in Sünden leben, ohne zu beichten und ohne Buße zu tun, dann führt uns dies alles allmählich zu einem Zustand dauerhafter Undankbarkeit , der unsere innere Persönlichkeit zerstört. Hier beginnen alle Krankheiten, die wir nur in dem Maße überwinden können, in dem wir uns im Glauben und mit viel Geduld dafür engagieren, unter der Anleitung eines Geistlichen Vaters unseren Lebensstil zu ändern.

Geliebte Gläubige,

Auch wenn unser Leben überhaupt nicht leicht ist, auch das Leben derjenigen nicht, die glücklich scheinen, weil sie alles besitzen, so dürfen wir als Christen doch niemals die Freude am Leben und unseren Mut zum Kampf gegen die Schwierigkeiten, Krankheiten und Versuchungen des Lebens verlieren, die über uns kommen können.

Unser Erlöser schenkt uns Mut dazu, wenn Er sagt: "In der Welt habt ihr Angst; aber seid getrost, ich habe die Welt überwunden." (Johannes 16, 33) In unserem alltäglichen Leben ist es sehr wichtig, dass wir jedes Unglück und jedes Problem, mit dem wir konfrontiert sind, zuerst vor Gott bringen – so wie Kinder in ihrem Schmerz immer zuerst in die Arme der liebenden Mutter laufen –, und Ihn mit besiegtem und demütigem Herzen zu bitten, diese auf Sich zu nehmen und zu lösen, wie Er weiß, dass es für uns am besten ist. Und Gott, Der "denen, die Gott lieben, alle Dinge zum Besten" gereichen lässt (Römer 8, 28), wird nicht zögern, uns Kraft und Mut zu schenken, über alles hinwegzukommen. Von uns verlangt Gott nur Eines: dass wir uns vom Unglück nicht überwinden lassen, und sei es auch noch so groß, sondern dass wir Hoffnung und Geduld bewahren. Denn mit Geduld und Hoffnung überwinden wir alles.

Ich freue mich. Sie alle an der Freude der Gläubigen aus Mannheim teilhaben zu lassen, die den Bau ihrer Kirche vollendet haben. Jetzt muss noch die Ikonenwand eingerichtet werden und sie muss geschmückt werden, damit in ihr Gottesdienst gefeiert werden kann. Auch an der Freude der Gläubigen aus Berlin, die mit dem Bau ihrer Kirche zum zentralen Hauptturm gelangt sind. Sowohl in Mannheim, wie auch in Berlin brauchte es einen substanziellen Kredit der Bank (340.000 bzw. 200.000 Euro), um die bisherigen Arbeiten verwirklichen zu können. In München steht nun nach der Grundsteinlegung zu unserer neuen Kirche und zum neuen Kloster durch Seine Seligkeit Vater Patriarch Daniel die vollständige Bezahlung des Grundes an sowie der tatsächliche Baubeginn. Ich lege Ihnen allen wirklich ans Herz, zur Verwirklichung dieser beiden heiligen Stätten nach ihren Möglichkeiten zu helfen, in denen bei jeder Göttlichen Liturgie Gott gelobt wird und Fürbittgebete für die Stifter an Gott gerichtet werden. Wir alle Pastoralia: † Arhiepiscop și Mitropolit Serafim

können mit unserer eigenen kleinen Gabe Stifter sein!

Ich bete zum Grundgütigen Gott, "von Dem alle gute Gabe und alle vollkommene Gabe kommt" (Jakobus 1,17), dass er Sie alle segne, dass Er Ihnen ein gutes Herz, Gesundheit, Liebe und Verständnis in der Familie schenke, Liebe und Harmonie in den Pfarrgemeinden, zu denen Sie jeweils gehören, dass Er Sie erlöse vor den sichtbaren und unsichtbaren Feinden und Sie sättige mit allem, was von Nutzen ist, damit auch Sie anderen helfen können.

Gesegnete Feiertage und auf viele Jahre!

Euer allezeit Euch Gutes wünschender und zu dem im in der Höhle von Bethlehem geborenen Herrn betender

† Serafim Erzbischof und Metropolit

Übersetzung: Pfarrer Dr. Jürgen Henkel, Selb-Erkersreuth, Bayern

Doctorul sufletelor și al trupurilor

Pr. prof. Vasile Mihoc, Facultatea de Teologie "Sfântul Andrei Saguna" – Sibiu

1. Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor

Faptul că, în conformitate cu Revelația biblică, omul este trup și suflet nu înseamnă nicidecum că aceste două componente ale naturii umane trebuie luate în considerare în mod independent una de alta. Căci Sfânta Scriptură afirmă tot atât de insistent unitatea ființei umane. Și, în această privință, concepția biblică se deosebește radical de filozofia platonică și de toate curentele inspirate de aceasta, după care trupul nu este decât un sălaș provizoriu pentru suflet și chiar o închisoare a sufletului.

Valorizarea trupului uman este evidentă din însuși faptul că Hristos a venit să mântuiască nu numai sufletul omului, ci pe omul întreg, trup și suflet. Acest fapt este dovedit prin chiar mulțimea de vindecări de boli trupești săvârșite de Mântuitorul. Astfel, de pildă, Sfântul Matei, după ce a evocat episodul în care Hristos a alungat duhurile rele din mai mulți demonizați și a vindecat bolile trupești ale celor ce fuseseră aduși la El, Îi aplică proorocia lui Isaia: "Acesta neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat" (Mt 8,16-17; Is 53,5). Ca doctor al trupurilor apare Iisus pentru mulți dintre cei care L-au cunoscut în timpul vietii Sale pământești: pentru adversarii Săi, una din primele lor acuzații fiind că a săvârșit o vindecare în zi de sabat (Mt 12,10; Mc 3,2; Lc 6,7), ca și pentru cei care - în număr foarte mare- se apropiau de El pentru a obține vindecarea bolilor și a neputințelor lor trupești.

Pr. prof. Vasile Mihoc

Înistorisirile minunilor din Sfintele Evanghelii întotdeauna Hristos este personajul central. El este Stăpânul absolut, Căruia I se supun nu numai oamenii, ci și demonii – pe care El îi alungă numai "cu cuvântul" (8,16) - și elementele naturii. Astfel, de exemplu, în relatarea mateiană a vindecării lunaticului (sau a demonizatului epileptic) nu aflăm vreun dialog al lui Iisus, nici cu oamenii, nici cu demonul. Tuturor, El le poruncește imperios. El poruncește mai întâi ucenicilor: "Aduceți-l aici la Mine!"; apoi demonului, pe care-l "ceartă" (termen tehnic pentru exorcisme), iar demonul iese imediat din copil (Mt 17,14 și urm.). Este clar că Sfântul Matei ne dă aici o relatare hristologică al cărei scop este de a-L pune în evidență pe Iisus, Domnul atotstăpânitor.

Într-adevăr, această centralitate a lui Hristos și această suveranitate absolută a prezenței și a lucrării Sale este subliniată cu deosebire în Evanghelia de la Matei, din ale cărui relatări despre minuni dispare, în bună măsură, anecdotica lui Marcu. Totdeauna la Matei aceste relatări sunt telegrafice, iar personajul central este, de fiecare dată, Iisus. El stăpânește situațiile în mod suveran. Nici o boală nu rezistă atotputerniciei Sale. El vine,

vede, atinge; și, la simplul contact al mâinii sau al veșmintelor Sale, dispar frigurile soacrei lui Petru (8,15), lepra de pe trupurile leproșilor (8,3), boala grea și veche a femeii cu scurgere de sânge (9,20), orbirea celor fără vedere (9,29), teama martorilor Schimbării la față (17,7).

Dar nu numai în Sfintele Evanghelii și în Noul Testament, în general, Hristos este Doctorul prin excelență, ci în însăși viața Bisericii epocii apostolice și de după aceea. Din această pricină, la începuturile creștinismului, adeseori Hristos este comparat cu Asclepios/Esculap, zeul tămăduitor din cultul păgân; apologeții creștini, păstrând comparația, țin să arate că Hristos este singurul Doctor adevărat, în timp ce Esculap nu era decât un idol și un demon. Această calitate a lui Hristos de "Doctor" – exercitată de El nu numai în mod direct, ci și indirect, prin Sfinții Apostoli și prin taumaturgii creștini de mai târziu – este atât de frapantă pentru observatorii păgâni încât ei prezintă uneori creștinismul ca o "religie pentru bolnavi".

Arătând că El a venit să mântuiască pe omul întreg, Sfinții Părinți și întreaga Tradiție a Bisericii au grijă să-L prezinte atât ca "Doctor al trupurilor", cât și ca "Doctor al sufletelor" și, subliniind unitatea omului și comunitatea de destin spiritual a sufletului și a trupului, în fiecare persoană, ei Îl numesc, cel mai adesea, în mod nedisociat, "Doctorul sufletelor și al trupurilor". Astfel, de pildă, Clement Alexandrinul scrie: "Bunul nostru Pedagog, Care este Întelepciunea și cuvântul Tatălui și Care l-a făcut pe om, are grijă de întreaga făptură a Sa, El se îngrijește deopotrivă de trup și de suflet; El, Doctorul omenirii, în stare să vindece totul". Sfântul Chiril al Ierusalimului zice: "Iisus în limba greacă înseamnă «doctor». Căci El este Doctorul sufletelor și al trupurilor". Sfântul Ioan Gură de Aur zice și el: "Dumnezeu este adevăratul doctor, singurul Doctor al trupului și al sufletului". Sfântul Varsanufie îi scrie unui frate aflat în suferință: "Domnul să fie cu tine, El, Care este marele Doctor al sufletelor și al trupurilor". Iar în altă scrisoare se exprimă astfel: "Iisus este Doctorul sufletelor și al trupurilor". Mai cităm mărturia Sfântului Simeon Noul Teolog: "Noi Îl chemăm pe Cel Care este Doctorul sufletelor și al trupurilor". Acest mod de exprimare este, de altfel, curent în scrierile patristice.

2. Lucrarea lui Hristos-Doctorul în Biserica Sa

Lucrarea și puterea vindecătoare a lui Hristos n-a încetat a se manifesta în viața oamenilor după înălțarea Sa la cer. Dimpotrivă, dacă în timpul vieții Sale pământești această lucrare era restrânsă și condiționată oarecum de prezența Sa fizică, manifestarea ei nu mai cunoaște aceste limite după preamărirea Sa. Rod al preamăririi lui Hristos este trimiterea în lume a Duhului Sfânt. Cincizecimea a marcat întemeierea Bisericii, în care Duhul Sfânt revarsă necontenit harul și puterea lui Hristos asupra credincioșilor Săi.

Astfel, dacă Hristos este adevăratul Doctor, Biserica Sa este "spitalul" pentru vindecarea omului în integralitatea ființei sale, suflet și trup. Biserica asigură astfel extensiunea nelimitată a lucrării vindecătoare a lui Hristos în lume.

Biserica este instituția dumnezeiască a mântuirii omului. Dar mântuirea creștină nu privește numai partea spirituală a ființei umane. În cele ce urmează ne vom referi în special la vindecarea *trupului* omenesc ca funcție asumată de Biserică din porunca, în numele și prin puterea lui Hristos.

Se știe că Domnul le-a dat și ucenicilor Săi porunca și puterea de a vindeca bolile trupești. Trimițându-i în așa-numita "misiune de probă", Iisus le-a poruncit celor doisprezece: "Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, scoateți afară pe demoni" (Mt 10,9 și locurile paralele). O poruncă asemănătoare a dat El celor șaptezeci de ucenici (Lc 10,9). Despre

exercitarea acestei puteri după întemeierea Bisericii ne dă mărturie mai ales cartea Faptele Apostolilor, din care aflăm că Sfinții Apostoli și ucenicii lor săvârșeau minuni nemaiauzite, care confirmau propovăduirea lor și atrăgeau la credința în Hristos mari mulțimi de oameni.

Mântuitorul a instituit și o Sfântă Taină a vindecării trupești, anume *Taina Sfântului Maslu*. Din Mc 6,13 aflăm că încă în timpul petrecerii lor cu Iisus ucenicii "ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i vindecau". Despre săvârșirea acestei Sfinte Taine în epoca apostolică ne dă o importantă mărturie Sfântul Iacov, care, în Epistola sa, recomandă săvârșirea ei pentru cei bolnavi: "Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în n Numele Domnului. Şi rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica și de va fi făcut păcate se vor ierta lui" (Iac 5,14-15).

Slujba acestei Sfinte Taine evidențiază lucrarea permanentă a lui Hristos ca Doctor al sufletelor și al trupurilor. Astfel, după ce s-a cerut lui Dumnezeu, în ectenie, "ca să se binecuvinteze untdelemnul acesta cu puterea, cu lucrarea și cu venirea Sfântului Duh", preoții săvârșitori ai Tainei rostesc (de șapte ori) această rugăciune: "Doamne, Cel ce cu mila și cu îndurările Tale tămăduiești zdrobirile sufletelor și ale trupurilor noastre, Însuți și acum, sfințește untdelemnul acesta, ca să fie celor ce se vor unge din el spre tămăduire și spre izbăvire de toată întinăciunea trupească și sufletească și de toată răutatea...". Ca tămăduitor al sufletelor și al trupurilor este invocat Dumnezeu și în fiecare din cele șapte rugăciuni care urmează, pe rând, după citirea fiecăreia din cele șapte pericope evanghelice. Iar la ungerea bolnavului cu untdelemnul sfințit, care și ea se săvârșește de șapte ori, preotul rostește de fiecare dată o rugăciune care începe cu aceste cuvinte: "Părinte sfinte, Doctorul sufletelor și al trupurilor, Care ai trimis pe Unul Născut Fiul Tău, pe Domnul nostru Iisus Hristos, să tămăduiască toată neputința și să răscumpere din moarte, vindecă pe robul Tău (N) de neputința trupească și sufletească ce l-a cuprins și fă-l să vieze prin harul Hristosului Tău...".

Întreaga slujbă are un puternic caracter penitențial, care evidențiază faptul că Sfântul Maslu vizează vindecarea nu numai a bolilor trupești, ci și a celor duhovnicești, în conformitate cu prescripția Sfântului Iacov și cu îndoita semnificație a verbului sozein pe care el îl folosește: "Rugăciunea credinței va vindeca/va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica și de va fi făcut păcate se vor ierta lui". Pe de altă parte, acest caracter penitențial se justifică prin faptul că orice boală trupească are drept primă cauză păcatul, chiar dacă nu e vorba totdeauna de un păcat personal, fapt subliniat și de Sfântul Iacov prin exprimarea conditională: "de va fi făcut păcate".

Lucrarea tămăduitoare a Bisericii nu se exercită însă numai prin taina Sfântului Maslu sau prin molitfele pentru cei bolnavi. Practic în toate rugăciunile Bisericii se cere și vindecarea trupească. Însăși împărtășirea cu Sfânta Euharistie vizează tămăduirea omului întreg. De mai multe ori, în rugăciunile pe care credinciosul le citește în cadrul pregătirii sale pentru primirea Sfintei Euharistii, el cere ca Trupul și Sângele Mântuitorului să-i fie spre vindecare. Chiar imediat înainte de împărtășire, credinciosul rostește împreună cu preotul această rugăciune: "Nu spre judecată sau spre osândă să-mi fie împărtășirea cu Sfintele Tale Taine, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului". Iar după primirea Sfintei Euharistii, rostește - tot împreună cu preotul – o rugăciune în care se află și aceste cuvinte: "Şi să-mi fie mie Euharistia aceasta spre sănătate, spre bucurie și spre veselie".

Astfel Hristos rămâne pentru totdeauna Doctorul cel mare, Doctorul sufletelor și al trupurilor și, prin Biserica Sa, Își exercită necontenit lucrarea de tămăduire în viața credincioșilor Săi. O tămăduire a sufletului și a trupului deopotrivă.

3. Sfinții – doctori după asemănarea lui Hristos

Puterea vindecării sufletești și trupești, lucrătoare în Biserică, se manifestă în chip deosebit prin sfinți, ca unii care, prin conlucrarea lor cu harul, se fac instrumente ale lucrării mântuitoare și tămăduitoare a lui Hristos.

Pe sfinți, Hristos îi face doctori după asemănarea și prin puterea Sa. Am arătat că El a dat această putere sfinților Săi ucenici și apostoli. Dar nu numai ei, ci toți sfinții vor pune în lucrare puterea vindecătoare a lui Hristos, Cel prezent în ei. În Viețile sfinților găsim nenumărate relatări de vindecări săvârșite de aceștia. Adeseori, în aceste vieți, sfinților li se dă chiar denumirea de "doctori".

Pe de altă parte însă, întreaga literatură creștină evidențiază faptul că Hristos rămâne totuși singurul Doctor. El este întotdeauna Cel care operează vindecarea prin sfinții Săi și aceștia nu se consideră decât simpli intermediari ai Săi. Astfel, după vindecarea ologului din naștere, Sfinții Apostoli Petru și Ioan adresează mulțimii aceste cuvinte: "De ce stați cu ochii ațintiți la noi, ca și cum cu a noastră putere sau cucernicie l-am fi făcut pe acesta să umble? [...] Prin credința în numele Lui [al lui Iisus], pe acesta pe care îl vedeți și îl cunoașteți l-a întărit numele lui Iisus" (Fapte 3,12 și 16). Sfântul Atanasie cel Mare zice despre Sfântul Antonie: "Prin el, Domnul a tămăduit pe mulți". Şi ține să adauge că atunci când Antonie săvârșea o minune, "întotdeauna multumea lui Dumnezeu. El le reamintea bolnavilor că a vindeca nu este al lui, nici al nimănui altcuiva, căci acest fapt Îi este rezervat numai lui Dumnezeu". Şi însuşi Sfântul Antonie precizează: "Eu, nevrednicul, nu am această putere de a vindeca. Tămăduirea este lucrarea Mântuitorului; El se milostiveste, în tot locul, spre cei ce-L cheamă. Domnul Şi-a plecat urechea la rugăciunea mea și Şi-a arătat iubirea Sa de oameni, descoperindu-mi că va tămădui...". Teodoret de Cir se exprimă la fel despre sfinții tămăduitori a căror viață o prezintă: "Cei ce sunt inițiați în tainele Duhului cunosc dărnicia Duhului și ce minuni săvârșește El în om prin om". Astfel, când sfinții rostesc cuvânt de tămăduire asupra cuiva, n-o fac bazându-se pe o putere a lor; ei rostesc un astfel de cuvânt numai atunci când li se descoperă, într-un chip tainic, duhovnicesc, că Domnul voiește să săvârșească acea vindecare.

Şi ei ţin să precizeze Cine este adevăratul vindecător, deoarece oamenii sunt în general înclinaţi să-l laude mai degrabă pe taumaturg decât pe Dumnezeu. Avem un astfel de exemplu în Faptele Apostolilor: când Sfinţii Pavel şi Barnaba au vindecat pe un om în Listra, locuitorii acelei cetăţi au crezut că zeii s-au coborât la ei în chip omenesc şi s-au pregătit să le aducă jertfe. Cu greu i-au făcut cei doi Apostoli să înţeleagă că şi ei erau oameni, îndemnându-i să se "întoarcă către Dumnezeul Cel viu" (Fapte 14,8 şi urm.).

În preocuparea lor de a-i ajuta pe semenii lor, sfinții au recurs adeseori și la mijloace-le medicinii profane. Cartea lui Iisus Sirah recomandă recurgerea la medic: "Și doctoru-lui dă-i loc, că și pe el l-a făcut Domnul și să nu se depărteze de la tine, căci și de el ai trebuință» (Is. Sir. 38,12-13). Recomandări asemănătoare fac adeseori și Sfinții Părinți. Astfel, Origen zice: "Medicina este folositoare și necesară neamului omenesc". Diadoh al Foticeii scrie și el: "Nimic nu te împiedică să chemi doctorul la vreme de boală". Iar Sfântul Vasile notează: "Este o încăpățânare să refuzi ajutorul artei medicilor".

Pe baza acestei valorificări pozitive a medicinei profane, este de înțeles locul aparte pe care îl ocupă în venerația Bisericii și a credincioșilor sfinții doctori fără de arginți. La toate rugăciunile pentru bolnavi sunt invocați cunoscuții sfinți Cosma, Damian, Chir, Ioan, Pantelimon, Ermolae, Samson, Diomid, Mochie, Anichit, Talaleu și Trifon. Ei

au fost medici și și-au pus întreaga lor știință și capacitate medicală în mod gratuit în slujba semenilor lor. Pentru sfințenia vieții lor, Dumnezeu i-a îmbrăcat și cu darul facerii de minuni, astfel încât ei îmbină în modul cel mai fericit exercitarea profesiei medicale cu lucrarea miraculoasă de vindecare în numele și prin puterea lui Hristos-Doctorul. De aceea Biserica îi numește deopotrivă "doctori fără de arginți" și "făcători de minuni".

Dar nu numai cei pomeniți manifestă o astfel de îmbinare a lucrării omenești cu cea dumnezeiască. Știm că încă Sfântul Evanghelist Luca a fost medic de profesie (Col 4,14). Iar în primele veacuri ale Bisericii sunt cunoscuți și alți creștini de renume al căror meșteșug era medicina. Astfel, Eusebiu de Cezareea ne vorbește, de pildă, de Alexandru Frigianul, "medic de profesie, stabilit de mulți ani în Galia, cunoscut aproape de toți pentru iubirea sa fată de Dumnezeu". Multi erau preoti, ca Zenobius, preot și medic din Sidon, sau Petru, "împodobit cu demnitatea preoției, dar și cu arta îngrijirii trupurilor". Unii erau chiar episcopi, ca Vasile al Ancirei, care trăia sub Constantin cel Mare și despre care Fericitul Ieronim ne spune că devenise "savant în arta medicală". Exemplele de acest fel sunt foarte multe.

Această fericită îmbinare a vieții de sfințenie și de propovăduire a lui Hristos cu arta medicală exprimă foarte bine grija Bisericii pentru omul întreg, cu sufletul și cu trupul său. Dar tocmai această grijă îi face pe oamenii Bisericii să nu se mulțumească niciodată a căuta simpla vindecare trupească. Ei știu că cea mai importantă este vindecarea duhovnicească. De aici preocuparea lor nu numai de a vindeca suferințele oamenilor, ci mai ales de a discerne semnificația spirituală a acestora.

4. "Să faci filosofia suferinței tale". Despre folosul bolilor

Boala are un sens și o finalitate care transcend natura fizică. "Nu în zadar, nici fără

motive suntem noi expuși bolilor", scrie Sfântul Ioan Gură de Aur. Sfinții Părinți, în general, ne îndeamnă ca, în caz de boală, înainte de a determina cauzele acesteia și de a căuta mijloacele de vindecare, să ne silim a degaja semnificația pe care ea o are în cadrul relației noastre cu Dumnezeu și să ne dăm seama care poate fi rolul ei pozitiv în vederea mântuirii noastre. Astfel, la Sfântul Maxim Mărturisitorul aflăm acest îndemn: "Când vine peste tine încercarea pe neașteptate [...], cercetează-i scopul și vei afla mijlocul de a te folosi de ea". Iar Sfântul Grigorie de Nazianz îl sfătuiește pe un bolnav: "Nu vreau și nu cred că este bine ca tu, ca unul ce ești deosebit de învățat în cele dumnezeiești, să încerci aceleași simțăminte ca un om de rând, să te încovoi cu trupul, să gemi de suferință ca de ceva iremediabil; trebuie, dimpotrivă, să faci filozofia suferinței tale, [...] să te arăți superior lanturilor tale și să vezi în boală o cale mai bună spre binele tău".

"A face filozofia bolii" – iată un îndemn care exprimă foarte bine care trebuie să fie atitudinea credinciosului în cazul în care este afectat de o boală trupească. El va descoperi atunci foloasele bolii sale. Punând în cauză falsele echilibre anterioare, boala îl face pe om să se întrebe asupra fundamentelor existenței sale; slăbind legăturile sale pătimașe cu lumea aceasta, îl conduce la depășirea limitelor ei. Acest mare adevăr îl exprimă, de pildă, Dostoievski într-un loc din romanul său Crimă și pedeapsă: "Un om sănătos este totdeauna un om pământesc, material [...]. Dar cum ajunge bolnav și ordinea naturală, pământească a organismului său se strică, îndată i se descopere posibilitatea unei alte lumi și, pe măsură ce se agravează boala, raporturile sale cu această lume se îngustează".

Hristos nu este absent din viața credincioșilor atunci când îngăduie ca ei să fie cuprinși de boală sau când nu răspunde îndată rugăciunilor lor de a-i vindeca. El se manifestă ca Doctor nu numai când ia boala.

ci și când o dă. Căci are în vedere o vindecare de mult mai mare preț decât aceea la care ne gândim noi în mod obișnuit. O vindecare integrală a făpturii umane și ale cărei efecte să dureze veșnic.

Această scurtă rememorare a ceea ce Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ne spun despre suferințele noastre, despre vindecarea de ele, despre rostul spiritual înalt al suferințelor și mai ales, despre Hristos ca Doctorul sufletelor și al trupurilor ne arată că adevărurile prezentate mai sus au o mare valoare practică pentru viața noastră și în ce privește răspunderile pe care le avem față de noi înșine și față de semeni. Deoarece, ca creștini, se cuvine să avem ca ideal vindecarea integrală a noastră și a aproapelui nostru, adică atât a sufletului cât si a trupului.

Preotul însuși nu se va putea mulțumi să-l considere pe credincios numai un "suflet". Exemplul doctorilor fără de arginți, faptul că sfinții, în general, au vindecat de atâtea ori bolile trupești și că Biserica a creat primele așezăminte medicale, fiind apoi, veacuri de-a rândul, singura care s-a preocupat de întreținerea unor astfel de așezăminte și, în general, de asigurarea asistenței medicale, sunt tot atâtea temeiuri pentru preot să-și ia în serios calitatea și responsabilitatea de

"doctor" nu numai al sufletelor, ci și al trupurilor. Preotul poate avea un rol esențial în prevenirea bolilor trupești prin lupta sa împotriva păcatelor și a patimilor, cauzele prin excelență ale bolilor trupești. Iar pe cei bolnavi îi poate ajuta să-și afle calea deplinei vindecări prin leacurile minunate ale pocăinței, postului și rugăciunii.

De asemenea, medicul credincios va avea nu mai puțin conștiința integralității persoanei care-i cere ajutorul și a sensului transcendent al bolii pe care este chemat s-o aline. Slujitor și el al unicului și adevăratului Doctor al sufletelor și trupurilor, medicul va fi el însuși un "preot" pentru aproapele său în suferință, tratându-l nu ca pe un simplu caz, ci ca pe o persoană. Astfel încât, odată cu administrarea mijloacelor specifice artei sale, medicul creștin îi va ajuta bolnavului să-și "facă filozofia bolii" sale și să-și dobândească nu numai o simplă vindecare trupească temporară, ci însăși mântuirea la care, și prin acea boală pe care i-a îngăduit-o, îl cheamă Hristos, dumnezeiescul Doctor al sufletelor și al trupurilor.

Iar ceea ce sunt chemați să facă preotul și doctorul, sunt chemați, la măsura chemării lor, să facă și toți credincioșii, conștienți de harul de care se împărtășesc de la Hristos, în Biserica Sa, dar și de responsabilitatea lor față de ceilalți, de solidaritatea cu cei din jurul lor.

Arzt des Leibes und der Seele

Pr. prof. Vasile Mihoc, Facultatea de Teologie "Sfântul Andrei Ṣaguna" – Sibiu

1. Christus, Arzt des Leibes und der Seele

Die Tatsache, dass der Mensch gemäß der biblischen Offenbarung Leib und Seele ist, bedeutet keineswegs, dass diese zwei Teile der menschlichen Natur unabhängig voneinander betrachtet werden sollten. Denn die heilige Schrift betont unablässig auch die Einheit des menschlichen Wesens. Auch in dieser Hinsicht unterscheidet sich die biblische Perspektive von der platonischen Philosophie und ihren Strömungen auf radikale Weise. Dort ist der Leib nur eine vorläufige Stätte für die Seele und sogar dessen Gefängnis.

Der Wert des menschlichen Leibes ist ersichtlich, wenn man betrachtet, dass Christus in die Welt gekommen ist, um den ganzen Menschen, mit Leib und Seele, zu erlösen. Dies ist durch die vielen leiblichen Heilungen, die der Heiland gewirkt hat, bewiesen. So verwendete z.B. der Hl. Mathäus auf Ihn die Prophezeiung Jesajas, indem er erzählt, wie Christus die bösen Geister austrieb und die leiblichen Krankheiten heilte: "Er hat unsere Schwachheiten auf sich genommen und unsere Seuchen hat er getragen" (Mt 8, 16-17; Jes 53,5). Für viele, die ihn während seines irdischen Leben gekannt haben, erscheint Jesus als Artz der Leiber: sowohl für seine Gegner, eine erste Anklage war die Heilung am Sabbat (Mt 12,0; Mk 3,2; Lk 6,7), als auch für die Zahlreichen, die wegen ihrer Krankheiten Seine Nähe suchten.

In allen Wundererzählungen der Evangelien hat Jesus die zentrale Rolle inne. Er ist der absolute Herrscher, welchem sich nicht nur die Menschen, sondern auch die Dämonen, die Er nur mit "seinem Wort" (8,16)

Ikone des Segnenden Jesus Christus, der Arzt aller Leiber und Seelen

austreibt, und auch die Naturmächte unterwerfen. Im Evangelium nach Matthäus, wo es um die Heilung des Mondsüchtigen geht, findet kein Dialog statt, weder mit den Menschen, noch mit den Dämonen. Allen befiehlt Er mit Macht. Er gebietet erstens über die Jünger: "bring ihn zu mir!"; dann über den Dämon, welchen er "bedroht" (Terminus technicus für Austreibungen), so dass dieser umgehend aus dem Knaben heruasfährt (Mt 17,14ff.). Der Hl. Matthäus bietet uns an dieser Stelle einen christologischen Bericht, dessen Ziel es ist, Jesus in einer göttlichen Allmächtigkeit zu präsentieren.

Matthäus betont auf besondere Weise diese Zentralität Christi und die unanfechtbare Souveränität Seiner Person und Seines Werks. In den Wundererzählungen begegnet uns z.B. nicht der anekdotenhafte Stil des Markusevangeliums. Bei Matthäus sind diese Berichte immer telegraphisch und die zentrale Persönlichkeit ist immer Jesus. Er beherrscht die Lage souverän. Keine Krankheit kann Seiner Allmacht widerstehen. Er kommt, sieht, berührt; ein einziger Kontakt mit Seiner Hand oder mit Seinem Gewand genügt: das Fieber verlässt die Schwieger-

mutter Petri (8,15), der Aussatz wird gereinigt (8,3), die alte und schwere Krankheit der Frau mit Blutgang wird geheilt (9,20), die Blinden sehen (9,29), die Furcht der Zeugen bei der Verklärung wird beseitigt (17,7).

Christus ist in den Hl. Evangelien und im ganzen Neuen Testament der Arzt schlechthin und darüber hinaus zu Lebzeiten der Aposteln und auch danach. Aus diesem Grund wurde Christus am Anfang des Christentums mit Asclepsios/Aesculap, der Gottheit der Heilung verglichen; die christlichen Apologeten beweisen, indem sie den Vergleich beibehalten, dass Christus der einzig wahre Arzt ist, während Aesculap nur ein Götze und ein Dämon war. Dieses Charakteristikum Christi als "Arzt", Er zeigt sich als Arzt sowohl unmittelbar, als auch mittelbar durch die Hl. Aposteln und die späteren christlichen Thaumaturgen, war für die damalige Welt so auffällig, dass die Heiden manchmal das Christentum als "eine Religion für die Kranken" beschrieben.

Die hl. Väter und die gesamte Tradition der Kirche bezeugen, dass Christus in die Welt gekommen ist, um den ganzen Menschen zu erlösen und sie stellen Christus sowohl als "Arzt des Leibes" als auch als "Arzt der Seele" dar. Sie betonen die Einheit des Menschen und die gemeinsame geistige Bestimmung der Seele und des Leibes in jeder menschlichen Person und benennen Christus meistens undifferenziert als "den Arzt der Seele und des Leibes". Z.B. Clemens von Alexandrien: "unser gutmütiger Pädagoge, welcher die Weisheit und das Wort des Vaters ist und welcher den Menschen geschaffen hat, kümmert sich um Sein ganzes Geschöpf, sowohl um den Leib als auch um die Seele; Er der Arzt der Menschheit, imstande alles zu heilen". Der hl. Kyrill von Jerusalem schreibt: "Jesus auf griechisch heißt "Arzt". Denn Er ist der Arzt des Leibes und der Seele." Auch Johannes Chrysostomos: "Gott ist der wahre Arzt, der einzige Arzt des Leibes und der Seele". Der hl. Barsanufius schreibt einem kranken Bruder: "der Herr sei mit dir, Er, der große Arzt des Leibes und der Seele". In einem anderen Brief drückt er sich so aus: "Jesus ist der Arzt der Seelen und der Leiber". Schließlich das Zeugnis des hl. Simeon des neuen Theologen: "wir rufen Ihn, den Arzt unserer Seelen und Leiber". Diese Ausdrucksweise kann man in den patristischen Schriften immer wieder finden.

2. Das Werk Christi – der Arzt in seiner Kirche

Die heilende Kraft des Heilands wirkte weiter im Leben der Menschen auch nach seiner Himmelfahrt. Mehr noch: im Laufe seines irdischen Lebens war dieses Wirken gewissermaßen von seiner physischen Gegenwart abhängig. Nach seiner Verherrlichung ist sein Wirken nun nicht mehr begrenzt. Die Frucht der Verherrlichung unseres Herrn ist die Sendung des Hl. Geistes in die Welt. Pfingsten zeichnet die Gründung der Kirche aus, durch die der Hl. Geist ununterbrochen die Gnade und die Kraft Christi auf die Gläubigen ergießt.

Wenn Christus der wahre Arzt ist, dann ist seine Kirche das "Krankenhaus" für die Heilung des Menschen in seiner Einheit, als Leib und Seele. Die Kirche sichert die Verbreitung des heilenden Wirkens Christi auf die ganze Welt.

Die Kirche ist die göttliche Institution zur Erlösung des Menschen. Wobei es allerdings nicht nur um die geistliche Seite des menschlichen Wesens geht. Im Folgenden werden wir besonders die Heilung des menschlichen Körpers unter die Lupe nehmen, als eine Aufgabe, die sich die Kirche auf Befehl, im Namen und durch die Kraft Christi angeeignet hat.

Es ist bekannt, dass Christus den Jünger das Gebot und die Kraft gegeben hat, die leiblichen Krankheiten zu heilen. Indem Er sie auf die sogenannte "Probemission" schickt, sagt Jesus den Zwölf: "Mach die Kranken gesund, reinigt die Aussätzigen, weckt die Toten auf, treibt die Teufel aus" (Mt 10,9). Ein ähnliches Gebot hat Er auch den Siebzig gegeben (Lk 10,9). Darüber erfahren wir mehr aus der Apostelgeschichte, in der wir lesen, dass die heiligen Apostel und ihre Jünger unerhörte Wunder wirkten, die ihre Botschaft bestätigten und viele Menschen zum Glauben an Christus bekehrten.

Der Heiland hat auch ein Sakrament der leiblichen Heilung eingesetzt, nämlich das Sakrament der Ölsalbung. Bei Mk 6,13 können wir lesen, dass die Jünger als sie noch in Gegenwart Jesu verharrten, "viele Siechen mit Öl salbten und sie gesund machten". Über die Feier dieses Sakramentes in der apostolischen Zeit informiert uns der heilige Jakobus, welcher in seinem Brief als Hilfe für die Kranken empfiehlt: "ist jemand krank, der rufe zu sich die Priester der Kirche, dass sie über ihm beten und salben ihn mit Öl in dem Namen des Herrn. Und das Gebet des Glaubens wird den Kranken heilen, und der Herr wird ihn aufrichten; und wenn er Sünden begangen hat, werden sie ihm vergeben sein" (Jk 5,14-15).

Die Gebete dieses Sakramentes betonen das immerwährende Wirken Christi, als Arzt der Seelen und Leiber. Nach der Ektenie "dass Er dieses Öl mit der Kraft, dem Wirken und dem Herabkommen des Hl. Geistes segnet", beten die Priester (sieben mal) dieses Gebet: "Herr, der Du mit Deinem Mitleid und Erbarmen die Zerschmetterung unserer Seele und unseres Leibes heilst, segne Du selbst auch jetzt dieses Öl, dass es den zu Salbenden zur Heilung und Erlösung von der seelischen und leiblichen Unreinheit und von iedwedem bösen Gedanke wird...". Als Arzt der Seele und des Leibes wird Gott wiederum in den folgenden sieben Gebeten nach jeder Lesung aus dem Evangelium angerufen. Bei der Ölsalbung des Kranken, die selber sieben Mal stattfindet, sagt der Priester jedes Mal ein Gebet, das so anfängt: "Heiliger Vater, Arzt der Seele und des Leibes, der Du Deinen Eingeborenen Sohn, unseren Herrn Jesus Christus zu uns geschickt hast, damit Er unsere Schwäche heilt und uns vom Tode loskauft, heile Deinen Knecht (N) von seiner leiblichen und seelischen Schwäche und mach ihn durch die Gnade Deines Christus lebendig...".

Der ganze Gottesdienst hat einen starken Bußcharakter, die Ölsalbung zielt also nicht nur auf die Heilung körperlicher, sondern darüber hinaus auch auf die seelischer Krankheiten, so wie der Empfehlung des hl. Jakobus als auch der Doppelbedeutung des Wortes sozein angemessen: "Das Gebet des Glaubens wird den Kranken heilen/erlösen und der Herr wird ihn aufrichten: und wenn er Sünden begangen hat, werden sie ihm vergeben sein". Auf der anderen Seite wird dieser Bußcharakter dadurch erklärt, dass jede leibliche Krankheit ihren Urgrund in einer Sünde hat, auch wenn es nicht immer von einer persönlichen Sünde die Rede sein kann. Der hl. Jakobus betont dies, indem er eine Bedingungsform verwenden: "wenn er Sünden begangen hat".

Das Heilwirken der Kirche wird nicht nur durch das Sakrament der Ölsalbung oder durch die Gebete für die Kranken sichtbar. Im Grunde wird in jedem Gebet der Kirche für die leibliche Heilung gebetet. Auch die heilige Kommunion beabsichtigt das Heil des ganzen Menschen. In den persönlichen Gebeten zur Vorbereitung auf den Eucharistieempfang wird mehrmals darum gebetet, dass der Leib und das Blut des Herrn zur Heilung werden. Auch gerade vor der Kommunion betet der Gläubige mit dem Priester zusammen dieses Gebet: "nicht zum Gericht oder zur Verdammnis möge mir die Teilnahme an deinen Heiligen Mysterien gereichen, sondern zur Heilung von Seele und Leib". Und nach dem Empfang der Heiligen Gaben bettet, weiter mit dem Priester zusammen: "es werde mir diese Eucharistie zur Freude, zur Gesundheit und zum Frohsinn".

So bleibt Christus für immer der große Arzt, der Arzt der Seele und des Leibes und durch Seine Kirche wirkt er ununterbrochen und heilend im Leben der Gläubigen. Es ist gleichermaßen eine Heilung der Seele und des Leibes.

3. Die Heiligen – Ärzte wie Christus

Die Kraft der leiblichen und seelischen Heiligung, die in der Kirche wirksam ist, offenbart sich besonders durch die Heiligen. Durch die ihnen zuteil gewordene Gnade werden sie zum Werkzeug des erlösenden und heilenden Wirkens Christi.

Christus macht die Heiligen zu Ärzten nach Seinem Ebenbild und durch Seine Kraft. Wir haben bereits gezeigt, dass Er diese Kraft den Aposteln und Jüngern gegeben hat. Aber nicht nur sie, sondern alle Heiligen, in denen Christus gegenwärtig ist, werden die heilende Kraft Christi in die Praxis umsetzten können. Im Leben der Heiligen finden wir zahlreiche Erzählungen darüber. Manchmal werden sie sogar "Ärzte" genannt.

Andererseits wird in der ganzen christlichen Literatur betont, dass Christus der einzige Arzt bleibt. Auch durch Seine Heiligen ist Er immer der Wirkende, diese bleiben einfach Seine Vermittler. Nach der Heilung des Gelähmten sagen die heiligen Aposteln Petrus und Johannes: "Ihr Männer von Israel, was wundert ihr euch darüber, oder was sehet ihr auf uns, als hätten wir diesen wandeln gemacht durch unsere eigene Kraft oder Verdienst? [...]Und durch den Glauben an seinen Namen hat diesen, den ihr sehet und kennet, sein Name stark gemacht; und der Glaube durch ihn hat diesem gegeben diese Gesundheit vor euren Augen." (Apg 2,12 und 16). Athanasius der Große erzählte über den heiligen Antonius: "durch ihn hat Gott viele geheilt". Und ergänzt weiter, dass wenn Antonius ein Wunder vollbrachte, er "immer Gott dankte. Er erinnerte den Kranken, dass das Heilen weder von ihm kommt, noch von

einem anderen, denn dies kann nur Gott vollbringen". Antonius der Große sagt selber: "Ich, der Unwürdige, habe diese Kraft der Heilung angenommen. Das Heilen ist das Wirken des Heilandes: Er hat überall Erbarmen mit den Ihn Anrufenden. Der Herr hat mein Gebet gehört und Seine Menschenliebe gezeigt, indem Er mir offenbarte, dass er heilen wird...". Theodoret aus Kyrus drückt sich ähnlich über das Leben der heilenden Heiligen aus: "Die Fortgeschrittenen in den Geheimnissen des Geistes kennen die Freigebigkeit des Geistes und was für Wunder Er im Menschen vollbringt". Wenn die Heiligen jemanden heilen, so tun sie nicht aufgrund ihrer Fähigkeiten, sondern weil ihnen auf geistige Weise offenbar wurde, dass der Herr diese Heilung tatsächlich wirken will.

Sie selber wollen unbedingt auf den wahren Heiler hinweisen, weil die Menschen die Neigung haben, eher den Thaumaturgen statt Gott zu loben. Wir haben ein solches Beispiel in der Apostelgeschichte: als die heiligen Paulus und Barnabas einen Mann in Lystra heilten, dachten die Einwohner jener Stadt, dass Götter zu ihnen als Menschen niedergekommen wären und wollten ihnen Opfer darbringen. Nicht ohne Schwierigkeiten konnten die Apostel sie davon überzeugen, dass sie nur Menschen waren, und sie anspornen, sich zum lebendigen Gott zu bekehren (Apg 14,8ff.).

In ihrer Sorge für den Menschen haben die Heiligen auch die Kenntnisse der Medizin einbezogen. Das Buch von Jesus Sirach empfiehlt ausdrücklich den Arztbesuch: "Doch auch dem Arzt gewähre Zutritt! Er soll nicht fernbleiben; denn auch er ist notwendig. Zu gegebener Zeit liegt in seiner Hand der Erfolg, denn auch er bettet zu Gott" (Sir 38, 13-14). Solche Empfehlungen begegnen uns auch bei den heiligen Vätern. Origenes sagt: "Die Medizin ist nützlich und für die Menschheit notwendig". Diadochus von Photike schreibt: "Nichts hemmt dich, den Arzt zu rufen, wenn du krank bist". Der hl.

Basilius besagt dasselbe: "Es ist eigensinnig die Hilfe der medizinischen Kunst abzulehnen".

Auf Grund der positiven Bewertung medizinischer Kunst kann man den besondern Platz, den die unentgeltlichen Ärzte im Rahmen der Heiligenverehrung leicht verstehen. Alle Gebete für die Kranken rufen die wohlbekannten Heiligen: Kosmas, Damian, Kyrus, Johannes, Pateleimon, Ermolae, Samson, Diomidis, Mochius, Anichtus, Talale und Tryphon. Sie alle waren Ärzte und haben ihre Fertigkeiten eingesetzt, um anderen unentgeltlich zu helfen. Für ihr heiliges Leben hat Gott sie mit der Macht des Wunderheilens beschenkt, so dass sie das menschliche Können und die göttlicheGnade der Heilung im Namen Christi, des Arztes, auf glückliche Weise vereinten. Deswegen tragen sie in der Kirche gleichzeitig den Beinamen "unentgeltlicher Arzt" und "Wundermacher".

Wir wissen, dass auch der heilige Apostel Lukas Arzt gewesen ist (Kol 4,14). In den ersten Jahrhunderten der Kirche sind auch andere Christen bekannt, die sich mit der Medizin beschäftigten. Eusebius von Caesarea erzählt uns z.B. von Alexander aus Phrygien, "Von Beruf Arzt, sesshaft in Gallien, von allen für seine Liebe zu Gott gekannt". Viele waren gleichzeitig auch Priester, wie z.B. Zenobius, Arzt und Priester in Sidon, oder Petrus, "beschmückt mit der Würde des Priesters, aber auch mit der Kunst der leiblichen Sorge". Manche waren sogar Bischöfe, wie Basilius von Ankyra, welcher zur Zeit Konstantins des Großen gelebt hat, und über welchen Hyeronimus berichtet, dass er "Savant der medizinischer Kunst" geworden sei. Es gibt noch weitere Beispiele.

Die fruchtbare Verbindung zwischen einem heiligen Leben der Verkündigung Christi und der medizinischen Kunst spiegelt die große Sorge der Kirche für den ganzen Menschen, mit seinem Leib und mit seiner Seele, wieder. Aber eben diese Sorge zwingt die Kirchenleute, sich nie nur mit dem leibli-

chen Wohl sich zufrieden zu geben. Sie wissen, dass die geistige Heilung die wichtigere ist. Deswegen beschäftigen sie sich nicht nur mit der Heilung der körperlichen Krankheiten, sondern sie bemühen sich insbesondere ihre geistliche Bedeutung zu begreifen.

4. "Die Philosophie deines Leides". Über den Nutzen der Krankheiten

Sinn und Zweck der Krankheit übersteigen die physische Natur. "Nicht umsonst und nicht ohne Grund dürfen wir erkranken" schreibt Johannes Chrysostomos. Die Väter ermuntern uns im Falle einer Krankheit, uns anzustrengen, um ihre Bedeutung in unserer Beziehung zu Gott und ihre positive Rolle in unserem persönlichen Erlösungsweg zu erfassen. Bei Maximus dem Bekenner können wir lesen: "Wenn dir unerwartet eine Versuchung zustoßt [...] forsche ihr Ziel und du wirst das Mittel finden, sie dir nützlich zu machen". Greogorius von Nazianz berät einen Kranken: "Ich will nicht und ich betrachte es als nicht gut, dass du, der in der göttlichen Lehre besonders gelehrt bist, dieselben Gefühle wie ein Durchschnittsmensch hast. Krumm sitzen, vor Schmerzen stöhnen als ob es unheilbar wäre; du musst doch imstande sein, über dein Leid zu philosophieren, [...] deinen Ketten überlegen sein und in der Krankheit den besseren Weg zu deinem Wohl erschauen".

"Über die Krankheit philosophieren" – eine Ermutigung, die die Einstellung des Gläubigen einer leiblichen Krankheit gegenüber angemessen zum Ausdruck bringt. Dadurch wird er die Früchte seiner Krankheit entdecken. Indem die Krankheit das vorherige falsche Gleichgewicht infrage stellt, bringt sie den Menschen dazu, über die Grundlagen seiner Existenz nachzudenken; indem die leidenschaftlichen Bindungen zur Welt so gelockert werden, kann er die Grenzen dieser Welt überwinden. Diese große Wahrheit drückt auch Dostojewski in sei-

nem Roman Schuld und Sühne aus: "Ein gesunder Mensch ist immer ein irdischer, materieller Mensch [...]. Sobald er krank wird und die natürliche, irdische Ordnung seines Organismus sich verschlechtert, wird ihm die Möglichkeit einer anderen Welt offenbar und je mehr er von seiner Krankheit geplagt wird, desto mehr verengt sich seine Bindung zu dieser Welt".

Christus ist nicht abwesend, wenn Er eine Krankheit zulässt, oder die Heilungsgebete nicht sofort erfüllt. Er zeigt sich als Arzt nicht nur wenn Er eine Krankheit heilt, sondern auch dann wenn Er sie zulässt. Denn er zielt immer auf eine höhere Heilung, als diejenige an die wir üblicherweise denken, und zwar auf eine Heilung des ganzen menschlichen Wesens, für die Ewigkeit.

Wir erkennen aus dieser kurzen, auf den Heiligen Schriften und der heiligen Tradition basierende Ausführung über unser Leid uns seine Heilung und darüber hinaus über den geistlichen Sinn unseres Leides und Christus als Arzt unserer Seele und unseres Leibes, dass diese Wahrheiten einen großen praktischen Wert in unserem Leben besitzen, gerade dann wenn es um die Verantwortung uns und unseren Nächsten gegenüber geht. Es ziemt sich für uns Christen, das Ideal einer vollständigen Heilung, des Leibes und der Seele, unserer selbst und unseres Nächsten vor Augen zu haben.

Selbst der Priester kann sich nicht zufrieden geben, den Gläubigen nur als "Seele" zu betrachten. Das Beispiel der unentgeltlichen Ärzte, die Tatsache, dass die Heiligen die körperlichen Krankheiten so oft geheilt haben, dass die Kirche die ersten Krankenhäuser ge-

baut und lange Zeit als einzige Institution unterhalten hat, sind starke Argumente für eine engagierte Verantwortung der Priester sowohl den Seelen als auch den Leiber gegenüber. Der Priester kann eine wesentliche Rolle in der Vorbeugung der Krankheiten spielen, und zwar durch seinen Kampf gegen die Sünden und die Leidenschaften, welche die Ursachen für die leiblichen Krankheiten schlechthin sind. Er kann auch die Kranken durch die wunderbare Medizin der Buße, des Fastens und des Gebets zur vollständigen Heilung führen.

Ein gläubiger Arzt ist sich sowohl der einheitlichen Person des ihn aufsuchenden Kranken, als auch des transzendenten Sinnes der zu heilenden Krankheit bewusst. Er wird auch zum Diener des einzigen und wahren Arztes der Seele und des Leibes und selber zum "Priester" für seinen sich in Not befindlichen Nächsten, insofern er den Kranken nicht als einen "Fall", sondern als eine Person behandelt. Mit der Verabreichung der Medikamente wird der christliche Arzt dem Kranken dabei helfen, über "die Krankheit zu philosophieren", um nicht nur für eine Zeit lang gesund zu werden, sondern um die von Christus für ihn bestimmte Erlösung zu erlangen. Denn Er ist der göttliche Arzt unserer Seele und unseres Leibes.

Diese Berufung des Priesters und des Arztes ist allen offen, jedem gemäß der eigenen Bestimmung. Alle Gläubigen sind sich der Gnade Christi, die Er Seiner Kirche gegeben hat, und der daraus entwachsenen Verantwortung und Solidarität für und mit einander bewusst zu werden.

Übersetzung: Ovidiu Sechel

Vindecare și mântuire: Aspecte importante ale personalității Sfântului Apostol Luca

Prof. Konstantin Nikolakopoulos, München

În tradiția Bisericii primare și în mod consecvent pe linia moștenirii ortodoxe, Apostolul Luca este considerat autorul a două scrieri nou-testamentare, care, formate din 52 de capitole și în total 2157 de versete, constituie una din cele mai cuprinzătoare părți ale canonului nou-testamentar.

Faptul valabil până astazi că acest apropiat și fidel tovarăș al lui Pavel și-a pus amprenta personală asupra Evangheliei omonime și asupra cărții Faptelor Apostolilor nu a putut fi contestat în mod serios de către acele studii occidentale care oferă o perspectivă diferită.

Ce știm despre acest Luca? Înainte să extragem câteva caracteristici esențiale ale personalității lui din lectura Noului Testament, iată cum suna o informație tipică menționată în cadrul Bisercii primare - este vorba de o primă informație din afara Noului Testament, cea provenind de la Irineu din Lyon, din jurul anului 180- 185 d. Hr. (Adversus Hereses, III, 1,1) - : Luca, însoțitorul lui Pavel, a scris într-o carte Evanghelia propovăduită de acela" (Eusebiu din Cezareea, Istoria Bisericii V, 8, 3).

În timp ce informația lui Irineus face referință mai degrabă la autoritatea apostolică lucanică a celei de-a treia Evanghelii sinoptice, există o altă scriere a Bisericii primare care ne transmite mai multe fațete ale personalității sale.

Vechiul Prolog îndreptat împotriva lui Marchion la Evanghelia lui Luca se pronunța în mod cuprinzător privitor la personalitatea lui Luca, astfel: «Luca este un sirian din Antiohia (adică un cetățean al Antiohiei siriene), de

Prof. Konstantin Nikolakopoulos

profesie medic, un ucenic al Apostolilor; mai târziu însă, el l-a însoțit pe Pavel până la martiriul acestuia și, după ce L-a slujit pe Domnul, statornic, necăsătorit și fără copii, a adormit la vârsta de 84 de ani în Boeția, plin de Duhul Sfânt. Pentru că Matei în Iudeea și Marcu în Italia scriseseră deja Evangheliile lor, Luca, mânat de Duhul Sfânt, a scris în împrejurimile din Ahaia această întreagă Evanghelie, iar în introducerea sa spune tocmai aceasta că, deși fuseseră scrise și alte Evanghelii, era necesar să le fie prezentată credincioșilor proveniți dintre păgâni (creștinii neevrei) o descriere precisă a faptelor mântuitoare, astfel încât ei să nu fie amăgiți de mitologiile evreiești sau înșelați de scornirile eretice și goale care mistifică adevărul».

Evanghelistul Luca - cel care nu numai că i-a fost credincios și apropiat învățătorului său, marelui Apostol al neamurilor, Pavel, în misiunile sale, ci i-a fost alături și în ceasurile grele ale prizonieratului, în numeroasele locuri în care acesta s-a petrecut (cf. Filimon, 24), până la moartea sa martirică la Roma (cf. 2 Tim. 4,11) - se dovedește a fi o personalitate cu multe aspecte.

Devenind activ in Antiohia siriană (cf. Eusebiu din Cezareea, Istoria Bisericii III 4,6) în

prima fază a domniei Împaratului Claudius (41/42 d. Hr.), Sf. Apostol Luca este singurul scriitor neevreu din Noul Testament cu o operă literar-teologică unică.

O serie de elemente ce se găsesc în scrierile sale către «preaputernicul Teofil" (Lc. 1,3;
Fapt. 1,1) provoacă uimire oricărui cititor
atent: precizie istorică, îngrijită ordonare a
materialului, structurare clară, accentuare
teologică și o remarcabilă folosire a limbii
grecești. Iese cu adevărat în evidență stilul limbajului prin care Luca descrie atât de
plastic viața și faptele pamântești ale lui Iisus Hristos, precum și nașterea și extinderea
Bisericii creștine primare. Bineînțeles că în
scrierea sa Faptele Apostolilor Luca acordă o
importanță deosebită lucrării de evanghelizare întreprinse de Sfântul Apostol Pavel.

Din punct de vedere filologic, Luca, creștinul neevreu și foarte învățat, se numără pe bună dreptate printre cei mai buni autori și corifei din pleiada istoricilor timpurilor elenistice.

Însă nu numai talentul său scriitoricesc și sensibilitatea sa filologică au fost prețuite în tradiția Bisericii primare. Odată cu persoana Apostolului Luca iese la iveală o altă sensibilitate, o altă trăsătură demnă întrutotul de remarcat, și anume cea artistică. Este vorba despre o anume tradiție a Bisericii primare cu privire la Evanghelistul Luca în calitatea sa de pictor de icoane, tradiție atestabilă din sec. VI d. Hr. (mai întâi prin Theodoros Anagnostes în anul 530 și apoi prin Simeon Metafrastul în sec. X). Pornind de la această traditie, în Grecia i-au fost atribuite mai multe faimoase icoane ale Fecioarei Maria, cum este spre exemplu aceea de pe insula Tinos sau cea din Mănăstirea Mega-Spileon din Pelopones, ori icoana vestită a Sfintei Fecioare Maria din mănăstirea cipriotă Kykkou, sau cea complementară icoanei Mântuitorului din Capela de deasupra Scale Santa de lângă Lateran.

În cadrul educației sale înalte se mai poate distinge un alt talent al Sfântului Apostol Luca, și anume extraordinarele sale cunoștinte în domeniul navigației. Încurajat și profund inspirat de credința sa neclintită în Dumnezeu și în Fiul Lui răstignit și înviat pentru noi, Luca pornește - în detrimentul profitabilei sale profesii - într-o odisee de mai mulți ani alături de iubitul său învățător și părinte spiritual, Sf. Apostol Pavel (cf. de pildă Fapt., Cap. 27-28).

Datorită excelentelor sale cunostințe nautice a fost emisă ipoteza conform căreia Luca ori s-a născut într-un oraș port, și anume într-unul în care și-ar fi putut exercita meseria de doctor, ori că cel puțin a călătorit foarte mult pe mare. Nu este oricum deloc întâmplător faptul că în Evanghelia lui Luca simbolul «drumului» și al «călătoriei» de durată a lui Iisus din Galileea prin Samaria către Ierusalim, precum și cel - din Faptele Apostolilor - al vestirii Evangheliei din Ierusalim «până la capătul lumii» (Lc. 24,47; Fapt. 1,8) ocupă un loc important. Cu alte cuvinte, întreaga sa operă literară înfățișează o permanentă călătorie pentru a vesti «drumul mântuirii» (Fapt. 16,17).

Fără să doresc să minimizez trăsăturile amintite până acum, pare totuși că ultimul concept menționat, anume cel referitor la faptul «mântuirii», constituie nucleul întregii teologii lucane. În jurul mântuirii oamenilor gravitează antropologia, soteriologia sau eshatologia sa.

Apostolul Luca însuşi se arată extrem de sensibil şi preocupat de om – ca creatură a lui Dumnezeu – și de diferitele tipuri de probleme cu care omul se confruntă. În acest context trebuie să fie în mod deosebit evidențiată grija sa în această direcție; el a fost singurul Evanghelist care s-a aplecat atât de mult asupra problemelor sociale. El întărește această grijă și prin faptul că face ca un citat veterotestamentar (Iez. 6,1f.) să poată fi rostit prin gura Mântuitorului: "Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc saracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor

dezrobirea și celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsați» (Lc. 4,18).

Luca se remarcă printr-un interes sporit acordat nedreptăților sociale și oamenilor defavorizați de societate. Importante pilde din Evanghelia sa au drept subiect prezentarea unor situații sociale precare, cum sunt de pildă: cea a femeii excluse din societate datorită naturii sale ori handicapurilor ei fizice și psihice (Lc. 8,43–48), a copiilor dezavantajați social (Lc. 18,15-17), a vameșului (Lc. 19,10) sau a păcătoșilor, respectiv a femeilor desfrânate (Lc., 5,30; 15,30).

În nici o altă Evanghelie nu apare atât de puternică și de evidentă trimiterea la dragostea lui Iisus pentru cei pierduți. În cea de-a treia Evanghelie sinoptică ce se apleacă atât de mult asupra nedreptăților sociale, Iisus este vestit ca fiind Cel venit pentru salvarea acestor oameni suferinzi.

Reprezentativ în acest context este capitolul 15 cu cele trei «pilde ale celor pierduți»: pilda oii rătăcite, pilda drahmei pierdute și pilda fiului rătăcitor. Nu întâmplător numai la Luca găsim în cadrul Evagheliei cuvântul «mântuitor», «salvator» (gr. σωτήρ, Lc. 2,11; în Lc. 1,47 despre Dumnezeu) și cuvântul «mântuire», «salvare» (gr. σωτηρία, Lc. 19,9, la fel și Lc. 1, 69,71,77). În pericopa despre vameșul Zaheu ne întâmpină un cuvânt care poate fi considerat motto-ul vieții și morții lui Iisus: «Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut» (Lc. 19,10).

În virtutea sensibilității sale față de problemele sociale, Luca tratează intens temele sărăciei și bogăției. În acest context, pilda bogatului și a săracului Lazar (Lc. 16,19-31) atinge un punct nevralgic. Cuvintele pline de putere ale lui Iisus despre problema comorilor acumulate pe acest pământ sunt mai numeroase la Luca decât la Matei și Marcu, și mai tăioase atât în ceea ce privește mesajul de avertizare față de riscurile bogăției (Lc. 6,24 f.; 16,1-3), cât și privitor la privilegierea celor săraci (Lc. 6,20f.; 16, 19ff.). Acei bogați

care se poartă cu nepăsare față de suferința oamenilor sunt extrem de criticați (vezi pilda bogatului căruia i-a rodit țarina, Lc. 12,13-21). Centrale apar cuvintele deosebit de expresive ale lui Iisus către ucenicii Săi despre renunțarea hotărâtoare la orice bunuri pamântești (Lc. 12,22-34). Aceste avertizări trebuiau să fi sunat atunci cunoscut (și de aceea erau și apreciate) acelor cititori ai Evangheliei lucane care erau familiarizați cu filozofia stoico-cinică larg răspândită. Pe baza unor asemenea afirmații, prezente și în Faptele Apostolilor (Fapt. 2, 44f; 4,32ff.), Luca a avut în vedere și atitudinea față de viață a comunității sărace a primilor creștini.

Putem înțelege mai bine personalitatea cu multiple valențe a Sfântului Apostol și Evanghelist Luca în cadrul teologiei sale despre mântuire, profund marcată social și antropologic, dacă ni-l vom apropia pe acest mare autor creștin și în ipostaza meseriei lui, anume cea de doctor. Conștiința sa profesională (de netrecut cu vederea la nivelul textual în cea de-a treia Evanghelie) constituie un fundament important al sensibilității Sfântului Apostol Luca față de oameni.

De la Pavel însuși aflăm că Luca a fost medicul lui «personal» iubit (Col. 4,14).

Este cazul în acest moment să amintim că cercetările au arătat în mod clar că în scrierile Sf. Apostol Luca (spre deosebire de Marcu și Matei) sunt prezente cunoștințe medicale concrete și totodată sunt folosite numeroase concepte medicale.

De exemplu, spre deosebire de Evanghela lui Marcu cu care are în comun multe istorisiri, cea de-a treia Evaghelie sinoptică folosește cuvinte și expresii prezente în literatura medicală antică, precum în Lc. 4,38: «febră mare» (πυρετῷ μεγάλῳ); Lc. 5, 12: «un om plin de lepră » (ἀνὴρ πλήρης λέπρας); Lc. 8, 43: «femeia care suferea de sângerări» (γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος).

Sunt de remarcat și alte pasaje care presupun cunoștințe medicale: Lc 7,15, vindecarea tânărului din Nain; Lc. 10,33, îngrijirea celui rănit în pilda bunului samaritean; Fapt. 3,7-8, vindecarea unui olog; Fapt. 5,5-10, moartea lui Anania și a soției sale Safira; Fapt. 9,18, vindecarea de orbire a lui Saul; Fapt. 9,40, învierea Tavitei; Fapt. 12,23, moartea lui Irod; Fapt. 28,8, vindecarea tatălui lui Publius.

Apostolul și autorul neotestamentar Luca se îngrijește de cei păcătoși, săraci, răniți, aflați în nevoi. Pe de o parte, bolile sunt tratate de el competent, iar pe de altă parte vindecările sunt descrise perfect din punct de vedere medical (cf. Lc 3,11: femeia gârbovă; Lc. 4,35: vindecarea unui demonizat; Fapt. 3,7: vindecarea unui olog; Fapt. 9,18: vindecarea orbului Saul).

Caracteristic pentru exprimarea tipic medicală este descrierea făcută vindecării fiicei lui Iair, mai ales paragraful din Lc. 8,55 ce diferă de exprimarea din Evanghelia lui Marcu: «Şi duhul ei s-a întors și a înviat îndată; și a poruncit El să i se dea să mănânce» (în comparație cu Marcu 5, 42: «Şi îndată s-a sculat copila și umbla, căci era de doisprezece ani. Şi s-au mirat îndată cu uimire mare»).

În minunata pildă a bunului samaritean - care este întâlnită numai în Evanghelia după Luca - iese în evidență descrierea amănunțită a ajutorului și îngrijirilor date înspre însănătoșire (Lc. 10,33).

În pericopa despre femeia ce pierdea sânge (Lc. 8, 43-48), prezentă în toate Evangheliile sinoptice, doctorul Luca intervine personal, simpatetic și sigur pe el în apărarea reputației colegilor săi medici, atenuând judecata severă față de eșecul medicilor din Evanghelia lui Marcu: «Şi multe îndurase de la mulți doctori, cheltuindu-și toate ale sale, dar nefolosind la nimic, ci mai mult mergând înspre mai rău» (Mc. 5,26). Luca formulează distinct pasajul, și evident mai blând, după cum urmează: «Şi o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de sânge și cheltuise cu doctorii toată averea ei, și de

nici unul nu putuse să fie vindecată (...)» (Lc. 8,43).

Numeroasele relatări despre vindecări se integrează armonios în cadrul gândirii teologice a Sf. Apostol Luca. Nu este întâmplător faptul că vindecările sunt asociate cu miraculoasa intervenție divină în destinul oamenilor.

Pasajele caracteristice care aparțin exclusiv Evangheliei după Luca conțin cu precădere relatări despre minuni în care le este dăruită vindecarea oamenilor aflați în suferință: spre exemplu, trezirea tânărului fiu al văduvei din Nain, (Lc. 7,11-17), vindecarea femeii gârbove în ziua Sâmbetei (Lc. 13, 10-17), vindecarea bolnavului de idropică (Lc. 14,1-6) sau vindecarea celor zece leproși (Lc. 17, 11-19).

Prin aceasta Luca își desăvârșește mesajul teologic - care străbate ambele sale scrieri -, anume că intervenția milostivă a lui Dumnezeu (care se manifestă, printre altele, și prin vindecările de ordin fizic) trimite către ceva mai înalt: mântuirea omului, salvarea lui.

De aceea vestirea Împărăției lui Dumnezeu ce va să vină străbate de la un capăt la altul atât cea de-a treia Evanghelie, cât și Faptele Apostolilor. Împreună cu propovăduirea universală a Evangheliei se consfințește «basileia» (împărăția) în istorie și în Biserică, fiind garantată prin prezența permanentă a Duhului Sfânt: Fapt. 1,8: «Ci veți lua putere, venind Duhul Sfânt peste voi, și Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului».

În viziunea lui Luca, Împărăția lui Dumnezeu este deja puternic resimțită în Biserică și în viața cultică (Luca lasă moștenire nouă rugaciuni ale lui Iisus), unde cultul este totodată purtător al bucuriei eshatologice (Lc. 1, 46-55, 68-79; 2,14-29)

Traducerea: Roxana Albu

Heilung und Heil: Wichtige Persönlichkeitsaspekte des Apostels Lukas

Prof. Konstantin Nikolakopoulos, München

In der altkirchlichen und konsequenterweise in der orthodoxen Überlieferung gilt der Apostel Lukas als der Verfasser von zwei neutestamentlichen Schriften, die mit 52 Kapiteln und insgesamt 2.157 Versen zu den umfangreichsten Bestandteilen des neutestamentlichen Kanons gehören. Die bis heute geltende Tatsache, dass dieser enge und treue Begleiter von Paulus dem gleichnamigen Evangelium und dem historischen Buch der Apostelgeschichte tatsächlich seinen persönlichen Stempel aufgedrückt hat, wurde durch manche davon abweichenden westlichen Behauptungen jedoch nicht ernsthaft widerlegt.

Was wissen wir aber über diesen Lukas? Bevor wir manche Wesenszüge seiner Persönlichkeit dem Neuen Testament selbst entnehmen, sei hier eine typische altkirchliche Information erwähnt: Es handelt sich um eine erste außerneutestamentliche Nachricht von Irenäus von Lyon aus der Zeit 180-185 n.Chr. (Adversus Haereses III 1,1): "Lukas, der Begleiter des Paulus, hat das von diesem verkündigte Evangelium in einem Buche niedergelegt" (Eusebios von Cäsarea, Kirchengeschichte V 8,3). Während sich die Nachricht von Irenäus eher auf die lukanische apostolische Autorität des dritten synoptischen Evangeliums bezieht, gibt es eine andere altkirchliche Überlieferung, die uns ziemlich viele Facetten seiner Persönlichkeit vermittelt. Der alte gegen Markion gerichtete Prolog zum Lukas-Evangelium äußert sich zur Person des Lukas ausführlich: "Es ist Lukas ein antiochenischer Syrer (d.h. ein Bürger des syrischen Antiochien), seines Gewerbes

Hl. Apostel Lukas

ein Arzt, ein Schüler der Apostel; später aber hat er den Paulus bis zu dessen Martyrium begleitet. Nachdem er dem Herrn unbeirrt, unbeweibt, kinderlos gedient hat, entschlief er, 84 Jahre alt, in Böotien voll des Heiligen Geistes. Da nun bereits Evangelien geschrieben waren, durch Matthäus in Judäa, durch Markus in Italien, schrieb er, getrieben vom Heiligen Geist, in den Gegenden um Achaia dieses ganze Evangelium, durch das Proömium eben dieses kundgebend, dass vor demselben andere (Evangelien) geschrieben seien, und dass es notwendig war, den Gläubigen aus den Heiden (Anm.: d.h. den Heidenchristen) eine genaue Erzählung der Heilsveranstaltung vorzutragen, damit sie nicht durch jüdische Mythologien hin- und hergezerrt würden, noch getäuscht durch die ketzerischen und nichtigen Phantastereien, die Wahrheit verfehlten."

Der Evangelist Lukas, der seinem Lehrer, dem großen Heidenapostel Paulus, nicht nur bei seinen weiten Missionsreisen geholfen hat und treu geblieben ist, sondern in den schweren Stunden seiner wiederholten In-

haftierung an mehreren Orten (vgl. Phlm 24) und bis zum seinem Märtyrertod in Rom liebevoll beigestanden ist (vgl. 2 Tim 4,11), erweist sich als eine vielfältige Persönlichkeit. Der im syrischen Antiochien (vgl. Eusebios von Cäsarea, Kirchengeschichte III 4,6) in der ersten Phase der Herrschaftszeit des Kaisers Klaudius (41/42 n. Chr.) tätig gewordene Lukas ist der einzige nicht-jüdische Verfasser im Neuen Testament mit diesem einzigartigen literarisch-theologischen Werk. Eine Reihe von Elementen, die sich in seinen, an den "höchsten Theophilos" (Lk 1,3; Apg 1,1) gerichteten Schriften befinden, rufen bei jedem gründlichen Leser nur Bewunderung hervor: geschichtliche Genauigkeit, sorgfältig durchdachte Stoffanordnung, übersichtliche Strukturierung, theologische Akzentuierung, ausgezeichneter Gebrauch der griechischen Sprache. Es sticht tatsächlich der sprachliche Stil hervor, in dem Lukas das irdische Leben und die Tätigkeit Jesu Christi sowie die Entstehung und Verbreitung der christlichen Urkirche so plastisch beschreibt. Selbstverständlich hat Lukas in seiner Apostelgeschichte dem paulinischen Evangelisierungswerk ein besonderes Gewicht verliehen.

Aus philologischer Sicht ist also der ausgezeichnet ausgebildete Heidenchrist Lukas zu Recht zu den besten Autoren und Koryphäen von Geschichtsschreibern der hellenistischen Zeit gezählt worden. Dennoch werden in der altkirchlichen Überlieferung nicht nur seine schriftstellerische Meisterschaft und sein philologisches Empfinden so hochgeschätzt. Mit der Person des Apostels Lukas wird darüber hinaus ein anderes Empfinden, eine andere "Ader", nämlich die künstlerische, in Verbindung gemacht. Es handelt sich um die besondere altkirchliche Überlieferung über den Evangelisten Lukas als Ikonen-Maler, die seit dem 6. Jahrhundert n. Chr. nachweisbar ist (zuerst durch Theodoros Anagnostes im Jahre 530 und dann Symeon Metaphrastes im 10. Jh). In Anlehnung an diese Tradition schrieb man ihm manche in Griechenland berühmte Maria-Ikonen zu, wie z.B. die von der Insel Tinos oder des Klosters Mega-Spileon auf dem Peloponnes, oder die berühmte Maria-Ikone des zypriotischen Kykkou-Klosters oder darüber hinaus das Christusbild in der Kapelle über der Scale Santa beim Lateran.

Im Rahmen seiner hohen Ausbildung lässt sich ein weiteres Talent des Apostels Lukas deutlich erkennen: nämlich seine hervorragenden nautischen Kenntnisse. Angespornt und tief inspiriert von seinem unerschütterlichen Glauben an Gott und seinem für uns gekreuzigten und auferstandenen Sohn, lässt sich Lukas sogar zulasten seines profitablen Berufs auf eine langjährige Odyssee-Reise in Begleitung seines geliebten Lehrers und geistigen Vaters ein (vgl. beispielsweise Apg, Kap. 27-28). Wegen seiner sehr guten nautischen Kenntnisse ist sogar die Vermutung geäußert worden, dass Lukas entweder in einer Hafenstadt geboren war bzw. in einer solchen seinen Arztberuf ausübte oder zumindest viel zur See gefahren war. Es ist sowieso nicht zufällig, dass im Lukas-Evangelium die Symbole des "Weges" und der dauerhaften "Reise" Jesu von Galiläa durch Samarien nach Jerusalem und in der Apostelgeschichte das Hinaustragen des Evangeliums von Jerusalem "bis ans Ende der Erde" (Lk 24,47; Apg, 1,8) einen herrschenden Platz einnehmen. Mit anderen Worten stellt sein ganzes literarisches Werk eine stete Reise dar, um "den Weg des Heils" (Apg 16,17) zu verkündigen.

Ohne seine bisher erwähnten "Eigenschaften" unterschätzen zu wollen, scheint es trotzdem, dass der zuletzt angesprochene Begriff "Heil" den Kern der gesamten lukanischen Theologie ausmacht. Um das Heil des Menschen drehen sich seine Anthropologie, Soteriologie oder Eschatologie. Lukas selbst zeigt sich als sehr empfindlich und angetan vom Menschen als einem Geschöpf Gottes und seinen verschiedenartigen Problemen.

In diesem Zusammenhang sollte man die diesbezügliche Sorge des Apostels Lukas, der sich als einziger Evangelist so intensiv mit sozialen Problemen auseinandersetzt, mit Nachdruck unterstreichen. Er untermauert diese Sorge, indem er ein alttestamentliches Zitat (Jes 6,1f.) in den Mund unseres Heilandes legt: "Der Geist des Herrn ruht auf mir; denn der Herr hat mich gesalbt. Er hat mich gesandt, damit ich den Armen eine gute Nachricht bringe; damit ich den Gefangenen die Entlassung verkünde und den Blinden das Augenlicht; damit ich die Zerschlagenen in Freiheit setze" (Lk 4,18).

Lukas zeichnet sich durch sein riesiges Interesse an sozialen Missständen und gesellschaftlich benachteiligten Menschen aus. Wichtige Erzählungen seines Evangeliums drehen sich um solche sozial prekären Situationen: die wegen ihrer Natur und ihrer leiblichen und psychologischen Handicaps an den Rand der Gesellschaft gedrängte Frau (Lk 8,43-48), die gesellschaftlich benachteiligten Kinder (Lk 18,15-17), die Zöllner (Lk 19,1-10) oder die Sünder bzw. Dirnen (Lk 5,30; 15,30). In keinem anderen Evangelium wie beim Lukas tritt der Hinweis auf die Liebe Jesu zu den Verlorenen so kräftig und deutlich zutage. Im dritten synoptischen Evangelium, das den sozialen und gesellschaftlichen Missständen so nahe steht, wird Jesus als derjenige verkündigt, der alle diese vom Leid gezeichneten Menschen zu retten gekommen ist. Charakteristisch in diesem Zusammenhang ist das 15. Kapitel mit drei symbolischen "Verlorenen-Gleichnissen" (Gleichnis vom verlorenen Schaf, Gleichnis vom verlorenen Groschen und Gleichnis vom verlorenen Sohn). Nicht zufällig steht innerhalb der Synoptiker nur bei Lukas das Wort "Heiland", "Retter" (griechisch: σωτήρ, Lk 2,11; in Lk 1,47 von Gott) und das Wort "Heil", "Rettung" (griechisch: σωτηρία, Lk 19,9 sowie Lk 1,69.71.77). In der Perikope über den Oberzöllner Zachäus begegnet uns das Motto-Wort, das über Jesu Leben und

Sterben gesetzt werden kann: "Der Menschensohn ist gekommen, zu suchen und zu retten, was verloren ist" (Lk 19,9).

Im Rahmen seiner sozialen Empfindlichkeiten setzt sich Lukas darüber hinaus mit den Situationen "Armut und Reichtum" intensiv auseinander. Diesbezüglich berührt das Gleichnis vom reichen Mann und armen Lazarus (Lk 16,19-31) einen neuralgischen Punkt. Die eindrucksvollen Worte Jesu über das Problem des irdischen Besitzes finden sich bei Lukas in größerer Zahl als bei Matthäus und Markus, zudem verschärft, sowohl was die Warnung vor den Gefahren des Reichtums betrifft (Lk 6,24 f.; 16,1-13) als auch die Bevorzugung der Armen (Lk 6,20f.; 16,19ff.). Diejenigen Reichen, die sich dem menschlichen Leiden gegenüber gleichgültig verhalten, werden im Lukas-Evangelium zum Gegenstand extrem scharfer Kritik (vgl. das Gleichnis vom reichen Kornbauer: Lk 12,13-21). Sehr zentral scheinen die einschlägigen Äußerungen Jesu an seine Jünger über die entschiedene Absage an alle Bindungen an irdische Güter (Lk 12,22-34) zu sein. Es geht hierbei um Mahnungen, die den mit der stoisch-kynischen Popularphilosophie vertrauten Lesern des Lukas-Evangeliums verwandt klangen und deshalb wertvoll waren. Aufgrund solcher Äußerungen hat Lukas allerdings auch in seiner Apostelgeschichte zugleich der Einstellung der armen Urgemeinde Rechnung tragen wollen (Apg 2,44 f.; 4,32 ff.).

Die vielfältige Persönlichkeit des Apostels und Evangelisten Lukas können wir innerhalb seiner sozial und anthropologisch geprägten Heilstheologie nur dann besser verstehen, wenn wir uns diesem großen christlichen Autor auch in seiner beruflichen Eigenschaft als Arzt nähern. Sein im dritten Evangelium vorkommendes unübersehbares berufliches Selbstbewusstsein bildet eine weitere wichtige Grundlage für das lukanische Empfinden für den Menschen an sich. Von Paulus selbst erfahren wir, dass

Lukas sein geliebter "persönlicher" Arzt gewesen ist (Kol 4,14). An dieser Stelle sollte das eindeutige Forschungsergebnis erwähnt werden, dass das lukanische Doppelwerk (im Unterschied zum Matthäus- und Markus-Evangelium) konkrete medizinische Fachkenntnisse verrät und zahlreiche medizinische Fachausdrücke gebraucht. Beispielsweise verwendet das dritte synoptische Evangelium in Abweichung vom Markus-Evangelium, mit dem es gemeinsame Erzählungen teilt, Wörter und Wendungen, die in der antiken medizinischen Literatur vorkommen, wie Lk 4,38: "hohes Fieber" (πυρετῷ μεγάλω); Lk 5,12: "ein Mann, der am ganzen Körper Aussatz hatte" (ἀνὴρ πλήρης λέπρας); Lk 8,43: "eine Frau, die an Blutungen litt" (γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος). Weitere Stellen, die medizinische Kenntnisse voraussetzen, sind noch zu berücksichtigen: Lk 7,15 (Auferweckung des Jungen zu Nain); Lk 10,33 (die Pflege des Verletzten vom guten Samariter), Apg 3,7-8 (die Heilung des Gelähmten); Apg 5,5.10 (der Tod von Ananias und seiner Frau); Apg 9,18 (die Heilung des Blinden); Apg 9,40 (die Auferweckung von Tabitha); Apg 12,23 (der Tod von Herodes); Apg 28,8 (die Krankheit des Vaters von Poplius).

Der neutestamentliche Autor und Apostel Lukas macht sich Sorgen um den sündigen, armen, verletzten und leidenden Menschen. Auf der einen Seite führt der dritte Evangelist Krankheiten sachkundig an (z.B. Lk 13,11: die verkrümmte Frau). Auf der anderen Seite werden von Lukas Heilungen vom ärztlichen Standpunkt aus einwandfrei beschrieben (vgl. Lk 4,35: Heilung eines Besessenen; Apg 3,7: Heilung des Gelähmten; Apg 9,18: Heilung des blinden Saulus). Charakteristisch für die medizinisch geprägte Beschreibung der Heilung der Tochter des Jairus ist die von der markinischen Erzählung abweichende Formulierung in Lk 8,55: "Da kehrte das Leben in sie zurück und sie stand sofort auf. Und er sagte, man solle ihr

etwas zu essen geben" (vgl. hingegen Mk 5,42: "Sofort stand das Mädchen auf und ging umher. Es war zwölf Jahre alt. Die Leute gerieten außer sich vor Entsetzen"). Im wunderbaren Gleichnis vom barmherzigen Samariter, das zum lukanischen Sondergut gehört (Lk 10,25-37), fällt die ausführliche Beschreibung der Handreichungen und der heilenden Pflege auf (Lk 10,33 f.). In der allen Synoptikern gemeinsamen Perikope über die blutflüssige Frau (Lk 8,43-48) greift der mitfühlende und selbstbewusste Arzt Lukas persönlich ein und verteidigt das Ansehen seiner ärztlichen Kollegen, indem er das bittere Urteil des Markus-Evangeliums über das Versagen der Ärzte (Mk 5,26: "Sie war von vielen Ärzten behandelt worden und hatte dabei sehr zu leiden; ihr ganzes Vermögen hatte sie ausgegeben, aber es hatte ihr nichts genutzt, sondern ihr Zustand war immer schlimmer geworden") eindeutig und auffällig mildert. Lukas formuliert dagegen folgendermaßen: "Darunter war eine Frau, die schon seit zwölf Jahren an Blutungen litt und bisher von niemand geheilt werden konnte" (Lk 8,43).

Die von Lukas beschriebenen zahlreichen Heilungserzählungen werden in den Rahmen seines theologischen Gedankenganges harmonisch eingesetzt. Es ist nicht zufällig, dass die Heilungen mit dem wundertätigen göttlichen Eingriff in die menschlichen Geschicke verbunden werden. Die charakteristischsten Abschnitte des lukanischen Sondergutes beinhalten zuerst einmal Wundererzählungen, bei denen den notleidenden Menschen Heilung gewährt wird, wie z.B. die Auferweckung des jungen Sohnes einer Witwe zu Nain (Lk 7,11-17), die Heilung der verkrümmten Frau am Sabbat (Lk 13,10-17), die Heilung des Wassersüchtigen (Lk 14,1-6) oder die Heilung der 10 Aussätzigen (Lk 17,11-19).

Damit gelangt Lukas zu seiner beabsichtigten theologischen Botschaft, die das ganze lukanische Doppelwerk durchzieht. Der gnadenhafte göttliche Eingriff, der unter an-

derem auch durch die physischen Heilungen vermittelt wird, zielt auf etwas Höheres ab: die Erlösung des Menschen, sein Heil. Deshalb durchdringt das dritte Evangelium und die Apostelgeschichte die Botschaft des Reiches Gottes. Mit der universellen Verkündigung des Evangeliums etabliert sich die "Basileia" in der Geschichte und der Kirche und wird durch die stete Anwesenheit des Heiligen Geistes garantiert: "Aber ihr werdet die

Kraft des Heiligen Geistes empfangen, der auf euch herabkommen wird; und ihr werdet meine Zeugen sein in Jerusalem und in ganz Judäa und Samarien und bis an die Grenzen der Erde" (Apg 1,8). Nach Lukas wird das Reich Gottes bereits innerhalb der Kirche und des kultischen Lebens stark erlebt (Lukas überliefert neun Gebete Jesu Christi), wobei der Kultus zugleich Träger der eschatologischen Freude ist (vgl. Lk 1,46-55.68-79; 2,14.29).

Alexander Schmorell – un "trandafir alb" în cununa neomartirilor ortodocși

Pr. drd. Alexandru Nan

Așa cum domnul Ioan Buşagă anticipa în articolul său, intitulat: "Neomartir german în calendarul ortodox" din ziarul "Lumina" din 26 ianuarie 2012, la München, pe data de 5 februarie 2012, a fost trecut în rândul sfinților de către Episcopia Rusă de Berlin și Germania din afara frontierelor Alexander Schmorell, activist antinazist, decapitat la data de 13 iulie 1943 în închisoarea Stadelheim din München.

Alexander Schmorell s-a născut la data de 16 septembrie 1917 în localitatea Orenburg din Rusia. Tatăl său, Hugo Schmorell, era neamț de origine, în timp ce mama sa era rusoaiacă, Petrovna Vvdenskaja, fiica unui preot ortodox. Pruncul a primit după naștere botezul ortodox. La un an de la naștere, pruncul Alexander și-a pierdut mama care se îmbolnăvise de tifos.

Pr. drd. Alexandru Nan

Doi ani mai târziu, Hugo Schmorell împreună cu cea de-a doua soție a sa, Elisabeta Hoffmann (1892-1982), și cu pruncul

Alexander s-au mutat la München - unde Hugo Schmorell absolvise Facultatea de Medicină. Doica lui Alexander a fost luată si ea la München pentru a se ocupa de Alexander. Această doică (Njanja), care nu vorbea decât limba rusă, se va ocupa atât de îngrijirea și educația lui Alexander, cât și a fraților săi vitregi, Erich și Natașa. Alexander a iubit mereu Ortodoxia și Rusia, poate și ca manifestare a dorului de mama sa. Chiar dacă frații săi vitregi au fost botezați în Biserica Catolică, mama vitregă (cu care Alexander s-a înțeles bine) i-a permis să frecventeze orele de Religie ortodoxă în cadrul comunității ruse din München. Limba rusă se vorbea astfel în sânul familiei, copiii învățând, bineînțeles, și limba germană (Art. Die Weiße Rose. Gesichter einer Freundschaft pe pagina: http://www.kultour-innovativ.de/ASCH.pdf, pagină accesată la data de 3 februarie 2012).

Studiul Medicinei și înclinațiile spre artă

Tânărul Alexander a studiat apoi împreună cu prietenul său, Cristopf Probst, la noul Liceu Real din München. După susținerea bacalaureatului, în anul 1937, a fost trimis la Allgäu pentru a satisface serviciul militar la Cavaleria Armatei germane. În anul 1938, în calitate de soldat, a participat la ocuparea Austriei și a Cehoslovaciei. Pentru a nu depune jurământul de credință Führer-ului Hitler, Alexander Schmorell a cerut să fie eliberat din armată. Se pare că, din teamă de a nu avea de suferit, părinții au încercat să-l convingă să revină în armată.

În anul 1939, Alexander Schmorell începea studiul Medicinei la Hamburg, la insistența tatălui său, deși avea înclinații și spre lumea artelor. În vara lui 1940 Alexander a fost nevoit să ia parte la campania împotriva Franței. În luna septembrie a aceluiași an va relua studiul Medicinei, de această dată la Universitatea din München. Aici a fost ales să facă parte din cea de

a doua Companie a studenților mediciniști unde, la sfârșitul anului 1941, îi va cunoaște pe Hans Scholl și, din semestrul de vară al anului 1942, pe Willi Graf. Tot în toamna anului 1941 o va cunoaște și pe Lieselotte (Lilo Ramdohr), la cursul privat de desen al lui Heins König. În scurt timp va deveni ucenic al sculptorului Karl Baur, la școala de artă "Forma" ("Die Form"). De la Alexander Schmorell s-a păstrat o sculptură reușită care îl reprezintă pe marele compozitor german Beethoven. Prin prietenia legată cu Hans Scholl și Willi Graf, Alexander Schmorell va intra în mișcarea studențească "Die Weisse Rose".

Activitatea în sânul mișcării "Die Weisse Rose" – "Trandafirul alb"

Mișcarea studențească "Weisse Rose" a fost înființată în anul 1942 ca mijloc de protest împotriva regimului nazist. Mișcarea, impregnată de un puternic sentiment creștin, și-a propus să lupte împotriva naziștilor pentru cel puțin două motive: atât pentru deportarea evreilor, cât și pentru îndepărtarea opozanților regimului. Membrii cei mai cunoscuți ai mișcării au fost frații Hans și Sophia Scholl și colegii lor, Christoph Probst, Willi Graf, Alexander Schmorell și profesorul Kurt Huber. Din grupul larg al mișcării au mai făcut parte și alți studenți, medici, arhitecți, artiști și alți oameni de cultură.

Dacă frații Scholl fuseseră crescuți într-un sistem de educație liberal, care pretindea libertate și dreptate, dar și în evlavie creștină, ceilalți membri (Schmorell, Graf, Huber) au putut vedea cu ochii lor atrocitățile regimului nazist, atât în timpul satisfacerii serviciului militar, cât și în calitatea lor de sanitari în ghetto-ul din Varșovia. După întoarcerea de pe frontul de est, membrii grupării au tipărit și împrăștiat 6 manifeste împotriva regimului, fiind conștienți că descoperirea lor va însemna pentru ei moartea.

Conținutul manifestelor

Accentul creștin al mișcării se poate vedea și din conținutul manifestelor. Spre exemplu, în cel de-al patrulea manifest erau făcute câteva parafrazări după texte din cartea Ecclesiastului:

"M-am uitat cu luare aminte la toate lucrările care se fac sub soare și, iată, am văzut lacrimile celor care au suferit nedreptăți și erau fără de mângâiere; și cei care le făceau rău erau atât de puternici, încât ultimii nu puteau să aibă nici un sprijin. Atunci am lăudat mai mult pe morții din morminte, decât pe cei care erau încă în viață ..." (Eccl. 1, 14 și altele).

Tot în cel de-al patrulea manifest protestatarii scriau: "Există, te întreb pe tine care ești creștin, există o piedică în această străduință de a menține bunurile tale cele mai înalte, un joc cu intrigile, o amânare a deciziei, în speranța că altul va ridica arma, ca să te apere? Nu Dumnezeu Însuși ți-a dat forța și curajul ca să lupți? Noi trebuie să atacăm răul acolo unde este mai puternic și, cel mai puternic este în forța lui Hitler ...".

La jumătatea lunii noiembrie 1942, Alexander Schmorell a plecat împreună cu Hans Scholl la Chemnity la Falk Harnack, cu ajutorul prietenei Lilo Ramdohr, pentru a reuși să contacteze grupurile antinaziste din Berlin în vederea unei lupte comune. În decembrie 1942, Alexander Schmorell și Hans Scholl l-au contactat și pe Kurt Huber. Acesta era neamț, născut în Elveția (în orașul Chur) și studiase muzica și psihologia, ajungând docent la Universitatea Ludwig Maximilian din München. Datorită poziției antinaziste pe care o avea, începând din 1933 (venirea la putere a lui Hitler), acestuia i-a fost refuzată sistematic titularizarea pe postul de profesor plin.

Ultimul manifest al mișcării (al șaselea) a fost redactat de către profesorul Kurt Huber, dar răspândit de către Hans Scholl și Alexander Schmorell. Acest document care critica direct politica de război a naziștilor va deveni

Archpriest Nikolai Artemoff of the Russian cathedral in Munich: panachyda at Alexander Schmorell's grave in 2005

piatra lor de poticnire. Întrucât n-au putut fi răspândite toate exemplarele manifestului, s-a luat hotărârea ca cele rămase să fie distribuite chiar la Universitatea din München. Frații Scholl au fost descoperiți de către administratorul Universității și denunțați Gestapo-ului. În urma unui prim proces împotriva membrilor grupării "Weisse Rose", frații Scholl și Christopf Probst au fost condamnați și executați la data de 22 februarie 1943.

Arestarea, condamnarea la moarte și executia lui Alexander Schmorell

După arestarea acestora, Alexander Schmorell a încercat, cu un pașaport fals și cu ajutorul unor cunoscuți, să treacă în Elveția prin castelul Elmau, însă, drumul fiind prea dificil, a renunțat, întorcându-se la München.

La câteva luni de la înmormântarea fraților Scholl, Alexander a fost văzut într-un buncăr din piața Habsburger din München, recunoscut, denunțat și arestat. El a fost condamnat la moarte de către Tribunalul poporului la data de 19 aprilie 1943, în al doilea proces intentat mișcării Weisse Rose. În vârstă de numai 25 de ani, Alexander Schmo-

rell a fost omorât prin ghilotinare la data de 13 iulie 1943, împreună cu profesorul Kurt Huber, în închisoarea Stadelheim din München. Alexander Schmorell a fost înmormântat în cimitirul Perlacher Forst din München, la poziția cu numărul 76-1-26.

Între motivele deciziei condamnării cu moartea, Tribunalul poporului i-a adus următoarele acuze :

"A luat parte la realizarea și răspândirea manifestelor, lucrând activ la confectionarea acestora, procurând parțial materialul necesar, cunoscând și aprobând conținutul acestora; în special, a contribuit la confecționarea manifestelor "Mișcarea de rezistență" și "Studenți și Studente". A participat la răspândirea acestora în afara orașului München, plecând în Austria la Salzburg, Linz și Viena, iar în Frankfurt pe Main le-a distribuit singur, punându-le în căsuțele poștale (...) Înainte de a pleca împreună cu Willi Graf pe front, au participat împreună la o aniversare de rămas bun în atelierul Eickemezer, dar și la alte întâniri cu profesorul Huber și cu studente, întâlniri la care au fost discutate intențiile și planurile lor politice" (Inge Scholl, Die weisse Rose, Frankfurt am Main 21993, p. 111-112, ediția online http://www. scribd.com/doc/8550237/Inge-Scholl-Die-Weisse-Rose, pagină accesată la data de 3 februarie 2012).

Îndemnul profetic al Sf. Alexander Schmorell

Merită să fie amintită aici și scrisoarea adresată părinților săi, scrisă chiar în ziua execuției: "Această lovitură este, din păcate, mai grea pentru voi decât pentru mine, deoarece eu merg cu convingerea și cu conștiința împăcată că am slujit Adevărului. Acest lucru mă face liniștit acum, la câteva ore înainte de momentul morții". Ultima lui dorință adresată părinților și, am putea spune, nouă tuturor creștinilor, suna așa: "Înainte de toate, să nu-L uitați pe Dumnezeu!"

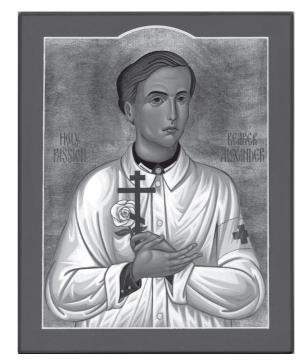
Trecerea în rândul sfinților

Pe data de 4 februarie 2012, la ora 16, asa cum este obiceiul în Biserica noastră ortodoxă, a fost oficiat ultimul parastas pentru sufletul martirului Alexander Schmorell, în cimitirul Perlacher Forst, unde el a fost înmormântat. În cadrul privegherii de sâmbătă seara a fost prezentată și icoana neomartirului, iar duminică, 5 februarie 2012, Alexander Schmorell a fost trecut în rândul sfinților, la slujba de proclamare participând mai mulți ierarhi din Germania, Rusia și Ucraina, în fruntea acestora aflându-se Arhiepiscopul rus al Berlinului și întregii Germanii. La manifestările care au fost organizate în cele două zile din februarie au participat și mulți clerici și credincioși ai Bisericilor catolică și evanghelică din zonă (Jakob Wetzel, art. Alexander von München, în ziarul Süddeutsche, editia online din 6 februarie 2012, http:// www.sueddeutsche.de/muenchen/weisse-rose-mitgruender-schmorell-heilig-gesprochenalexander-von-muenchen-1.1276026, pagină accesată la data de 6 februarie 2012). Deși recunoscut momentan doar de către Biserica Ortodoxă Rusă din afara granițelor, cei implicati în canonizarea lui Alexander Schmorell sunt convinși că și celelalte Biserici autocefale, și mai ales Patriarhia Rusă, care a fost înștiințată despre canonizare, îl vor recunoaște în viitorul apropiat pe noul martir.

Thomas Mann și poziția lui față de martiriul membrilor grupării "Weisse Rose"

În cinstea noului sfânt a fost ținută tot pe data de 5 februarie 2012 o conferință cu tema: "Nu-Luitați pe Dumnezeu!". Informații despre viața noului sfânt oferă cartea lui Igor Khramov cu titlul "Sufletul rus al Trandafirului alb", dar și multe alte studii și articole dedicate mișcării studențești.

Prin această canonizare se aduce recunoștință jertfei neomartirului Alexander

Icoana Sf. Alexander Schmorell

Schmorell și celorlalți membri ai mișcării pentru care, chiar în anul morții lor, marele scrii-

tor Thomas Mann găsea următoarele cuvinte de laudă, considerându-i martiri: "Acum lumea este profund marcată de cele întâmplate la Universitatea din München, despre care am aflat prin intermediul ziarelor elvețiene și suedeze, mai întâi prin înformatii neclare, iar mai apoi prin amănunte tot mai precise. Noi știm (suntem informați) despre Hans Scholl și despre sora sa de la supravietuitorul de la Stalingrad; am auzit și de Adrian (Cristoph) Probst, de profesorul Huber și de ceilalți; am auzit și de reacția studenților austrieci față de discursul obscen al unui reprezentant influent nazist în fața unui mare auditoriu, despre martiriul lor pringhilotinare; am auzit de manifestele pe care le-au distribuit și în care se găsesc cuvinte care fac bine, în comparație cu păcatele săvârșite în Universități, prin îngrădirea libertății germane" (Inge Scholl, Die weisse Rose, Frankfurt am Main 21993, p. 111-112, ediția online http:// www.scribd.com/doc/8550237/Inge-Scholl-Die-Weisse-Rose, pagină accesată la data de 3 februarie 2012).

Alexander Schmorell – eine "weiße Rose" in der Schar der orthodoxen Neomärtyrer

Pfr. drd. Alexandru Nan

Einführung

"Das interkonfessionelle Martyrium im 20. Jahrhundert ist die Antwort auf das große Drama der Spaltung und manchmal sogar des Hasses zwischen den Christen. In unserer Zeit haben sich in Konzentrationslagern und in Gefängnissen Christen unterschiedlicher Konfessionen, Kulturen und Sprachen getroffen. Sie haben zusammengelebt, unterdrückt und bedroht vom Tod, in großer Geschwisterlichkeit. Sie waren nur schlicht Christen, die im Leiden vereint waren, ungetrennt durch Hierarchen oder konfessionelle Zugehörigkeit: Orthodoxe, griechisch-katholische und römisch-katholische Christen, Lutheraner und Baptisten haben gleichermaßen gemeinsam mit Christus und für Christus gelitten. Dieses gemeinsame Martyrium,

dieser große Genozid an so vielen Christen im 20. Jahrhundert hat für uns eine besondere Bedeutung. Dieses Martyrium präfiguriert auf prophetische Weise das eschatologische Ereignis einer erweiterten kirchlichen Gemeinschaft, die alle Christen umfassend wird, die in Geschichte, Kultur und Politik und auch von der unterschiedlichen Art und Weise, den Glauben zu leben und auszudrücken, gespalten wurden" ¹.

Alexander Schmorell wurde am 16. September 1917 in der Ortschaft Orenburg in Russland geboren. Sein Vater, Hugo Schmorell, war Deutscher und seine Mutter, Petrovna Vvdenskaja, die Tochter eines orthodoxen Priesters, Russin. Nach der Geburt wurde das Kind orthodox getauft. Ein Jahr nach der Geburt von Alexander starb seine Mutter an Typhus.

Zwei Jahre später ist Hugo Schmorell zusammen mit seiner zweiten Frau, Elisabeth Hoffmann (1892-1982) und mit dem kleinen Alexander nach München ausgewandert, wo er auch das Medizinstudium abgeschlossen hat. Mit ihnen zog auch das russische Kindermädchen, das sich um Alexander und die beiden Halbgeschwister Erich und Natascha kümmern sollte. Alexander hat immer die Orthodoxie und Russland geliebt, vielleicht auch weil er seine verstorbene Mutter vermisste. Auch wenn seine beiden Geschwister in der Katholischen Kirche getauft wurden, hat seine Stiefmutter, zu der er eine gute Beziehung hatte, ihm erlaubt, den orthodoxen Religionsunterricht in der Russisch-orthodoxen Kirchgemeinde von München zu besuchen. So haben die Kinder in der Familie Russisch und in der Schule die deutsche Sprache ge-

Während einer Vorlesung. (© Gedenkstätte Deutscher Widerstand.)

lernt (Art. Die Weiße Rose. Gesichter einer Freundschaft auf der Seite: http://www.kultour-innovativ.de/ASCH.pdf, besucht am 3. Februar 2012).

Studium der Medizin und künstlerische Begabung

Der junge Alexander besuchte gemeinsam mit dem späteren Widerstandsgefährten Christoph Probst das Neue Realgymnasium in München. Nach seinem Abitur wurde er zum Reichsarbeitsdienst im Allgäu eingezogen und leistete seit November 1937 den Militärdienst bei der Reitenden Artillerie der Wehrmacht . Im Jahre 1938 nahm er als Soldat beim Anschluss Österreichs und am Einmarsch der Wehrmacht in die Tschechoslowakei teil. Weil er nicht den Eid auf Adolf Hitler leisten wollte, bat er anschließend um Entlassung aus dem Heer. Da seine Familie schwere Konsequenzen fürchtete, versuchte sie ihn anscheinend davon abzubringen.

Auf Anregung seines Vaters begann Alexander im Jahre 1939 ein Medizinstudium in Hamburg, obwohl er auch künstlerisch sehr begabt war. Nachdem er im Sommer

1940 am Frankreichfeldzug teilnehmen musste, konnte er im September des gleichen Jahres das Studium in München weiterführen. Er wurde der 2. Studentenkompanie der Medizinstudenten zugeteilt, wo er Ende Juni 1941 Hans Scholl und ab Sommersemester 1942 auch Willi Graf kennenlernte. Im Herbst 1941 lernte er auch Lieselotte (Lilo) Ramdohr bei privaten Zeichenkursen im Atelier von Hein König in Schwabing kennen. In kurzer Zeit wurde er Privatschüler bei dem Bildhauer Karl Baur an der Kunstschule "Die Form". Von Alexander Schmorell ist eine gelungene Skulptur des großen deutschen Komponisten Beethoven erhalten. Durch seine Freundschaft mit Hans Scholl und Willi Graf trat Schmorell der Studentenbewegung "Die Weiße Rose" bei.

Die Tätigkeit in der Bewegung "Weiße Rose"

Die Studentenbewegung "Weiße Rose" wurde im Jahre 1942 als Widerstandsgruppe gegen den Nationalsozialismus gegründet. Die Bewegung, starkchristlich geprägt, hatte als Ziel den Kampf gegen die Nationalsozialisten aus mindestens zwei Gründen: wegen der Vernichtung der Juden und wegen der Verfolgung von deutschen Regimegegnern. Die bekanntesten Mitglieder der Bewegung waren die Gebrüder Hans und Sophie Scholl und ihre Kollegen Christoph Probst, Willi Graf, Alexander Schmorell und der Professor Kurt Huber. Einem breiteren Kreis der Bewegung gehörten andere Studenten, Ärzte, Architekten, Künstler und weitere an Kultur interessierte Menschen an.

Die Gebrüder Scholl waren liberal und mit sozialhumanistischen Zielen wie Freiheit und Gerechtigkeit, aber auch in Frömmigkeit erzogen worden. Die anderen Mitglieder der Bewegung (wie Schmorell, Graf und Huber) wussten seit ihrem Fronteinsatz als Soldaten oder Sanitärer, von den Massenermordungen in Polen und vom Elend im Warschauer Ghetto. Nach ihrer Rückkehr nach Deutschland von der Ostfront haben die Mitglieder der Weißen Rose sechs Flugblätter gegen die Naziregierung verfasst, gedruckt und verbreitet.

Inhalt der Flugblätter

Die Flugblätter hatten einen christlichen Akzent. Zum Beispiel zitierten die Widerstandskämpfer im vierten Flugblatt aus dem Buch der Weisheit: "Ich wandte mich und sah an alles Unrecht, das geschah unter der Sonne; und siehe, da waren Tränen derer, so Unrecht litten und hatten keinen Tröster; und die ihnen Unrecht taten waren so mächtig, dass sie keinen Tröster haben konnten. Da lobte ich die Toten, die schon gestorben waren, mehr denn die Lebendigen, die noch das Leben hatten …" (Weisheit 1,14 usw.).

Weiter heißt es dort: "Gibt es, so frage ich Dich, der Du ein Christ bist, gibt es in diesem Ringen um die Erhaltung Deiner höchsten Güter ein Zögern, ein Spiel mit Intrigen, ein Hinausschieben der Entscheidung in der Hoffnung, dass ein anderer die Waffen erhebt, um Dich zu verteidigen? Hat Dir nicht Gott selbst die Kraft und den Mut gegeben zu kämpfen? Wir müssen das Böse dort angreifen, wo es am mächtigsten ist, und es ist am mächtigsten in der Macht Hitlers".

Mitte November 1942 reiste Alexander Schmorell zusammen mit Hans Scholl durch Vermittlung der Freundin Lilo Ramdohr zu Falk Harnack nach Chemnitz, um Verbindung mit Widerstandskreisen in Berlin aufzunehmen. Im Dezember 1942 nahmen die beiden Kontakt mit Kurt Huber auf. Dieser in der Schweiz (Chur) geborene Deutsche hatte Musik und Psychologie studiert und war Dozent an der Ludwig-Maximilians-Universität in München. Wegen seiner Kritik an der Regierung

¹ Aus: Metropolit Dr. Serafim JOANTĂ, Welche Form der Kircheneinheit ist möglich?, in: Der Christliche Osten, Nr. 5 / 2011, 234-238, hier Seite 238.

wurde ihm durch die nationalsozialistische Hochschulpolitik seit 1933 eine Berufung auf einen ordentlichen Lehrstuhl immer wieder verwehrt.

Das letzte Flugblatt der Weißen Rose wurde von Professor Kurt Huber verfasst, aber von Hans Scholl und Alexander Schmorell korrigiert und verbreitet. Dieses, direkt gegen die Kriegspolitik der Regierung geschriebene Flugblatt, wurde auch ihr Meilenstein und an der Münchener Universität in Umlauf gebracht.

Bei der Verteilung dieses Flugblattes wurden die Geschwister Scholl am 18. Februar 1943 in der Münchner Universität beobachtet, verhaftet und der Gestapo ausgeliefert. Sie wurden am 22. Februar 1943 zusammen mit Christoph Probst vom Volksgerichtshof zum Tode verurteilt und noch am selben Tag hingerichtet.

Festnahme, Todesstrafe und Hinrichtung von Alexander Schmorell

Nach der Verhaftung von Christoph Probst und der Geschwister Scholl versuchte Alexander Schmorell mit einem gefälschten Pass und mit Unterstützung verschiedener Bekannter über Schloss Elmau in die Schweiz zu fliehen. Weil der Weg zu gefährlich war, kehrte er nach München zurück. Kurz nach dem Tod seiner Freunde wurde er in einem Luftschutzkeller am Habsburgerplatz in München erkannt, denunziert und verhaftet.

Am 19. April 1943 wurde Alexander Schmorell im zweiten Prozess gegen die Weiße Rose vom Volksgerichtshof zum Tode verurteilt. Im Alter von nur 25 Jahren wurde er am 13. Juli 1943 zusammen mit Kurt Huber im Gefängnis München-Stadelheim durch das Fallbeil hingerichtet. Er wurde auf dem Münchener Friedhof am Perlacher Forst im Grab Nr. 76-1-26 beigesetzt.

In den Anschuldigungen des Volksgerichthofes heißt es:

"Er beteiligte sich am Entschluss, Flugblätter zu verfassen und zu verbreiten, arbeitete bei deren Herstellung aktiv mit, besorgte teilweise das dazu nötige Material, kannte und billigte deren Inhalt, besonders den der »Widerstandsbewegung« und den der Hetzschrift »Studentinnen und Studenten«, nahm an deren Verbreitung außerhalb Münchens teil, fuhr dazu selbst nach Salzburg, Linz und Wien und steckte dort die Flugblätter für diese Städte und für Frankfurt a. M. in Postkästen, beteiligte sich bei den nächtlichen Streu- und Schmieraktionen und beim Verbreiten von Flugblättern mit der Post in München, nahm an einem Abschiedsabend (für ihn und Graf) im Atelier Eickemeyer teil und auch an sonstigen Zusammenkünften mit Huber und Studentinnen, in denen politisch im Sinne ihrer volksverräterischen Gedanken und Pläne diskutiert wurde" (Inge Scholl, Die weiße Rose, Frankfurt am Main 21993, Seite 115, Onlineausgabe auf http://www.scribd. com/doc/8550237/Inge-Scholl-Die-Weisse-Rose, besucht am 3. Februar 2012).

Das prophetische Wort des Hl. Alexander Schmorell

Es lohnt sich hier einen Teil des Briefes von Alexander Schmorell zu erwähnen, den er am Tag seiner Hinrichtung seinen Eltern geschrieben hat:

"Für Euch ist dieser Schlag leider schwerer als für mich, denn ich gehe hinüber in dem Bewusstsein, meiner tiefen Überzeugung und der Wahrheit gedient zu haben. Dies alles lässt mich mit ruhigem Gewissen der nahen Todesstunde entgegensehen".

Der letzte Wunsch, den er gegenüber seinen Eltern geäußert hat, der auch für uns Christen mehr denn je gelten soll, lautete: "Vergesst Gott nicht!"

Heiligsprechung von Alexander Schmorell

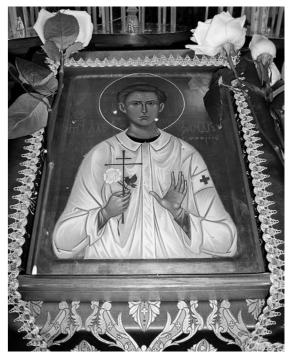
Am 4. Februar 2012, um 16 Uhr, wurde nach dem Brauch unserer Orthodoxen Kirche

das letzte Totengedenken (Parastas) für die Seele des Märtyrers Alexander Schmorell an seinem Grab auf dem Münchener Friedhof gefeiert. Nach dem Totengedenken verherrlichten Priester und Gemeinde die Ikone des Widerstandskämpfers in einem dreieinhalbstündigen Gottesdienst. Am Sonntag, 5. Februar 2012, leitete Mark, russischer Erzbischof von Berlin und Deutschland, die Göttliche Liturgie. Nach der Liturgie fand die Heiligsprechung statt. Metropoliten und Bischöfe aus Russland, Deutschland und der Ukraine sowie Vertreter der katholischen und der evangelischen Kirchen haben an diesem großen Ereignis teilgenommen (Cf. Jakob Wetzel, Art. Alexander von München, in: Süddeutsche, Onlineausgabe vom 6. Februar 2012, http://www.sueddeutsche.de/ muenchen/weisse-rose-mitgruender-schmorellheilig-gesprochen-alexander-von-muenchen-1-.1276026, besucht am 6. Februar 2012).

Obwohl die Heiligsprechung in Moment nur von der Russischen Auslandskirche anerkannt wird, hoffen diejenigen, die sich dafür eingesetzt haben, dass der Hl. Alexander Schmorell schon bald von den anderen autokephalen Kirchen als Neomärtyrer anerkannt wird. Der Patriarch von Moskau wurde über die Heiligsprechung bereits informiert.

Thomas Mann und seine Stellungnahme zu den Mitgliedern der Weißen Rose

Zur Ehre des neuen Heiligen wurde am 5. Februar 2012 auch eine Konferenz mit dem Titel "Vergesst Gott nicht!" abgehalten. Einen Einblick in das Leben des neuen Heiligen bieten ein Buch von Igor Khramov, Die russische Seele der Weißen Rose, sowie sehr viele Studien und Aufsätze, die der Widerstandsbewegung gewidmet sind. Durch die Heiligsprechung wird dem Neomärtyrer Alexander Schmorell und den anderen Mitgliedern der Weißen Rose Anerkennung dargebracht, die schon im Jahr ihres Todes (1943) vom gro-

The Canonisation of St Alexander Schmorell... Marty red by the Nazis

ßen deutschen Schriftsteller Thomas Mann zum Ausdruck gebracht wurde:

"Jetzt ist die Welt zutiefst bewegt von den Vorgängen an der Münchener Universität, wovon die Nachricht durch Schweizer und schwedische Blätter, erst ungenau, dann mit immer ergreifenderen Einzelheiten zu uns gedrungen ist. Wir wissen nun von Hans Scholl, dem Überlebenden von Stalingrad, und seiner Schwester; von Adrian [Christoph] Probst, dem Professor Huber und all den anderen; von dem österlichen Aufstand der Studenten gegen die obszöne Ansprache eines Nazi-Bonzen im Auditorium maximum, von ihrem Märtyrertod unterm Beil, von der Flugschrift, die sie verteilt hatten, und worin Worte stehen, die vieles gut machen, was in gewissen unseligen Jahren an deutschen Universitäten gegen den Geist deutscher Freiheit gesündigt worden ist". (Inge Scholl, Die weiße Rose, Frankfurt am Main 21993, S. 198, Onlineausgabe auf: http://www.scribd.com/ doc/8550237/Inge-Scholl-Die-Weisse-Rose, besucht am 3. Februar 2012).

"Das interkonfessionelle Martyrium im 20. Jahrhundert ist die Antwort auf das große Drama der Spaltung und manchmal sogar des Hasses zwischen den Christen. In unserer Zeit haben sich in Konzentrationslagern und in Gefängnissen Christen unterschiedlicher Konfessionen, Kulturen und Sprachen getroffen. Sie haben zusammengelebt, unterdrückt und bedroht vom Tod, in großer Geschwisterlichkeit. Sie waren nur schlicht Christen, die im Leiden vereint waren, ungetrennt durch Hierarchen oder konfessionelle Zugehörigkeit: Orthodoxe, griechisch-katholische und römisch-katholische Christen, Lutheraner und Baptisten haben gleichermaßen gemeinsam mit Christus und für Christus gelitten. Dieses gemeinsame Martyrium, dieser große Genozid an so vielen Christen im 20. Jahrhundert hat für uns eine besondere Bedeutung. Dieses Martyrium präfiguriert auf prophetische Weise das eschatologische Ereignis einer erweiterten kirchlichen Gemeinschaft, die alle Christen umfassend wird, die in Geschichte, Kultur und Politik und auch von der unterschiedlichen Art und Weise, den Glauben zu leben und auszudrücken, gespalten wurden" ²

² Aus: Metropolit Dr. Serafim JOANTĂ, Welche Form der Kircheneinheit ist möglich?, in: Der Christliche Osten, Nr. 5 / 2011, 234-238.

Filantropie – Vindecare – Mântuire

Klaus Kenneth, Freiburg, Schweiz - k.ken@me.com

Hristos este numit Mântuitorul

După ce timp de șapte ani am căutat mântuirea și adevărul în Yoga și în hinduism fără a obține vreun rezultat, am întâlnit-o în Calcutta pe Maica Thereza1 și am întrebat-o dacă mi-ar putea spune și mie ce este adevărul. "Pui prost întrebarea", îmi răspunse ea: "nu ,ce', ci ,cine' este adevărul este for-

mularea corectă a întrebării. Adevărul este o persoană". Maica Thereza m-a citit bine și a știut că întreaga mea ființă era bolnavă până în măduva oaselor.

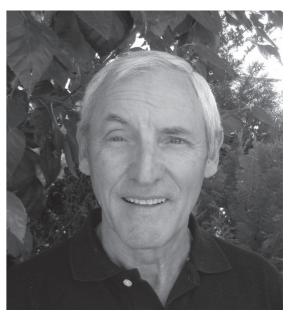
La fel ca toți oamenii de pe acest pământ, și eu aveam nevoie de vindecare, iar titulatura onorifică de "soter", rezervată în antichitate diverselor zeități (și anume pentru acei zei "vraci"), se folosea atât în Vechiul, dar mai cu seamă în Noul Testament pentru "Cel ce a adus Vindecarea", Adevăratul Filantrop, cel ce salvează și ajută; vindecare pentru aceia datorită cărora El însuși S-a întrupat și, mai mult decât atât, cu a căror suferințe S-a identificat și cu a căror boală de bună voie S-a infectat. De cinci ori întâlnim în Evenghelii cuvântul grecesc "soter" – care în traducere înseamnă "Mântuitorul" sau "Doctorul".

Spre deosebire de Allah, care trăiește în sine însuși într-o depărtare de neatins de către supusii săi, noi, crestinii, avem un Dumnezeu-Tată care este un Filantrop și care poate fi văzut în imaginea Sf. Treimi, acolo unde dragostea reciprocă dintre Tatăl, Fiul și Sf. Duh curge mereu dinspre unul spre altul. Dragostea căutătoare de "TU" a creat omul care, însă, de la greșeala lui Adam, s-a transformat din imaginea lui Dumnezeu în caricatura Lui, iar prin pierderea comuniunii cu El a fost înghițit de moarte. Așa a început căutarea angoasată a mântuirii de suferințele aducătoare de moarte. În întunecatul si derutatul de acum duh al omului nu se mai putea găsi nimic altceva decât filozofie (Lao-Tse, Confucius), iar în strâmtoarea aberațiilor duhovnicești omul și-a făurit zei și religii. Toate acestea s-au dovedit a fi surogate, au rămas lipsite de puterea de a vindeca si a ajuta si nu au adus nimic altceva decât mai multe patimi și războaie religioase.

În căutarea Mântuirii și a Mântuitorului

Prins în boala propriului egoism și a propriei încăpățânări, autorul acestui articol începu a se îmbolnăvi din ce în ce mai grav, astfel încât se porni în căutarea cuiva care nu numai să-l sprijine, ci care să poată chiar să-l vindece. A trăit oare vreodată vreun Filantrop al cărui scop declarat era să-i vindece pe alții într-un mod neafectat de propiile interese? Căci un lucru îmi devenise foarte repede limpede: salvarea nu o puteam găsi în mine însumi, ci mai degrabă Klaus era cineva care avea nevoie să fie salvat de sine însusi. Prin urmare, trebuia să iau contact cu cineva, cu vreun fel de supra-om, cu un om-Dumnezeu căruia suferința mea nu-i era indiferentă și care putea să arate față de mine "Sym-Pathos' (simpatie), care era pregătit să sufere împreună cu mine.

Și chiar dacă Allah este numit ,milostivul', cu toatea acestea nu am putut să găsesc nicăieri, nici la el, nici în yoga, nici în bu-

Klaus Kenneth

dism pe cineva care să sufere cu mine; în loc de aceasta: fantezii ezoterice si o puscărie moral-legislativă². În loc de milă și iertare, am găsit în islam biciuire, în timp ce în budism totul se îndrepta către ,Non-Ființă' , fiind bine îmbrăcat în proverbe frumoase și într-o mulțumire de sine egoistă. Eu însă vroiam să fiu. Să fiu sănătos. Există oare iubire de aproape cu adevărat? Toată teologia rațională, din creier, îmi încuiase pe deplin accesul spre aproapele meu, spre ,Tu'. Din punct de vedere social nu îmi deschisese nici drumul către ,Theos', nici către ,Logos' - în timp ce seducătoarea mea siguranță de sine mă despărțise atât de aproapele meu, cât și de mine însumi. În loc de ,a fi' trăiam din ce în ce mai mult un fel de ,a nu fi', pură autodistrugere.

Unde putea deci să fie găsit un astfel de Om-Dumnezeu?

Dacă nu pe drumul capului, poate totuși pe cel al inimii. Cu toate acestea, nu mă bucu-

¹ Klaus Kenneth: "Două milioane de kilometri în căutarea Adevărului", Ed. Agnos, Sibiu.

² Klaus Kenneth: "From Head to Heart", CD (muzică și versuri compuse de Klaus Kenneth).

ram nicicum să privesc în inima mea, pentru că vedeam tocmai acel lucru de care yoga și meditatia budistă mă tinuse departe, prin multe trucuri, timp de doisprezece ani. Dar nu mă mai puteam ascunde: inima mea era o peșteră întunecoasă, plină de patimi, de iubire de sine, de egocentrism și egoism, sclavă a mâniei, a fricii și angoasei. Acestea erau adevărații mei maeștri și îmi influențau decisiv relațiile cu ceilalți oameni. Această cunoaștere a fost zdrobitoare: eram un templu al demonilor și nu unul al Sf. Duh! Grijile pământeși îmi demoralizaseră modul de gândire. Ele erau motivul suferinței mele și îmi zdruncinaseră din temelii întreaga mea viață; chiar dacă fuseseră pentru o perioadă anesteziate prin 'drogurile' yoga și zen sau alte oferte ezoterice. Vindecare, siguranță și fericire nu se puteau însă găsi în astfel de experiente narcotizante.

Cunoașterea de sine

Ce este de făcut? Unde este vindecarea? Există vreun unguent pentru rănile profunde? Unde poate fi găsit un spital (Biserică), ai cărui doctori (duhovnicești) să restaureze nu numai sufletul, ci și trupul, vindecând inima? Să mă elibereze de toate fanteziile pe care în starea mea de păcat mi le-am însușit – pentru ca prin aceste minciuni sfruntate să pot rezista în această lume și societate – prin puterea unui Om-Dumnezeu (Preot) și astfel să mă readucă la realitate? Ce fel de doctor de suflete ar putea să mă elibereze din pușcăria benevolă a puterilor demonice, numită fantezie? Să-mi smulgă masca de pe față, cea cu ajutorul căreia îmi ascunsesem cu atenție toate rănile?

Ani de-a rândul fiecare guru m-a încurajat în distanțarea mea de Dumnezeul treimic al iubirii. M-au luat de prost înțelepțindu-mă în a crede că experiențele spirituale și visele cu ochii deschiși ar fi un dar al vreunei spiritualități înalte și că fericirea omenească ar fi cel mai mare scop în viață – până când mi-am dat seama că acest drum ducea către

însuși iadul nenorocirilor, pentru că avea drept scop satisfacerea plăcerilor egoiste. Tocmai despre aceasta este însă vorba: trebuie să fim vindecați de dragostea noastră egocentrică. Trebuie să o transformăm într-o dragoste altruistră, filantropică. Se poate oare aceasta? Ba chiar mai mult: vrem oare noi asta cu adevărat?

Dacă vrem să avem experiența unei autentice vindecări a trupului și a sufletului nostru, trebuie să ne despărțim de dependența noastră pătimașă de confort, de relaxare și de lupta acerbă pentru fericire. Trebuie să murim instinctului nostru așa numit ,de conservare', anume al iubirii bolnave, ce schimonosește dragostea adevărată prin iubirea de sine.

Curățirea rănilor

Cum poate fi împlinit asemenea lucru? În Evenghelie vedem că valorile acesteia sunt opuse valorilor acestei ,lumi', iar părintele Sofronie, părintele meu duhovnic, vorbea în legătură cu acest lucru de ,piramida inversă'. Înțelepciunea lui Dumnezeu este nebunie în ochii lumii (1 Cor 3,18; 4,10). În credința noastră ortodoxă ,smerenia' ocupă primul loc, în timp ce în lume ,mândria' se bucură de locul fruntaș. De la părintele Sofronie am învățat că adâncirea în smerenie este în mod paradoxal același lucru cu înălțarea spre îndumnezeire; reîntoarcerea la asemănarea cu Dumnezeu. În aceasta constă vindecarea, restaurarea ,ipostasului', reintrarea în Paradis, asa cum o numeste Părintele Sofronie, care mi-a transmis și mie această metodă precum un bun psiholog³.

Am pășit pe drumul de la cap către inimă⁴, începând exercițiul conducerii duhului (nous) meu, întunecat și împrăștiat din

cauza legăturilor cu lumea, prin rugăciunea lui Iisus spre inimă, în prezența lui Iisus Hristos care este Însusi vesnicia. Reîntoarcerea de la a avea la a fi. Acest drum nu era o fugă de lume, precum în mănăstirile budiste, acolo unde am trăit, ci se dovedi a fi o depăsire a lumii. Căci în meditatia budistă și în yoga se pune un voal tocmai pe motivul bolii noastre (Evr 10-13; 18-19; Rom 1, 22-32). Căutarea unui simplu echilibru mintal nu poate să restaureze chipul deformat al lui Dumnezeu din noi. Asta ar semăna cu încercarea de a vindeca un suflet putred si un trup bolnav cu pastile și unguente. În mod paradoxal există însă un unguent. El este oferit de "spitalul' Bisericii: curățirea inimii, trezvia adevărată ce duce la îndumnezeire.

De o astfel de taină a (mir)ungerii bolnavilor - care presupune bineînțeles mai întâi credința - vrea lumea sa ne țină departe prin portavocea ei, mediile de comuncație în masă. Ea trimite oamenii la psihoterapeut. Dar oare vrea acesta să ne curețe rănile? Poate el să ne elibereze de fanteziile noastre egocentrice? Este școlit el în căile diavolului? Sufletul meu fusese ucis și nici un terapeut nu l-a putut trezi la viață, pentru aceasta nu avea suficientă putere.

Vindecare - Ungere

Doar Hristos din ,piramida inversă' ne poate elibera din chinul pușcăriei noastre. A făcut aceasta atunci când le-am oferit torționarilor mei mâna în semn de împăcare, și Mi-a fost alături. Dragostea lui Hristos a vindecat stricăciunea pe care abuzul strigător la cer îl provocase în mine. El a îndreptat imaginea pe care demonii o strâmbaseră în mine prin sugestiile lor. Mai mult decât atât: filantropia a putut să curgă înlăuntrul fostei victimi. Iubirea lui Dumnezeu care nu se îndepărtează nici de cea mai înfiorătoare durere și de cea mai mare nevoie - pentru că Hristos le-a gustat pe ambele până la moartea pe cruce

- atinge pe fiecare și îi dă chiar puterea de a conduce și pe alții către vindecare. Căci după întâlnirea cu Hristos aveam tot ce îsi poate cineva dori, eram cel mai fericit om din Europa: un singur lucru îmi mai lipsea – vindecarea aproapelui meu. Nevoia fratelui poate fi alinată în exterior prin diferite programe sociale, precum Caritas. Cu toate acestea, trebuie mai mult: mântuirea sufletului. Si întru aceasta avem nevoie de un ,doctor' demn de crezare, preot sau duhovnic, care să ne ajute prin Taina spovedaniei (și a părerii de rău autentice), pentru ca inima și conștiința (nous) noastră întunecată să fie din nou iluminate de Sf. Duh. Comuniunea cu Dumnezeu prin rugăciune poate să transforme un om scufundat într-o demonie animalică întrun templu al Duhului Sfânt (1 Cor 6,19), poate prin Harul Său să ne aducă la cunoștință mândria noastră și să o preschimbe încetul cu încetul în smerenie. În aceasta constă vindecarea sufletului, a inimii si a trupului.

Există doar un sigur loc pe acest pământ unde putem găsi vindecarea. Iertarea și salvarea totală și fără limite, inclusiv Mirungerea întregii umanități pot fi găsite doar în Biserică. Doar aici poate fiecare om să găsească medicamentul curățirii inimii. Pentru a fi vindecați trebuie deci să rămânem în Biserică.

De ce nu se vindecă toată lumea?

De ce însă, s-ar putea întreba, nu se vindecă toată lumea? De multe ori ne rugăm pentru bolnavi să li se întâmple o minune. Nu se întâmplă însă nimic. În primul rând, nu avem voie să impunem voința sau părerea noastră (așteptările noastre) peste ascultarea față de cuvântul lui Dumnezeu sau peste cel al duhovnicului. Trebuie să avem încrederea de nezdruncinat a unui copil că Dumnezeu știe ce face și ce e bine.

În al doilea rând, se prea poate ca pentru noi credința să fie doar ,cultură', ca pentru unii ea să fie mai degrabă superstiție, talis-

 $^{^{\}scriptscriptstyle 3}$ Arhimandrit Sofronie: "Sein Leben ist mein", Fluhegg, Basel.

 $^{^{\}rm 4}\,$ Klaus Kenneth: "From Head to Heart", CD (muzică și versuri compuse de Klaus Kenneth).

man, învățătură morală și surogat, în loc să fie o experiență vie și o întâlnire cu Hristos. O astfel de credință nu poate vindeca strânsorile demonice și orbirea duhovnicească, astfel că omul aparent credincios sfârșește în deznădejde.

În al treilea rând, există din păcate și mulți preoți sau duhovnici incompetenți care nu posedă nici puterea, nici cunoștința adevăratelor încâlcituri și motive ale bolii, fiind astfel neputincioși să întrevadă printre cursele dracilor și lucrurile demonilor.

În acest caz nu mai rămâne decât strigătul unei inimii zdrobite: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă!", "Vino în inima mea și mă eliberează de toată gândirea și știința mea lumească!". Să aparții grupei celor "săraci cu duhul" (Mt 5,3) te face din nou viu. Sfântul Vasile al Moldovei, dar și Nil Sorski, Serafim de Sarov, starețul Paisie Velicikovschi și Ignatie Briancianinov au lăsat scrieri care sunt din acest punct de vedere extrem de valoroase și cu adevărat "dătătoare de viață"5. Ele ne arată în mod deslușit unde și de ce se instalează bolile, cum putem afla vindecare, prin tristețea cea iubitoare de Dumnezeu și prin lacrimile cele fericite, de drumurile noastre greșite, de prejudecățile, sucelile, de un monolog în definitiv tragic și în cele din urmă de căderea lui Adam. Atunci vom putea cu toții, fiecare în felul său, condus de dragostea și harul lui Hristos, să devenim noi înșine îngrijitori ai bolnavilor și ,balsam' pentru sufletul muncit al aproapelui nostru.

Numeroși oameni care se luptă cu boli trupești, sufletești sau psihice își pun întrebarea dacă și cum este posibilă vindecarea. În ciuda progreselor enorme din medicină, uneori doar o minune poate aduce mult dorita schimbare. Cu toate acestea, mai avem noi oare voie să sperăm într-o vindecare dumnezeiască sau chiar într-o minune, așa cum se întâmpla în timpurile biblice? Într-un dialog cu Părintele Sofronie (care avea darul vindecării trupești), el îmi împărtășise că se bucura mai mult atunci când cineva găsea drumul ,înapoi' la Dumnezeu, decât atunci când cineva se vindeca ,doar' trupește, căci primul rămâne în veșnicie.

Inima (nous) și nu creierul (ratio) este domeniul unde vindecarea trebuie să aibă loc. Aceasta se întâmplă cu ajutorul preotului și nu a psihiatrului - care nu ne poate elibera de vină și nu ne poate conduce spre natura (ipostas) noastră adevărată. Aceasta o poate doar Hristos, iar dragostea Lui vindecă orice și oricând. Cine este iubit cu adevărat poate și muri, pentru că atunci nu mai este moarte.

Philanthropie – die Heilung – das Heil.

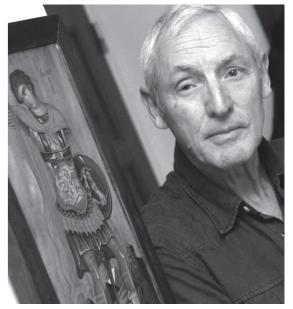
Klaus Kenneth, Freiburg, Schweiz - k.ken@me.com

Christus wird Heiland genannt

Als ich nach sieben Jahren im Yoga und Hinduismus ergebnislos nach dem Heil und der Wahrheit suchend, Mutter Theresa in Kalkutta traf1¹, fragte ich sie, ob sie mir sagen könne, was denn die Wahrheit sei. "Du stellst die Frage falsch," antwortete sie: "Nicht 'was', sondern 'Wer' ist die Wahrheit, lautet die Frage richtig. Die Wahrheit ist eine Person." Mutter Theresa kannte mich gut und wusste, dass mein ganzes Wesen in Herz und Seele krank war.

Wie alle Menschen dieser Erde, brauchte auch ich Heilung, und was schon in der griechischen Antike mit 'soter' als Ehrenbezeichnung für diverse Götter galt, nämlich die 'Heilenden', das galt auch im Alten - aber noch viel mehr im Neuen Testament - für den 'Bringer des Heils', den Wahren Philanthropen, der Rettung und Hilfe bringt; Heilung für diejenigen, um derentwillen Er Selbst Mensch geworden war, ja sich mit ihrem Leiden identifizierte, Sich sogar freiwillig mit ihrem Unheil infizierte. Fünf mal finden wir in den Evangelien das griechische Wort 'soter' - auf Deutsch treffend mit 'Heiland' oder der 'Heilende' übersetzt.

Im Gegensatz zu Allah, der für sich allein und unerreichbar weit von seinen Untertanen lebt, haben wir Christen einen Gott-Vater, der Philanthrop ist, sichtbar im Bild der Trinität, wo die gegenseitige Liebe zwischen dem Vater, dem Sohn und dem Heiligen Geist hin und her fließt. Die das "Du" su-

Klaus Kenneth

chende Liebe schuf den Menschen, der aber seit dem Vergehen Adams vom Ebenbild seines Schöpfers zum Zerrbild Gottes wurde und durch den Verlust der Kommunion mit Ihm dem Tod unterworfen. Damit begann die angstvolle Suche nach Erlösung vom todbringenden Leiden. Im nunmehr verdunkelten und verwirrten Geist des Menschen war nichts zu finden als Philosophie (Lao-Tse, Konfuzius) und in der Bedrängnis geistlicher Umnachtung ersann er sich Götter und Religionen. Alles erwies sich als Ersatz, blieb hilf- und heillos und brachte nichts als immer mehr Leidenschaften und Religionskriege hervor.

Die Suche nach dem Heil(and)

Im Unheil seines Egoismus und Eigenwillens gefangen, erkrankte auch der Autor dieses Artikels immer mehr und machte sich auf die Suche nach jemand, der sein Los nicht nur mittragen, sondern gar verbessern könnte. Gab es einen Philanthropen, dessen ausgemachtes Ziel es wäre, auf irgendeine und uneigennützige Weise, Heilung zu bringen? Denn eins wurde mir schnell klar: Erlösung

⁵ Klaus Kenneth: "<<Lebensbuch>> der Heiligen Nil von Sora, Seraphim von Sarow, Basil von Moldawien, Starez Paisij Velitschkowski, Ignatius Brianantschaninov" in 5 Bände, Paulusverlag, Freiburg, Schweiz.

¹ Klaus Kenneth, "2 Mio km auf der Suche nach der Wahrheit" Paulus Verlag Freiburg Schweiz – auch in Rumänisch erhältlich (Agnos Verlag Sibiu)

war in mir selbst nicht zu finden, vielmehr war Klaus etwas, wovon er selbst erlöst werden musste. Folglich musste ich Kontakt finden zu einer Art Übermenschen, einem Gottmenschen, dem mein Leid nicht gleichgültig war und der "Sym"-Pathos mit mir hatte, Der bereit war, mit zu leiden.

,Barmherzig' wird Allah auch genannt, doch weder bei ihm, noch im Yoga oder Buddhismus fand ich jemand, der mit mir litt; statt dessen esoterische Phantasien und ein moralisch-gesetzliches Gefängnis.² Statt Mitleid und Vergebung wurde man im Islam ausgepeitscht, während im Buddhismus alles in schönen Sprüchen und egozentrischer Selbstzufriedenheit auf das "Nicht-Sein' zusteuerte. Ich aber wollte sein. Gesund sein. Gab es wahre Nächstenliebe überhaupt? Alle Theologie aus dem Hirn hatte mir vollends den Zugang zu meinem Nächsten, zum 'Du' verbaut. Sozial gesehen, öffnete sie mir weder den Zugang zum 'Theos', noch zum 'Logos' - während meine verführerische Selbstsicherheit mich zusehends von meinem Nächsten und mir selbst trennte. Statt "Sein" erlebte ich immer mehr ein 'Nicht-Sein', tatsächliche Selbstvernichtung.

Wo also ließ sich ein Gottmensch finden? Wenn nicht auf dem Weg über den Kopf, dann vielleicht im Herzen. Doch in mein Herz wollte ich nicht gerne hineinschauen, denn just das zu sehen, wovor mich Yoga und buddhistische Meditation zwölf Jahre lang trickreich bewahrt hatten, ließ sich jetzt immer weniger vertuschen: mein Herz war eine dunkle Höhle voll von Leidenschaften, Selbstliebe, Selbstsucht und Egoismus, versklavt an Zorn, Furcht und Ängste. Diese waren meine wahren Meister und bestimmten meine Beziehungen zu Mitmenschen. Die Erkenntnis war niederschmetternd: ich war ein Tempel der Dämonen und kein Tem-

pel des Heiligen Geistes! Irdische Sorgen zermürbten mein Denken. Sie waren der Grund meiner Leiden und hatten längst mein ganzes Sein erschüttert; auch wenn dies durch die 'Droge' Yoga und Zen oder andere esoterische Angebote zeitweilig narkotisiert wurde. Aber Heilung, Sicherheit und Glück waren in solch betäubenden Erfahrungen nicht zu finden.

Die Selbsterkenntnis

Was tun? Wo ist Heilung? Gäbe es eine Salbung für tiefe Wunden und Verletzungen? Wo findet man ein Krankenhaus (Kirche), in dem (spirituelle) Ärzte nicht nur die Seele, sondern sogar den Leib wiederherstellen könnten, indem sie das Herz heilen? Indem sie alle Phantasien, die ich mir in meinem gefallenen Zustand angeeignet habe - um durch diese erfinderischen Lügen in dieser Welt und Gesellschaft bestehen zu können - kraft eines Gottmenschen (Priesters) umwandeln und mich in die Realität zurückbringen könnten? Welcher Seelenarzt würde mich aus dem freiwilligen Gefängnis der dämonischen Macht namens Phantasie befreien? Meine Maske herunterreißen, mit der ich bislang meine Wunden und Verletzungen sorgfältig verschwinden ließ.

Viele Jahre hatten mich Gurus in meiner Abwendung vom Dreieinigen Gott der Liebe bestärkt. Sie hatten mich zum Narren gehalten, indem sie mir weismachten, die mystischen Erfahrungen und Luftschlösser wäre eine Gabe hoher Spiritualität, und menschliche Glückseligkeit sei das höchste Ziel des Lebens - bis ich herausfand, dass dies der Weg in die Hölle des Unheils selbst war, weil das Ziel die Befriedigung egozentrischer Begierden war. Doch genau darum geht es: wir müssen von unserer selbstsüchtigen Liebe geheilt werden. Wir müssen sie umwandeln in eine selbstlose, philanthropische. Aber können wir das? Schlimmer noch: wollen wir das überhaupt?

Wollen wir wirkliche Heilung an Leib und Seele erfahren, müssen wir uns von unserer von Leidenschaften beherrschten Sucht nach Komfort, Entspannung und unserer krampfhaften Glücksuche verabschieden. Wir müssen unserem Instinkt der so genannten 'Selbsterhaltung' sterben, nämlich der kranken Liebe, welche die wahre Liebe durch Eigenliebe entstellt.

Reinigung der Wunden

Wie kann dies erreicht werden? Im Evangelium sehen wir, dass dessen Werte umgekehrt zu den Werten der 'Welt' stehen und Vater Sophrony, mein geistiger Vater, sprach diesbezüglich von der 'umgekehrten Pyramide'. Gottes Weisheit ist Narrheit für die Welt (1 Kor 3,18; 4,10). In unserem orthodoxen Glauben steht die "Demut' an oberster Stelle, während in der Welt 'Stolz' auf dem höchsten Platz rangiert. Von Vater Sophrony lernte ich, dass der Abstieg in die Demut paradoxerweise der Aufstieg zur Vergöttlichung des Menschen ist; Rückkehr zur Ebenbildlichkeit mit Gott. Einzig darin besteht die Heilung, die Wiederherstellung der 'hypostase', die Rückkehr ins Paradies, wie es Vater Sophrony nennt, der mir wie ein guter Psychologe seine Heilmethode weitergab.³

Ich betrat den Weg vom Kopf ins Herz⁴, indem ich zu üben begann, meinen zerstreuten und durch die Bindung an die Welt verdunkelten Geist (nous) durch das (Jesus-) Gebet in mein Herz zurückzuführen, in die Gegenwart Jesu Christi, die ja gleichzeitig Ewigkeit ist. Rückführung vom Haben zum Sein. Dieser Weg war keine Flucht aus der Welt, wie in den Klöstern des Buddhismus, wo ich gelebt hatte, sondern erwies sich als Überwindung der Welt. Denn in der buddhis-

tischen Meditation und Yoga wird ja genau der Grund für unsere Krankheit verschleiert (Jud 10-13; 18-19; Röm 1, 22-32). Die Suche nach bloß mentalem Gleichgewicht ist nicht imstande, die zerbrochene Ebenbildlichkeit mit Gott wieder herzustellen. Das wäre, als ob wir mit Pillen und Salben eine verdorbene Seele und einen kranken Körper heilen wollten. Paradoxerweise gibt es doch eine Salbung. Sie wird vom "Krankenhaus" der Kirche angeboten: Reinigung des Herzens, wahre Erleuchtung, die zur Vergöttlichung führt.

Doch von einem derartigen Sakrament der Krankensalbung, welches natürlich den Glauben voraussetzt, will uns die Welt durch ihr Sprachrohr der Massenmedien entfernen. Sie schickt die Menschen zur Analyse zum Psychotherapeuten. Doch will der uns reinigen? Kann er uns befreien von unseren ichsüchtigen Phantasien? Kennt er die Wege des Teufels? Meine Seele war ermordet worden und kein Therapeut konnte sie zum Leben erwecken, dazu reichte seine Kraft nicht aus.

Heilung - Salbung

Nur Christus in der 'umgekehrten Pyramide' kann uns aus der Qual unseres Gefängnisses befreien. Er tat dies, indem Er mir zur Seite stand, als ich meinen Peinigern die Hand zur Versöhnung reichte. Christi Liebe heilte den Schaden, den der unaussprechliche Missbrauch in mir verursacht hatte. Er entzerrte das Bild, das die Dämonen mit ihren Eingebungen in mir verzerrt hatten. Mehr noch: Philanthropie floss in das einstige Opfer hinein. Gottes Liebe, die sich auch vor dem schrecklichsten Schmerz und unbeschreiblicher Not nicht zurückzieht, weil Christus beides ,bis zum Tod am Kreuz' ausgekostet hat, erreicht jeden und befähigt ihn sogar, andere zum Heil zu führen. Denn nach der Begegnung mit Christus hatte ich alles, wovon man träumen kann, ich war der glücklichste Mensch Europas: nur eins fehlte mir noch – das Heil meines Nächsten. Des Bruders Not

² Klaus Kenneth, "Götter, Götzen, Gurus – östliche Mystik und Meditation: Heil oder Unheil?" (Agnos Verlag Sibiu, deutsch und rumänisch erhältlich)

 $^{^{\}scriptscriptstyle 3}\,$ Arch. Sofronij, "Sein Leben ist Mein" – Verlag Fluhegg, Basel

⁴ "From Head to Heart" – vom Kopf ins Herz (Titel einer Musik-CD von Klaus Kenneth)

mag durch ,Brot für die Welt' und ,Caritas' äußerlich gelindert werden, doch es geht um mehr: die Rettung der Seele. Und dafür brauchen wir einen glaubwürdigen 'Arzt', Priester oder spirituellen Vater, der uns durch die Beichte (und aufrichtige Reue) hilft, damit unser verdunkeltes Herz und Bewusstsein (unser nous) wieder erleuchtet wird durch den Heiligen Geist. In der Kommunion mit Gott durch das Gebet kann dann aus einem zum dämonischen Tier abgesunkenen Menschen wieder ein Tempel des Heiligen Geistes werden (1 Kor 6,19), kann durch Seine Gnade der unersättliche Stolz in uns überhaupt erst erkannt werden und nach und nach in Demut verwandelt werden. Darin liegt das Heil von Seele, Herz und Leib.

Es gibt nur einen einzigen Ort auf dieser Welt, wo wir das Heil finden können. Vollkommene und uneingeschränkte Vergebung und Rettung, einschließlich Krankensalbung für die ganze Menschheit ist in nur der Kirche zu finden. Einzig hier findet der kranke Mensch die Medizin zur Reinigung des Herzens. Um geheilt zu werden müssen wir also in der Kirche bleiben.

Warum werden nicht alle geheilt?

Warum aber, so mag man fragen, werden nicht alle geheilt? Oft wird für Kranke um 'ein Wunder' gebetet, tritt aber nicht ein. Erstens dürfen wir niemals unseren Eigenwillen oder unsere Meinungen (Erwartungen) über den Gehorsam gegenüber Gottes Wort oder zum spirituellen Vater stellen. Wir müssen das kindliche Urvertrauen haben, dass Gott weiß, wie Er handelt und was gut ist. Es kann zweitens auch daran liegen, dass man den Glauben nur als ,Kultur' kennt, dass er für manche mehr Aberglauben ist, Talisman, Morallehre und Ersatz, statt lebendiger Erfahrung und Begegnung mit Christus. So etwas vermag keine dämonischen Bindungen und geistige Blindheit zu heilen und der scheinbar gläubige Mensch endet in Hoffnungslosigkeit.

Drittens gibt es leider auch viele inkompetente Priester oder spirituelle Führer, die weder die Kraft noch Kenntnis der wahren Zusammenhänge und Gründe für die Krankheit besitzen, unfähig, die Schlingen des Teufels und das Wirken der Dämonen zu durchschauen.

In diesem Fall bleibt nur der Ruf aus einem zerknirschten Herzen: "Herr Jesus Christus, Sohn Gottes, hab Erbarmen mit mir!" "Komm in mein Herz und befreie mich von meinem weltlichen Denken und Wissen!" Es belebt, zur Gruppe der "Selig die Armen im Geiste..." zu gehören (Mt 5,3). Der Heilige Basil von Moldawien, aber auch Nil von Sora, Seraphim von Sarov, Starez Paisij (Velitschkowski) und Ignatius Briantschaninow haben Schriften hinterlassen, die in dieser Hinsicht unschätzbar wertvoll und wahrhaft "Leben spendend" sind.⁵ Sie zeigen in aller Klarheit, wo die Krankheiten ihre Ursachen und ihren Sitz haben, wie man durch gottliebende Trauer und glückliche Tränen Heilung finden kann von seinen Irrwegen, Vorurteilen, Verwirrung, einem letztlich tragischen Monolog und schließlich vom Fall Adams. Dann können wir alle, jeder auf seine Art – von Christi Liebe und Gnade geleitet – selber zu Krankenpflegern werden und 'Balsam' sein für die geschundene Seele unseres Nächsten.

Unzählige Menschen, die mit körperlicher, seelischer oder psychischer Krankheit zu kämpfen haben, stellen sich die Frage, ob und wie Heilung möglich ist. Trotz enormen Fortschritten der modernen Medizin, kann manchmal nur noch ein Wunder die ersehnte Veränderung bringen. Doch dürfen wir mit göttlicher Heilung oder gar einem Wunder in der heutigen Zeit rechnen, so wie es zu biblischen Zeiten geschehen ist? Im Gespräch

mit Vater Sophrony sagte er mir einmal, dass er (der wundervolle körperliche Heilungen vollbringen konnte) sich mehr darüber freute, wenn jemand sich zu Gott 'bekehrt' hat, als wenn der 'bloß' körperlich geheilt wurde, denn das erstere bleibt in alle Ewigkeit.

Das Herz (nous) und nicht das Hirn (ratio) ist der Bereich, wo Heilung stattfinden

muss. Dies geschieht durch den Priester und nicht durch den Psychiater, der uns nicht von Schuld befreien und uns zu unserer wahren Natur (hypostase) zurückführen kann. Das vermag allein Christus, und Seine Liebe heilt immer und alles. Wer wirklich geliebt wird, kann sogar sterben, weil es dann keinen Tod mehr gibt.

⁵ "Lebensbuch" der Heiligen: Nil von Sora, Seraphim von Sarow, Basil von Moldawien, Starez Paisij Velitschkowski, Ignatius Brianantschaninov (5 Bände, alle Deutsch), Hrsg. Klaus Kenneth, Paulusverlag Freiburg Schweiz

Interviul Deisis

Interviul Deisis

P. S. Sofian Brașoveanul în dialog cu Ovidiu Sechel

- **O. S.:** V-aș întreba, pentru început, cum vedeți Dvs., Preasfințite Părinte Sofian, legătura dintre Salvare-Vindecare-Sfințenie? În limba germană, cuvintele Heil-Heilung-Heilig împărtășesc toate aceeași rădăcină.
- P. S.: O văd ca fiind reală. Dintru început Dumnezeu L-a creat pe om bineînteles sănătos, într-o stare de comuniune cu El, o stare de sfințenie, care implica în momentul acela că omul era în condițiile paradisiace salvat. Mântuirea a devenit necesară după căderea în păcat. Trebuie să diferențiem între ce înseamnă a fi sănătos și ce înseamnă a fi sfânt. Şi în limba greacă se poate observa legătura dintre sănătate (υγεία) și sfințenie (άγιος). Iar sfințenia la Dumnezeu înseamnă acordul deplin între voința și fiinta Lui. În Dumnezeu nu există nicio dizarmonie. Iar îmbolnăvirea omului, căderea lui din starea de sfintenie primordială intervin odată cu intrarea omului într-o stare de dizarmonie cu sine însuși și cu întreaga creație. El nu a mai trăit într-o armonie cu sensul rânduit pentru el de Dumnezeu și s-a despărțit astfel de voia lui Dumnezeu, pierzând sfințenia și sănătatea. Această dizarmonie l-a îmbolnăvit nu numai pe om, ci a îmbolnăvit întreaga creație, făcând necesară mântuirea. Sfințenia omului este așadar o participare a omului la sfințenia lui Dumnezeu.
- **O.S.:** Cu toate acestea sunt totuși oameni bolnavi care sunt, deopotrivă, și sfinți.
- **P. S.:** Prin păcat întreaga creație s-a îmbonăvit și sfințenia omului pentru noi nu înseamnă ca el să devină 100% sănătos trupește. Această nouă ordine din creație

nu se poate schimba prin viața unei persoane izolate. Sfințenia omului, în condițiile noastre, este o participare la sfințenia lui Dumnezeu, o trăire a unei stări de integralitate umană, a unui acord al omului cu Dumnezeu și cu creația.

- **O. S.:** Ați folosit în loc de noțiunea de "păcat" cuvântul "dizarmonie", un cuvânt ceva mai accesibil omului modern. Această stare de dizarmonie este bine sesizată de mediul în care trăim, pentru că la tot locul avem promisiunea unui Wellness Weekend. Cum reușește Biserica să redea acestor termeni înțelesul lor primordial și propriu?
- P. S: Trebuie să distingem între un lucru si ceea ce se pretinde acel lucru a fi, dar nu este. De exemplu, la Bobotează, noi sfințim apa și, prin ea, întreaga creație. Prin intervențiile industriale asupra apei, acesteia i se schimbă structura și ea poate astfel deveni o apă ucigătoare. Prin sfințirea apei, structura apei se reface și devine vie. Fără instrumente suplimentare de percepție nu putem percepe schimbarea structurii apei, cu ochiul liber ea arată la fel. Prin sfintirea apei ea devine iarăsi un mediu sănătos, dătător de viață. Prin tot ce face, Biserica încearcă să-l pună pe om în armonie cu sine însuși și cu Dumnezeu. Armonia nu este însă doar estetică, ea trebuie să fie ființială, în esență. Cum și frumosul trebuie să fie existential, pentru că o frumusete estetică poate masca o stricăciune desăvârșită. Să ne gândim la niște fructe care sunt pe din afară atrăgătoare, dar putrede pe interior. Armonia propovăduită de Biserică este un acord dintre voință și faptă cu voia lui Dumnezeu, care este binele tuturor oamenilor. Să nu ne lăsăm păcăliti de cei care vând armonii superficiale.
- **O. S.:** Ați cunoscut un astfel de om frumos, încă înainte de a începe studiul teologic, odată cu intrarea Dvs. la mănăstire. Cum ați simțit această stare de armonie și sănătate în prezența Părintelui Teofil?

- P. S.: Înâlnirea cu Părintele Teofil a fost foarte simplă. Eu ca tânăr idealist aveam speranțe foarte mari, iar el mi-a răspuns simplu: "La noi e ca la Junimea, intră cine vrea, rămâne cine poate". Apoi m-am apropiat de el, fiind disponibil să-l ajut la chilie îndeosebi cu lucrurile pe care un nevăzător, cum era el, nu le putea face. Ceea ce-l caracteriza la o primă vedere era faptul că era un om al rânduielii, era un om cult si era căutat de foarte multă lume. Toate acestea mie mi se păreau un fapt normal. De-abia mai târziu am observat că această normalitate nu se întâlnește peste tot. Părintele era și un om hotărât, un om al lui: ori, ori. Avea o structură de tăran sănătos, hotărât. În mănăstire era perceput ca un om sever, majoritatea monahilor nu se spovedeau la dânsul, și doar încetul cu încetul l-am descoperit pe Părintele ca pe un om al libertății, al unei relații vii cu Dumnezeu. Părintele încerca să raporteze tot ce făcea și tot tipicul la Dumnezeu. Pe lângă acestea, era sensibil la frumos și îi plăcea frumosul din toate domeniile. Îi plăcea să asculte muzică clasică și muzică populară, piese de teatru și și-a cultivat ființa ținând seama de relația cu Dumnezeu, pe care el și-a construit-o prin două lucruri: credința și cultura. El a fost și un om cu handicap, fiind fără vedere, lucru pe care și l-a asumat. Nu s-a mai gândit cum ar fi dacă nu ar fi așa. A trăit cu această stare, făcând ce putea face mai bine în acele conditii, păstrându-si o sănătate sufletească pe care o transmitea și în jur. El iradia, pentru cine putea percepe, optimism, speranță, sănătate. Dar dacă cineva se apropia de el cu vreo prejudecată sau clișeu era de cele mai multe ori șocat de non-conformismul Părintelui.
- **O. S.:** Dar dacă el era un om care, deși bolnav, iradia sănătate, atunci non-conformismul lui era mai degrabă o stare de normalitate decât de excepție?
  - **P. S.:** Fiecare își trăiește viața conform cu

firea lui. Sunt unii care din fire sunt înclinați într-o direcție sau alta și nu trebuie să ne copiem unii pe ceilalți. Trebuie să trăiască fiecare cu firea lui. Ce mi se pare mie important este că trebuie să ne trăim viața cu adevărat, să nu ne mințim. Părintele părea dur pentru cei care așteptau altceva de la el. De exemplu, veneau oameni cu copii bolnavi la Părinte ca la ultima speranță, iar el le spunea "Dragă, asta e crucea ta!". Părintele trăia legătura aceasta cu Dumnezeul cel viu, pe care Îl vedea ca Tată, ca Dumnezeu, care ne cheamă, ne așteaptă, ne zâmbește, care este bun, dar și ferm.

- **O. S.:** Dvs. ați ales drumul monahului, și știm că monachos vine de la monos, unul. Aceasta însă se referă nu numai la singurătate, ci și la integralitate, la o integralitate a vieții. Și în familie avem imaginea întregului, mai ales soții se referă la soțiile lor ca la jumătatea mai bună. Cum putem face experiența unei vieți întregi sau mai bine spus a integralității vieții?
- P. S.: Prin definiție monahul este unul care singur realizează integralitatea, duce o viată ce îl face ca la bătrânete să corespundă celeilalte definitii a monahului, anume cea de călugăr, bătrân frumos. Nu o frumusețe estetică, ci lăuntrică, a împlinirii, a armoniei cu sinele, cu lumea și cu Dumnezeu. Părintele Teofil spunea că mănăstirea este casa lui Dumnezeu, locul împlinirilor. Monahul are un chip de viețuire, credincioșii căsătoriți din lume au un alt chip de viețuire, tinzând spre aceeași integralitate ființială, spre aceeași armonie, pe care ei o câștigă în cuplu familial, unde exersează iubirea. În laboratorul iubirii, cum aș numi familia, credincioșii au oportunitatea să exerseze iubirea într-un cadru intim si favorabil, lucru care trebuie să se răsfrângă într-o anumită măsură asupra tuturor. Monahul are tendința să uite iubirea, să-și pună energia în împlinirea unor rânduieli, iar soții au tendința de a uita iubirea fată de Dumnezeu. Si într-o parte,

și în alta se poate ajunge la un fel de egoism. Ambele drumuri sunt așezate în fața noastră pentru ca noi să ne cultivăm prin ele creșterea propriei ființe în faptul de a-L iubi pe Dumnezeu și pe aproapele. Și aceasta înseamnă în cele din urmă integralitatea: ajungerea la locul împlinirilor. Indiferent unde ești, să fii o persoană împlinită, să-L lași pe Dumnezeu să te folosească pentru ce are El nevoie, în planul Lui!

O. S.: Tocmai pentru că aici este vorba de scop, parazitarea scopului se prezintă în cea mai subtilă formă, dar cu efectele cele mai devastatoare. Astăzi împlinirea înseamnă de cele mai multe ori ocuparea unui loc social, a avea carieră, împlinirea propriilor tale aptitudini și talente și recunoașterea lor de câți mai mulți oameni, sau împlinirea materială, bunăstarea. Împlinire și integralitate au un înțeles propriu creștinismului, dar și un alt înțeles, deformat. Cum poate Dumnezeu prin Biserica Lui să redea acestor cuvinte înțelesul integral care să ne formeze viața într-un mod decisiv?

P. S.: Cred că Dumnezeu si-a făcut partea Lui, rămâne acum ca oamenii Bisericii, deci noi toti, să ne asumăm ceea ce Dumnezeu ne-a pus la dispoziție. Împlinirea misiunii de către Iisus Hristos a fost un eșec total pe linie umană, El a fost defăimat, osândit și omorât. Pe linie exterioară a fost culmea esecului. El venise pentru misiune în lume, misiune pe care și-a asumat-o cu toate consecințele. Ceea ce părea un eșec era de fapt plina dăruire a lui Dumnezeu față de om, un exemplu pentru cum trebuie și noi să ne ducem unii pe alții către Dumnezeu. E vorba acum ca și creștinii să-și asume acest model de misiune. Noi spunem că suntem crestini, dar vrem să ne asezăm cât mai bine în aici si acum, lăsând mai degrabă la o parte viața veșnică. Ca creștini noi trebuie să diferențiem mereu între valorile crestine si cele ale unei lumi fără Dumnezeu. Trebuie să avem ca valoare

ca noi să ajungem la o deplină comuniune și armonie cu Dumnezeu, iar valorile lumii sunt foarte imediate, bazate pe succes, carieră, bogăție, frumusețe exterioară, care au o valoare a lor, dar nu o valoare ultimă, absolută. Bineînțeles că Dumenzeu vrea ca omul să fie fericit pe pământ, dar o fericire bazată pe comuniunea cu Dumenzeu si astfel în armonie cu întreaga făptură. E vorba de două modele: un model jertfitor, modelul hristic, și modelul egoist, în care vreau ca mie în primul rând să-mi fie bine, chiar cu prețul dezavantajării celorlalți. Trebuie să devenim conștienți de propiul model și să funcționăm într-o societate care functionează după modelul secund. Trebuie să avem această claritate pentru a putea ajunge la împlinire, la integralitate. Vedem cum omul contemporan ajunge la împlinire, o împlinire profesională, la bogăție, dar nu are nicio integralitate, pentru că nu trăiește o stare de pace, de comuniune nici cu Dumnezeu, nici cu ceilalti, nici cu el înșuși, ci este într-o goană pentru mai mult, din care nu se poate opri.

O. S.: Putem spune atunci că un criteriu al acestei deosebiri ar fi că împlinirea lumească te lasă într-o dizarmonie, pe când împlinirea dumnezeiască creează tocmai această stare de armonie?

P. S: În mod sigur, cea de-a doua te duce la această stare de integralitate, de comuniune cu Dumnezeu, cu tine și cu creația. Te duce la a iubi pe ceilalți. Și asta nu înseamnă doar un sentiment, ci înseamnă să-i asumi pe ceilalți cu tot ce sunt ei, după chipul Domnului Iisus, care ne-a asumat pe toți. Îmi vine în minte acum Maica Theresa de Calcutta care curăța într-o zi niște răni foarte urâte ale unui bolnav și cineva i-a spus că el nu ar face aceasta nici pentru un milion de dolari. La care ea i-a răspuns: "Nici eu." Părintele Teofil repeta adesea un cuvânt: "Mai ales două lucruri nu poate face cineva fără credință în Dumnezeu: să

suporte o suferință grea și să crească copii buni". Pentru că ambele implică jertirea aceasta de sine pe care nu ți-o poți asuma decât prin credință, în cele din urmă.

O. S.: Cum percepeți bolile cu care se confruntă oamenii aici în Germania, atât germanul din Germania, cât și românul care trăiește în Germania? Imigrantul se confruntă cu o boală în plus, cu cea a străinătății. Cum percepeți Dvs. ca episcop și duhovnic aceste boli?

P. S.: Sf. Vasile obișnuia să citeze un cuvânt din Evanghelia de la Matei: "Din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci". Ca să ajungem în Germania, să facem un ocol prin Grecia. Acolo eu am învățat în cadrul studiului un lucru care mi s-a părut la început curios, dar care s-a dovedit a fi adevărat. Teoriile pe care le ai și modul de viață interferează și te formează. Concepțiile te duc la un mod de viață care îți formează mai departe concepțiile pe care le ai și atunci bolile pe care le avem sunt mai ales urmări ale modului de viață pe care îl adoptăm. Vedem cum otrăvirea mediului înconjurător ne afectează. Dumnezeu l-a pus pe om într-o grădină nu întâmplător, și dacă ar fi considerat că ar fi fost mai bine între patru pereți, așa făcea. Omul însă nu ține seama de aceasta și crede că știe el ce e mai bine, și prin urmare suportă consecintele. Vedem niste boli în România atât la nivel personal, cât și social care ne caracterizează și ar trebui să conștientizăm că acestea nu sunt provocate din exterior, ci sunt urmare a unui mod de viață pe care, schimbându-l, putem să aducem și vindecarea. Îmi este clar că în spațiul românesc este mult mai multă manifestare religioasă, ceea ce nu înseamnă, automat, că este si mai multă credință, căci poate fi la fel de bine superstiție, dar faptul că aici manifestarea religioasă este de proporții mai mici - ceea ce nu înseamnă iarăși că aici ar fi mai puțină credință - îi pune pe cei veniți din spațiul

românesc într-un dezavantaj. Şi starea de străin, care este grea, este un dezavantaj în plus. La tinerețe omul face acest pas mai mult inconștient, din dorința de schimba o stare grea cu una mai bună. Venind în Germania, el vine bineînțeles cu propriile lui slăbiciuni și se confruntă și cu slăbiciunile situației de aici, plus cu greutățile întâlnirii acestor două situații, cu starea de străin, adică aceea de dezrădăcinat.

O. S.: La ce vă referiți prin "dezrădăcinat"?

P. S.: Mă refer la faptul că în condițiile de înstrăinare este foarte greu în primul rând să crești copii. Omul nu mai poate apela la familie, prieteni, apropiați. În multe împrejurări la fel de grele omul nu se mai poate raporta la cei de aproape, ci trăiește într-un spațiu care nu îi este ostil, dar nici prietenos, ci în general indiferent, care nu-i sare în ajutor. Din păcate, observ că la românii veniți în spațiul vestic propriile boli sunt exacerbate în sensul că, în loc să se ajute unii pe alții, se exploatează cu cruzime pentru un câștig rapid. Lucru care te lasă fără răspuns.

O. S.: Doresc să vă mai pun o ultimă întrebare. Care credeți că este cel mai mare impediment la vindecare? De ce noi ca Biserică, atât la ortodocși, cât și în celelalte biserici creștine avem greutăți în a (ne) vindeca?

P. S.: Scurt spus: din cauza puținei noastre credințe și iubiri. Ce îl făcea pe Hristos să vindece? El putea să o facă pentru că era Dumnezeu și pentru că-i iubea pe oameni. Or, să ne uităm la situația noastră. Vedem cum mulți români cu boli merg în România la preoți, căutând vindecarea, iar unii preoți le caută banii și nu vindecarea lor. Le dau niște rețete care par interesante, dar nu conduc nicăieri. Și atunci e clar că nici credință, nici iubire nu este acolo. E nevoie și la cler, și la credincioși de aceeași viață și de credința că Dumnezeu poate

oricând să intervină din compătimire sau, cum se spune pe greacă, din "simpathia", adică pătimirea împreună cu celălalt. Aș vrea să reamintesc iarăsi de Părintele Teofil și de sfârșitul lui care a fost caracterizat de o boală și o suferință fizică. Fiind întrebat de cineva dacă îi este frică de moarte, i-a răspuns: "dragă, mi-e frică că nu am să mor". Omul suferind, care nu se gândește în primul rând la el, ci încearcă chiar și atunci să se îndrepte către ceilalți, are un entuziasm al vieții, care prin sine este vindecător. Ceea ce lipsește cel mai mult în societatea de astăzi este pofta de viață. Vedem atâția tineri care au epuizat până la 20 de ani plăcerile si sunt depresivi și decepționați, și atunci vine și boala trupească. Aici trebuie să avem grijă ca noi, oamenii din Biserică, să nu fim doar încadrați într-un sistem, ci să trăim o relație cu Dumenzeu și să ne asumăm grija frățietății cu toți. Sf. Vasile spune că cel care își simte viața lipsită de sens și goală nu este nefericit, ci incapabil de a trăi. Această relație vie cu Dumnezeu - pe care o numim sfințenie și care este mântuitoare - ne conduce la starea de sănătate și sufletească și de multe ori și trupească, la o stare de armonie. În măsura în care ne asumăm o viață nu în umbra, ci în lumina Crucii, atunci suntem pe drumul fericirii, al integralității, al sfințeniei și sănătății.

O.S.: Cum putem să creștem în această asumare?

P. S.: Acordându-i lui Dumnezeu importanța cea mai mare din viața noastră și dându-i fiecărui om pe care-l întâlnim atenția pe care, în definitiv, ne-o dorim și noi. Nu în ultimul rând, trebuie să cultivăm o atitudine de maximă seriozitate și față de situațiile din viața noastră.

Interviul integral îl puteți asculta la adresa: http://www.cbrom.de/ro/interviu-deisis-2012

Deisis fragt

Seine Exzellenz Sofian von Kronstadt im Dialog mit Ovidiu Sechel

O.S.: Wie sehen Sie, Ihre Excellenz Sofian, die Beziehung zwischen Heil – Heilung - Heilig? Die Wörter habe ja auf Deutsch alle dieselbe Wurzel.

P. S.: Es ist eine wirkliche (Ver-)Bindung. Im Anfang hat Gott den Menschen selbstverständlich gesund, in Kommunion mit ihm und heilig geschaffen, was soviel bedeutete, dass der Mensch im Paradies praktisch gerettet war. Die Erlösung wurde zur Notwendigkeit erst nach dem Sündenfall. Wir müssen doch unterscheiden, was es bedeutet, gesund zu sein und was es heißt heilig zu sein. Auch auf Griechisch kann man dieselbe Beziehung zwischen Gesundheit (υγεία) und Heiligkeit (αγιότητα) bemerken. Die Heiligkeit bedeutet, dass es bei Gott keine Disharmonie zwischen seinem Willen und seinem Wesen gibt. Das Krankwerden des Menschen, der Fall aus dieser ursprünglichen Heiligkeit erscheint mitsamt der Disharmonie des Menschen mit sich selbst und mit der ganzen Schöpfung. Er hat aufgehört, nach dem gottgemäßen Sinn zu leben und hat sich somit von dem Willen Gottes getrennt, indem er die Heiligkeit und die Gesundheit verlor. Diese Disharmonie hat sowohl den Menschen als auch die ganze Schöpfung krank gemacht, und verlangt nach einer Erlösung. Die Heiligkeit des Menschen ist demzufolge eine Teilnahme des Menschen an der Heiligkeit Gottes.

O.S.: Es gibt jedoch kranke Menschen, die heilig sind.

P. S.: Durch den Sündenfall hat sich die ganze Schöpfung erkrankt und die Heilig-

keit des Menschen bedeutet nicht, dass er zu hundert Prozent leiblich gesund wird. Diese neue Ordnung in der Schöpfung kann nicht durch das Leben einer einzigen isolierten Person verändert werden. Die Heiligkeit des Menschen, unter unseren aktuellen Bedingungen, ist eine Teilnahme des Menschen an der Heiligkeit Gottes, ein Leben in Einheit und Einklang mit Gott und der Schöpfung.

O.S.: Sie haben statt "Sünde" das Wort "Disharmonie" verwendet. Das ist ja ein Wort, das dem modernen Menschen vertrauter ist. Auch unsere Umgebung begreift unsere "Disharmonie", denn wir bekommen überall das Versprechen eines harmonischen Weekends. Wie gelingt es der Kirche diesen Begriffen ihre eigentliche Bedeutung wieder abzugewinnen?

P. S.: Wir müssen dazwischen unterscheiden, was etwas wirklich ist und was es sich angibt zu sein, ist es jedoch in Wahrheit nicht. Z.B. am Fest der Taufe Christi (6. Januar) wird das Wasser geweiht und dadurch die ganze Schöpfung. Durch die industrielle Einwirkung, auf der anderen Seite, wird die chemische Struktur des Wassers verändert und es wird dadurch giftig. Durch die Weihe hingegen wird es trinkbar und hält auch länger. Es wird zum Medium des Lebens, seine eigentliche Bestimmung. Durch alle Ihre Handlungen beabsichtigt die Kirche, den Menschen mit sich selbst und mit Gott in eine harmonische Beziehung zu setzten. Diese Harmonie ist aber nicht nur eine ästhetische, sie ist und muss eine wesentliche, essentielle Harmonie sein. So auch das Schöne. Eine ästhetische Schönheit könnte eine vollkommene Verdorbenheit verdecken. Denken wir an Früchte, die draußen anziehend wirken, aber drinnen faul sind. Die von der Kirche verkündete Harmonie ist der Einklang zwischen unserem Willen, unseren

Interviul Deisis

Taten und dem Willen Gottes, welcher es mit allen Menschen gut meint. Lass uns auf das käufliche Angebot der oberflächigen Harmonien nicht hereinfallen.

O.S.: Als Sie sich für das klösterliche Leben entschlossen haben, haben Sie einen solchen schönen Menschen, noch vor Ihrem Studienanfang, kennengelernt. Wie haben Sie diesen Stand der Harmonie und Gesundheit beim Pater Teofil wahrgenommen?

P. S.: Die Begegnung mit Pater Teofil war sehr einfach. Ich war damals ein idealistischer Junge und hatte natürlich große Erwartungen. Ar dagegen antwortete mir sehr einfach: "Mein Lieber, bei uns ist wie bei Junimea, wer es will, darf kommen, wer es kann, darf bleiben". Danach habe ich mich ihm genähert, weil ich bereit war, ihm mit dem Haushalt zu helfen, besonders mit den Dingen, die ein Blinder, wie er, nicht tun konnte. Was auf dem ersten Blick ins Auge fiel, war sein Ordnungssinn, seine Liebe für Kultur und die Tatsache, dass viele Menschen seinen Rat suchten. All dies erschien mir wie normal. Erst später ist mir klar geworden, dass diese Normalität nicht überall anzutreffen ist. Pater Teofil war auch ein entschlossener Mensch, bei ihm galt: entweder, oder. Er hatte die innere Verfassung eines entschlossenen, gesunden Bauers. Im Kloster nahmen ihn die anderen Mönche als einen strengen Menschen wahr, weswegen nur die wenigen bei ihm beichteten. Nur allmählich habe ich den Pater als einen Mann der Freiheit entdeckt, einen Mann einer lebendigen Beziehung zu Gott. Pater Teofil versuchte alles, was er tat, und die Klosterordnung selbst auf Gott einzubeziehen. Darüber hinaus hatte er eine besondere Empfindlichkeit für das Schöne aus allen Bereichen. Er freute sich, sowohl ein klassisches Musikstück als auch ein Volkslied zu hören, aber

auch Theaterstücke usw. Seine Beziehung zu Gott hatte er von zwei Seiten gepflegt: seitens des Glaubens und seitens der Kultur. Er hatte aber auch diese Behinderung, dass er blind war. Was er auch akzeptiert hat und keinen Gedanken mehr damit verstreute, wie es gewesen wäre, wenn er doch sähe. Er hat mit dieser Behinderung gelebt, indem er versucht hat, das Beste unter Umstände zu tun und war innerlich so gesund, dass er es auch zu strahlen vermochte. In seiner Nähe konnte man Hoffnung, Gesundheit und Optimismus tanken. Wenn jemand dagegen sich mit einem Vorurteil ihm näherte, war er meistens vor seinem Nonkonformismus verblüfft.

O.S.: Aber wenn er ein solcher Mensch gewesen war, der trotz seiner Krankheit Gesundheit ausstrahlte, war dann sein Nonkonformismus nicht eher ein Zeichnen der Normalität, statt der Ausnahme?

P. S.: Jeder lebt gemäß seiner Natur. Jeder hat schon in seinem Wesen eine gewisse Neigung und wir müssen nicht alle gleich sein. Jeder soll seiner Natur gemäß leben. Was mir als allerwichtigste erscheint, ist die Tatsache, dass wir uns nicht anlügen sollten, wir sollten unser Leben wirklich leben. Pater Teofil erschien ein strenger Mann für viele, die etwas Anderes von ihm erwarteten. Z.B. Menschen mit kranken Kindern kamen oft zu ihm, wie zu einer letzten Hoffnung und er pflegte ihnen zu sagen: "mein Lieber, das ist dein Kreuz!" Pater Teofil lebte in dieser lebendigen Beziehung mit dem lebendigen Gott. Er sah ihn als Vater, als Gott, welcher uns ruft, auf unsere Antwort wartet, uns anlächelt, gutmutig aber auch beständig und konsequent ist.

O.S.: Sie haben den mönchische Weg gewählt und wir wissen, dass monachos von monos, dem Einen, abstammt. Dies bedeutet nicht nur das Alleinsein, die Ein-

samkeit, sondern auch die Einheit, die Integralität des Lebens. Auch in den Familien stoßen wir auf dieses Bild. Besonders die Männer beschreiben ihre Frauen als die besseren Hälften. Wie können wir diese Einheit des Lebens erfahren?

P. S.: Der Mönch verwirklicht diese Integralität in sich selbst, er führt ein solches Leben, das ihm ermöglicht am Ende seines Lebens die andere Definition des Mönchs. nämlich Kaluger, schöner Greis, sich anzueignen. Nicht eine ästhetische Schönheit, sondern eine innerliche, der Erfüllung, der Harmonie mit sich selbst, mit der Welt und mit Gott. Pater Teofil pflegte zu sagen, dass das Kloster das Haus Gottes ist, der Hort der Erfüllung. Der Mönch hat einen bestimmten Lebenswandel und die verheirateten Gläubigen einen anderen, indem alle aber nach demselben Ziel, nach derselben Integralität, Harmonie hinstreben. Nur dass Verheirateten dies in der Familie zu realisieren haben. Im Labor der Liebe, wie ich die Familie nennen würden, haben die Gläubigen die Möglichkeit, in einem intimen und gerade dazu befördernden Rahmen die Liebe zu üben, was sich dann auf die anderen erweitern und vermehren muss. Beim Mönch besteht die Gefahr, dass er die Liebe vergisst, indem er sich auf seine Regel konzentriert und bei den Eheleuten besteht die Gefahr, dass sie die Liebe zu Gott vergessen. Auf beiden Seiten besteht die Gefahr des Egoismus. Beide Wege stehen uns offen, damit wir in unserer Liebe zu Gott und zum Nächsten aufwachsen. Und darauf bezieht sich letztendlich die Integralität: das Erreichen des Erfüllungshortes. Egal wo du dich befindest, sei eine erfüllte Person, erlaube es Gott dich nach seinem Plan zu benutzen!

O.S.: Eben weil wir hier über das Ziel sprechen, findet die Pervertierung des Zieles auf subtilste Weise statt, jedoch mit

den schlimmsten Folgen. Ein erfülltes Leben heißt heute, gut im sozialen Rang zu stehen, in Karriere erfolgreich zu sein, die eigenen Fertigkeiten von vielen anerkannt zu bekommen oder einfach Wohlstand. Erfüllung und Integralität haben einen eigentümlichen christlichen Sinn aber auch einen verkehrten, "weltlichen" Sinn. Wie kann Gott durch seine Kirche diesen Wörtern ihre christliche Kraft und ihren christlichen Sinn wiedergeben, sodass sie für unser Leben bestimmend wirken?

P. S.: Ich denke, dass Gott seinen Teil schon gewirkt hat. Es bleibt jetzt, dass die Kirchenmenschen, also wir alle, dies wahrnehmen, was uns Gott zur Verfügung gestellt hat. Die Erfüllung der Mission Christi war menschlich betrachtet, ein vollkommenes Versagen. Er wurde beschimpft, verurteilt und getötet. Äußerlich betrachtet: ein erfolgreicher Misserfolg. Er kam mit einem Auftrag in die Welt, den er mit Verantwortung und mit allen Konsequenzen erfüllt hat. Was wie ein Misserfolg aussah, war die vollkommene Hingabe Gottes zum Menschen, ein Beispiel für unsere Mission vor und zu Gott. Es ist es darüber die Rede. dass die Christen dieses Missionsmodel sich aneignen sollten. Wir sagen, dass wir Christen sind, wir wollen aber, dass es uns hier und jetzt so gut wie möglich geht, indem wir die Sorge für das ewige Leben verschieben. Wir müssen als Christen immer zwischen christlichen Werten und gottlosen Werten unterscheiden. Unser höchster Wert muss es sein, in vollkommener Kommunion und Harmonie mit Gott zu sein. Die weltlichen Werte sind unmittelbar und unverzüglich, indem sie sich auf Erfolg, Karriere, Reichtum, äußerliche Schönheit gründen. Die haben selbstverständlich einen eigenen Wert, aber nicht einen unbedingten Wert. Gott will natürlich, dass der Mensch glücklich auf dieser Erde lebt, aber

ein Glück, das die Kommunion mit Gott und mit der ganzen Schöpfung berücksichtigt. Wir sprechen hier über zwei Modelle: ein christliches opferndes Modell und ein weltliches egoistisches Modell, was soviel besagt, dass es mir erstens gut gehen soll, auch wenn andere dabei benachteiligt sein sollten. Wir müssen dem eigene Modell bewusst werden und in einer Welt leben, die nach dem zweiten Modell funktioniert. Wir müssen diese Klarheit haben, wenn wir ein erfülltes Leben haben wollen. Wir sehen den Zeitgenossen, wie er zu einer professionellen, materiellen usw. Erfüllung kommt und nicht mehr stoppen kann, an ihr vorbeiläuft. Sein Leben kann keine Einheit erfahren, weil er sich nicht in Frieden, in Kommunion mit Gott befindet und demzufolge auch nicht mit sich selbst und den anderen. Er will immer mehr.

O.S.: Könnten wir dann festhalten, dass ein Kriterium dieser Unterscheidung daraus besteht, dass die weltliche Erfüllung in einer Note verstimmt ist, während die göttliche Erfüllung eben diese Note zum Einklang zu bringen vermag?

P. S.: Bestimmt kann die zweite Erfüllung diese Integralität einführen und somit zur Kommunion mit Gott, mit dir selbst und mit der Schöpfung einleiten. Sie führt dich zur Liebe ein. Und dies heißt keineswegs nur ein Gefühl, sondern vielmehr die anderen verantwortlich annehmen, mit all ihren Schwächen, nach dem Beispiel unseres Heilands. Mir fällt jetzt auch das Beispiel von Mutter Theresa ein, welche eines Tages sehr schlimme Wunden reinigte. Ein Mann ist vorbeigekommen und sagte ihr, dass er solches auf für eine Million Dollars nicht tun würde. Darauf antwortete sie "ich auch nicht". Pater Teofil pflegte immer wieder ein Wort zu sagen: "Besonders zwei Dinge kann ein ungläubiger Mensch nicht tun: eine schwierige Krankheit leiden und

gute Kinder erziehen". Beide setzen das Selbstopfer voraus, das letztendlich nur der Glaube ermöglicht.

O.S.: Wie nehmen Sie die Krankheiten hier in Deutschland wahr, sowohl des Deutschen in Deutschland als auch des Rumänen in Deutschland? Die Immigranten konfrontieren sich mit einer zusätzlichen Krankheit, die der Fremde. Wie nehmen Sie als Bischof und Beichtvater diese Krankheiten wahr?

P. S.: Der hl. Basilius der Große pflegte ein Wort aus dem Matthäusevangelium zu zitieren: " und die Ungerechtigkeit wird überhandnehmen und Liebe vieler wird erkalten". Um nach Deutschland anzukommen, lass uns erstens nach Griechenland fahren. Dort habe ich in meinem Studium etwas gelernt, was mir anfangs merkwürdig erschien, aber dann sich immer bestätigt hat. Die Theorien, die man hat und die Lebensweise, die man führt, überschneiden sich und gestalten einen. Deine Theorien führen zu einer Lebensweise, die diese Theorien wiederum gestalten und somit sind unsere Krankheiten oft folgen einer Lebensweise. Wir sehen wie die Vergiftung unserer Umwelt uns beeinflusst. Gott hat den Menschen nicht aus Laune in einen Garten gesetzt, und wenn er gedacht hätte, dass es doch besser gewesen wäre, ihn zwischen vier Mauer zu setzten, dann hätte er das bestimmt gemacht. Der Mensch denkt aber darüber nicht nach, und glaubt er wisse es besser. Er muss demzufolge mit den Folgen seiner Entscheidung leben. Wir können in Rumänien einige Krankheiten, sowohl auf individueller als auch auf sozialen Ebene sehen, die für uns charakteristisch sind und es muss uns bewusst werden, dass sie nicht von draußen kommen, sondern die Folgen unseres Lebensstiles sind. Wenn wir unseren Lebensstil ändern, könnten wir auch die Heilung bewirken.

Mir ist es klar, dass in Rumänien die Religion mehr und öfter eine Erscheinungsform annimmt, was aber nicht bedeutet, dass die Menschen gläubiger wären, denn es kann einfach Aberglaube sein. Aber die Tatsache, dass das religiöse Leben hier öffentlich nicht so oft erscheint, was wiederum nicht heißt, dass die Menschen hier ungläubig wären, ist von Nachtteil für die rumänischen Immigranten. Auch dieser Stand des Ausländers, des Fremden ist schwierig. Wenn man jung ist, macht man diesen Schritt schnell und teilweise unbedacht aus dem Wunsch, sein Leben zu erleichtern. Wenn jemand nach Deutschland kommt, kommt er selbstverständlich auch mit seinen Schwächen und er wird auch mit den Schwächen, die dieser Gesellschaft spezifisch sind konfrontiert. Darüber hinaus muss er sich auch mit der Begegnung dieser zwei Situationen auseinandersetzten, bzw. mit der Situation der Fremde, der Entwurzelung.

O.S.: Was meinen Sie unter "Entwurzelung"?

P. S.: Es heißt erstens, dass es unter den Bedingungen der Fremde sehr schwer fällt, die eigenen Kinder zu erziehen. Man kann sich nicht mehr an die Familie, an die Freunde, an die Nachbarn wenden. In vielen ähnlichen schwierigen Verhältnissen kann man sich einfach auf die Anderen nicht beziehen. Man lebt nicht in einem widrigen Ort, aber auch nicht gerade in einem freundlichen, sondern eher in einem gleichgültigen Raum, der nicht als erster die Hilfe anbietet. Leider sehe ich an den Rumänen, die nach Westen ausgewandert sind, dass ihre Krankheiten sich so stark verschlimmert haben, dass sie keine Bereitschaft zeigen, sich gegenseitig zu helfen, sondern sogar sich kaltblütig ausbeuten. Dafür hat man einfach keine Worte.

O.S.: Ich möchte Ihnen noch eine letzte

Frage stellen. Was ist das größte Hemmnis zum Heilen? Warum haben wir als Kirche, sowohl die orthodoxen, als auch die anderen christlichen Kirchen Schwierigkeiten (uns) zu heilen?

P. S.: Kurz gesagt: wegen unseres kleinen Glaubens und wegen unserer kleinen Liebe. Warum konnte Christus heilen? Weil er Gott war und weil er die Menschen liebte. Jetzt schauen wir zu uns. Wir sehen wie viele Gläubige zu Priestern nach Rumänien gehen, um nach Heilung zu suchen, und manche Priester suchen nach ihrem Geld und nicht nach ihrem Wohl. Sie schreiben ihnen etwas vor, was vielleicht interessant erscheint, sich aber als wertlos erweist. Es ist ja klar, dass es dort weder Glaube noch Liebe zu finden sind. Wir brauchen sowohl im Klerus, als auch bei den Gläubigen denselben Lebenswandel und den Glauben, dass Gott immer aus Mitleid einwirken kann, wie es auf Griechisch heißt aus "Sympathie", Mit-Leid. Ich würde gerne noch mal an den Pater Teofil erinnern, und an sein Ende, das von einer physischen Krankheit und einem physischen Leid gekennzeichnet waren. Jemand hat ihn gefragt, ob er sich vor dem Tod ängstigt. Er antwortete: "Mein Lieber, ich habe Angst, ich werde nicht sterben". Der leidende Mensch, der nicht in erster Linie an sich selber denkt. sondern auch dann sich den Anderen wendet, hat ein Lebensenthusiasmus, das durch sich selbst heilend wirkt. Was uns am meistens in unserer Gesellschaft fehlt. ist die Lebenslust. Wir sehen wie so viele Jugendlichen mit 20 Jahren die Freude erschöpft haben und werden depressiv und verzweifelt. Eine leibliche Krankheit ist dann nicht fern. Hier müssen wir aufpassen, dass wir, als Kirchenmenschen, nicht nur einem System angehören, sondern eine lebendige Beziehung zu Gott pflegen

Interviul Deisis

und die Verantwortung der Menschenbrüderschaft wahrnehmen. Der hl. Basilius sagte, dass ein Mensch, der sein Leben sinnlos und leer fühlt, nicht unglücklich ist, sondern unfähig zu leben. Diese lebendige Beziehung zu Gott – die wir Heiligkeit nennen und die Erlösung bringt – führt uns zu einer seelischen und oft auch körperlichen Gesundheit, zur Harmonie. Insofern wir bereit sind, ein Leben nicht im Schatten, sondern im Licht des Kreuzes in Verantwortung zu tragen, sind wir auf dem Weg der Glückseligkeit, Einheit, Heiligkeit und Gesundheit.

O.S.: Wie können wir in dieser Verantwortung aufwachsen?

P. S.: Wir müssen Gott immer den ersten Platz in unserem Leben einräumen und jeden Menschen, der uns begegnet mit der Aufmerksamkeit empfangen, die wir letztendlich auch für uns selbst wünschen. Nicht zuletzt müssen wir jede Situation unseres Lebens ernsthaft begegnen.

Das ganze Interview können Sie unter der folgenden Adresse auf Rumänisch abhören: http://www.cbrom.de/ro/interviudeisis-2012

În München se construiește o nouă "Casă a lui Dumnezeu".

Piatra de temelie a fost pusă de Preafericitul Părinte Daniel

Duminică, 11 septembrie 2011, sute de credinciosi români au avut deosebita bucurie de a participa la slujba impresionantă a punerii pietrei de temelie pentru noua mănăstire reședință episcopală din München, cu hramurile Înălțarea Sfintei Cruci și Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica. Slujba a fost săvârșită de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, în continuarea Sfintei Liturghii, la care au participat numeroși membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: Înaltpreasfințitul Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Înaltpreasfințitul Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, Înaltpreasfintitul Serafim, Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, Înaltpreasfințitul Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, Înaltpreasfintitul Arhiepiscop Ioan, Episcopul Covasnei și Harghitei, Preasfințitul Sofian Brașoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului, dar și ierarhi ortodocși ai altor jurisdicții naționale din Germania: Înaltpreasfintitul Augustinos, Mitropolitul grec al Germaniei și Exarh al Europei Centrale, care este și președintele Conferinței Episcopilor Ortodocși din Germania, Înaltpreasfințitul Feofan, Arhiepiscopul rus al Berlinului și al Germaniei, Preasfintitul Constantin, Episcopul sârb al Europei Centrale și Preasfințitul Agapit de Stuttgart, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ruse din afara granițelor, precum și peste 30 de preoți și diaconi din Arhiepiscopia noastră si din Bisericile Ortodoxe surori.

La eveniment au luat parte reprezentanți ai Arhiepiscopiei Romano-Catolice de München și Freising în frunte cu Episcopul-vicar Engelbert Siebler și ai Bisericii Evanghelice-Luterane din Bavaria în frunte cu consilierul Ecumenic Michael Martin, precum și numeroase oficialități civile între care: d-na Barbara Stamm, Președinta Parlamentului Bavarez, dl. Lazăr Comănescu, Ambasadorul României la Berlin, dl. Bogdan Tătaru-Cazaban, Ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun și d-na Brândușa Predescu, Consulul General al României la München.

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României, a rostit un cuvânt de învățătură intitulat: O nouă poartă a cerului în Germania, arătând că fiecare nou locaș de cult reprezintă pentru oameni o nouă Poartă către Cer și subliniind faptul că în spațiul sacru al bisericii de zid se întâlnesc pământul cu cerul, timpul cu veșnicia, credincioșii de pe pământ cu cei din ceruri.

Importanța și consecințele evenimentului

Parafrazându-l pe Sf. Apostol Pavel, care spunea cu referire la activitatea misionară apostolică: "Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească" (I.Cor.3,6), am putea spune că Preafericirea Sa, prin slujba punerii pietrei de temelie a sădit biserica noastră, noi vom lucra, iar Dumnezeu va face ca întreaga lucrare să sporească. Pentru Arhiepiscopia noastră și cu atât mai mult pentru noi, românii ortodocși din München, vizita și slujirea Preafericirii Sale în acest oraș a constituit un prilej de negrăită bucurie nu doar datorită binecuvântării revărsate peste noi, ci și cinstei acordate nouă și punerii în atenția autorităților și cetățenilor din München și nu numai a importanței comunității românești din acest oraș și a necesității ca ei să aibă o biserică și un centru spiritual al lor.

Semnarea contractului opțional

La două luni după eveniment s-a semnat între reprezentanții Mitropoliei noastre și ai orașului München un contract opțional de vânzarecumpărare a terenului, care ne oferă posibilitatea să pregătim dosarul în vederea solicitării aprobării de construcție din partea orașului.

Constituirea curatoriului în sprijinul realizării proiectului

La 29 noiembrie 2011 s-a constituit curatoriul pentru sprijinirea proiectului de construire a bisericii și a așezământului mănăstiresc românesc ortodox din München. Președinția acestuia a fost preluată, la rugămintea Preafericirii Sale, de către D-na Barbara Stamm, președinta Parlamentului Bavarez. Din curatoriu fac parte personalități ale vieții publice și bisericești din Bavaria; în el sunt prezenți și patru reprezentanți ai comunității noastre românești ortodoxe. Curatoriul se străduiește să promoveze proiectul și să găsească cele mai facile căi pentru realizarea lui.

Stadiul actual

Înainte de semnarea contractului se achitase suma de 600.000 €, urmând ca restul de bani să fie plătiți la semnarea contractului definitiv. Această primă tranșă, deja achitată, a fost constituită în proporție de 50% din contribuția credincioșilor și 50% ca ajutor din partea Bisericii Evanghelice-Luterane din Bavaria. Pentru plata integrală a terenului avem promisiunea unei donații din partea Arhiepiscopiei Catolice de München și Freising, în valoare de 300.000 €. Ținta noastră imediată este să strângem până la sfârșitul anului 2012 și restul de 250.000 € necesari în acest scop.

Pașii următori

74

Următorul pas în realizarea proiectului este să obținem la începutul anului 2013 aprobarea de construcție din partea orașului München. Atunci am putea semna și contractul definitiv cu orașul, urmând ca în primăvara aceluiași an 2013 să începem și lucrările de

construcție. Pentru a putea începe însă la timp faza de construcție, ar trebui ca până la 31 decembrie 2012 să încheiem faza de finanțare a terenului. În plus, va trebui până la data începerii construcției să strângem un capital de start suficient de mare, care să permită începerea în siguranță a lucrărilor.

Şi Dumneavoastră ați putea sprijini acest proiect

În vederea implicării cât mai multor donatori în acțiunea de finanțare a terenului cât și a costurilor de construcție a complexului mănăstiresc, s-a abordat următoarea strategie de finanțare: terenul cu o suprafață totală de 2.600 m2 a fost împărțit în unități mai mici, de câte 10 m2 fiecare. Avem așadar 260 de unităti de teren care pot fi preluate/finanțate individual. Prețul stabilit de oraș pentru un metru pătrat fiind de 440€, o unitate de teren valorează prin urmare 4400€. Cei care doresc să facă donații pentru teren, au preluat deja și vor mai putea prelua încă, după puteri, unul sau mai mulți metri pătrați, una sau mai multe unități. După cum am precizat mai sus, dorim ca până la 31 decembrie 2012 să plătim integral terenul. În ce privește construcția, aceeași strategie va fi aplicată și pentru cei 9600 m3, volumul total al ansamblului. Începând cu primăvara anului 2013 se vor putea dona unități de construcție, numite simbolic "cărămizi".

Ne va fi de mare ajutor finanțarea fiecărei unități de teren, a fiecărui metru cub de construcție. Orice contribuție este binevenită și folositoare. Pe lângă contribuția financiară pe care o puteți aduce, de o mare însemnătate este și recomandarea acestui proiect către alți potențiali donatori, către persoane private, dar și către diverse firme sau instituții care ar putea fi dispuse să sprijine această actiune.

Modul în care Dumnezeu a rânduit ca tot ce ține de acest proiect să se desfășoare, bi-

necuvântarea adusă de Preafericitul Părinte Daniel și implicarea Patriarhiei Române, dar și a Statului Român în acest demers, sprijinul venit din partea curatoriului, dorința atâtor oameni ca această biserică și acest așezământ să există și implicarea lor jertfelnică pentru realizarea lui, toate acestea ne dau nădejdea că nu va trece mult timp până când să ne pu-

brie 2011.

tem bucura văzând lucrul desăvârșit. Na-am bucura să putem împărți această bucurie cu cât mai mulți. Și o vom împărți în primul rând cu toți care își asumă împreună cu noi și osteneala spre această bucurie.

† Sofian Braşoveanul Episcop-vicar

O nouă poartă a cerului în Germania

Sfințirea locului pentru construirea unei biserici noi este un eveniment deosebit în viața unei comunități ortodoxe.

De ce? Pentru că o biserică nouă, ca locaș de cult, înseamnă o nouă "Poartă a cerului" și o nouă "Casă a lui Dumnezeu" (cf. Facere 28, 22), iar construirea ei adună laolaltă oamenii în rugăciune și în actiune. Construirea unei biserici noi cere un mare efort fizic și financiar din partea unei comunități. În același timp, construirea unei biserici este o lucrare cu o profundă semnificație spirituală, deoarece o biserică nu este o casă particulară, ci este o casă a comunității eclesiale; ea este învelișul arhitectural protector și inspirator al unei comunități de persoane umane aflate în comuniune spirituală cu Dumnezeu, cu sfinții Lui și întreolaltă. În spațiul sacru al bisericii de zid se întâlnesc pământul cu cerul, timpul cu veșnicia, credincioșii de pe pământ cu cei din ceruri, dar și generațiile între ele. Această adunare a tuturor oamenilor în comuniune de credintă și iubire este sfintitoare și mântuitoare, deoarece iubirea născută din rugăciune învinge spațiul și timpul care separă pe oameni unii de alții. Rugăciunile care se citesc la sfințirea locului și la punerea pietrei de temelie pentru zidirea unei biserici ne arată că vocația bisericii - locaș de cult este de-a aduna laolaltă în credință și rugăciune oameni venind din cele patru puncte cardinale ale pământului, est, vest, sud, nord,pentru a-i orienta spre Hristos, Răsăritul Cel de Sus, și a-i aduce în Împărăția Cerurilor sau în Împărăția Preasfintei Treimi, simbolizată de Sfântul Altar. O atenție deosebită este acordată punerii pietrei de temelie, pentru că piatra sfințită

de | ce ține de acest proiect sa se destașoare, bi-

cu apă sfințită și cu untdelemn sfințit simbolizează atât pe Hristos, Piatra unghiulară, cât șimărturisirea fermă a credinței în dumnezeirea lui Hristos, ca fiind temelia mântuirii omului, ca unire a lui cu Dumnezeu Cel veșnic viu. De asemenea, Crucea înfiptă în pământ lângă piatra de temelie simbolizează pe Hristos Cel Răstignit și Înviat, izvor de iubire jertfelnică și de bucurie pascală. Prin urmare, este nevoie de multă iubire jertfelnică și din partea credincioșilor pentru zidirea unei biserici noi, ca mai târziu, când biserica nouă se sfințește, toți cei care s-au ostenit sau au dăruit banul lor pentru construirea bisericii să simtă bucuria Învierii în sufletele lor.

Rugăciunea pentru sfințirea locului pe care se va întemeia Pristolul sau Sfânta Masă a Sfântului Altar este cea mai solemnă rugăciune și ea se citește în starea de îngenunchere. De ce? Pentru că Sfânta Masă reprezintă pe Hristos Însuși, Cel ce după ce a cinat la masă cu ucenicii Săi și a instituit Sfânta Euharistie, a mers spre Răstignire, Mormânt, Înviere și Înălțare întru slavă la ceruri. De aceea, oamenii care cred în Hristos, Îl iubesc și împlinesc poruncile Lui, se împărtășesc cu Trupul și Sângele Său din Sfânta Euharistie și se pregătesc pentru a dobândi bucuria vieții veșnice din Împărăția lui Dumnezeu. În acest sens, biserica de pe pământ este anticamera Împărăției cerurilor, după cum spune Sfântul Nicolae Cabasila. Încă de la sfințirea locului pe care ea se va construi, noua biserică este pusă sub ocrotirea ori patronajul spiritual al unuia sau al mai multor sfinți, pentru a ne arăta că scopul principal pentru care se construiește o biserică este sfințirea vieții oamenilor și dobândirea mântuirii sau a vieții veșnice în comuniunea lor cu Dumnezeu Cel Sfânt. Cei doi ocrotitori ai noii biserici românești, care se va construi aici la München, sunt Sfânta Cruce (prăznuită la 14 septembrie) și Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica (prăznuit la 11 aprilie). Astfel, credincioșii ortodocși români, care poartă crucea fenomenului migrațieisau a plecării lor departe de țara în care s-au născut, vor simți și bucuria Învierii ca stare de comuniune frățească trăită aici, în biserică, sub ocrotirea Sfintei Cruci și a rugăciunilor Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica.

Activitatea spirituală se va împleti cu activitatea socială.

Activitatea liturgică a noii biserici va fi deservită de o comunitate monahală românească și se va împleti cu o activitate social-culturală și social-caritabilă sau filantropică. Mai concret, lângă noua biserică se va construi un așezământ bisericesc, care va cuprinde: sediul episcopal și mănăstirea, un centru educațional pentru copii și tineri, precum și un centru de coordonare a activităților caritabile pentru bolnavi și bătrâni.

Această împletire a vieții spirituale cu activitatea socială a Bisericii este inspirată de însăși lucrarea mesianică a Mântuitorului Iisus Hristos, în care

predicarea Evangheliei este urmată de vindecarea bolnavilor și hrănirea săracilor.

3. Construirea noii biserici din München este o lucrare creștinortodoxă și ecumenică.

Terenul necesar pentru construirea noii biserici și a edificiilor de lângă aceasta a fost cumpărat de comunitatea ortodoxă română din München cu sprijinul financiar substanțial al Bisericii Evanghelice și al Bisericii Romano Catolice din Germania, cărora le mulțumim astăzi în mod deosebit, apreciind acest gest ca fiind un act de fraternitate și solidaritate creștină în vreme de criză economică.

Mulţumim, de asemenea, Doamnei Barbara Stamm, preşedintele Parlamentului Bavarez, pentru ajutorul acordat în susţinerea proiectului Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord. Mulţumim tuturor instituţiilor și persoanelor care au contribuit și vor contribui la realizarea acestui proiect religios și social-cultural foarte necesar pentru păstrarea identității religioase și etnice a românilor ortodocși din Germania, dar și pentru integrarea lor în contextul societății germane de astăzi.

Felicităm pe Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Serafim Joantă, Mitropolitul românilor ortodocși Germania și pe Preasfințitul Părinte Dr. Sofian Pătrunjel, Episcop-vicar, pentru inițierea acestui proiect, cu valoare simbolică și utilitate practică, demn de urmat și în alte părți ale diasporei române.

Cu părintească și frățească dragoste în Hristos, îndemnăm pe toți românii ortodocși din Germania să ajute cu bani la construirea acestei biserici noi, pentru a primi binecuvântare de ctitor sau binefăcător al ei.

Mulțumim tuturor celor prezenți aici și vă dorim multă sănătate, pace și bucurie. Ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute să vedem cât mai curând construită această biserică, spre slava Preasfintei Treimi și bucuria oamenilor. Amin.

Vizita Preafericirii Sale în München

Sub semnul întâlnirii, al dialogului și al frățietății sub privirea atotcuprinzătoare și ocrotitoare a lui Dumnezeu s-a aflat întrea-

ga vizită a Preafericirii Sale în München, în zilele de 9-11 septembrie, vizită efectuată la invitația Înaltpreasfințitului Părinte Serafim, Mitropolitul român ortodox al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, a Arhiepiscopului romano-catolic de München și Freising, Cardinalul Reinhard Marx și a Fraternității St. Egidio din Roma, organizatoarea celei de-a 25-a Întâlniri Internaționale pentru Pace, înt-

re 11-13 septembrie, în München. În acest timp scurt Preafericitul Părinte Patriarh Daniel s-a întâlnit cu Cardinalul Reinhard Marx și cu Episcopul Bisericii Evanghelice-Luterane din Bavaria, Johannes Friedrich, cărora le-a mulțumit pentru sprijinul pe care cele două Biserici îl oferă constant Arhiepiscopiei noastre din Germania, în spirit frățesc creștin și mai ales pentru ajutorul în vederea cumpărării terenului și construirii mănăstirii reședință episcopală din München. Într-o atmosferă de bucurie și căldură sufletească s-a desfășurat primirea Preafericirii Sale la de către doamna Consul General Brândusa Predescu la Consulatul General al României din München, Între întâlnirile cu oficialitățile müncheneze punctul central l-a constituit primirea prietenească a Preafericirii Sale și a delegației însoțitoare de către d-na Barbara Stamm, președinta Parlamentului Bavariei. O seamă de aspecte referitoare la relațiile româno-bavareze și la viața comunitătii românești din München au fost dezbătute în cadrul întâlnirii avute de Preafericirea Sa la Cancelaria Bavareză, cu Ministrul Secretar de Stat Dr. Marcel Huber.

Participarea Preafericirii Sale la Întâlnirea Internațională pentru Pace organizată de Fraternitatea St. Egidio în München a constituit și cadrul pentru câte o scurtă întâlnire a Părintelui Patriarh cu domnul Christian Wulf, președintele în exercițiu al Germaniei în acel moment și cu doamna Angela Merkel, Cancelarul Germaniei. În același cadru Preafericirea Sa a rostit și două cuvântări: Prima, cu titlul "Înțelepciune pentru conviețuire", în deschiderea Întâlnirii, iar a doua, "Dialog teologic și cooperare practică între Biserici", în cadrul forumului "Unitate Creștină și dragoste pentru cei săraci".

Dialog teologic și cooperare practică între Biserici in Unitatea creștină (12.09.2012)

Cuvântul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, rostit în

cadrul forumului cu tema "Unitate creștină și dragoste pentru cei săraci", München

Unitatea sau comuniunea vizibilă între creștini este o dorință și o cerere sfântă a Mântuitorului Iisus Hristos Care S-a rugat pentru această unitate înainte de Patima Sa și de Învierea Sa, zicând: "Ca toți să fie una... pentru ca lumea să creadă" (Ioan 17, 21).

După secole de dezbinare, polemică și înstrăinare reciprocă între creștini, Mișcarea ecumenică pentru refacerea unității vizibile între creștini a devenit o notă specifică a secolului al XX-lea, mai ales după înființarea Consiliului Mondial al Bisericilor în anul 1948 și după Conciliul II Vatican (1962-1965). Dincolo de succesele și neîmplinirile ei, mișcarea aceasta este în mod esențial o schimbare de atitudine sau o nouă stare de spirit, deoarece în relațiile dintre Biserici diferite, mai vechi sau mai noi, s-a trecut de la polemică la dialog, de la confruntare la cooperare și de la izolare la solidaritate. Deși entuziasmul inițial pentru dialogul teologic și rugăciunea comună ecumenică a scăzut în ultimii 20 de ani, totuși atitudinea ecumenică în relațiile dintre Biserici a devenit o normă de conduită. Pentru unii creștini, Mișcarea ecumenică entuziastă de la mijlocul secolului al XX-lea a fost prea rapidă și punea în pericol identitatea teologică și spirituală a diferitelor Biserici sau confesiuni creștine, ea fiind suspectată de unii creștini reticenți și prudenți că ar promova un relativism doctrinar, sacramental și chiar etic. Pentru alții, Miscarea ecumenică a fost prea lentă, fiindcă unitatea dintre Bisericile despărțite de secole nu s-a realizat încă. Prin urmare, entuziasmul anilor 1960 pentru Mișcarea ecumenică a fost treptat înlocuit cu o anumită prudență sau chiar cu reticență.

În acest context se constată că, în general, cu puține excepții, rezultatele dialogurilor teologice bilaterale între Biserici la nivel internațional n-au fost receptate integral de Bisericile oficiale reprezentate de teologii lor în dialog și n-au avut un impact major asupra

Preafericitul Părinte Daniel după Sf. Liturghie, 11.09.2012, München

comunităților religioase.

Prin urmare, este nevoie de o evaluare a acestor dialoguri teologice de către fiecare Biserică în parte, precum și de o nouă abordare a acestora. Dialogurile teologice interconfesionale la nivel internațional au încercat timp de câteva decenii să clarificedivergențe de doctrină și de organizare bisericească moștenite din trecut. Deși unele rezultate ale Comisiilor de dialog au fost încurajatoare, totuși ele nu au fost percepute de comunitățile creștine ca fiind de mare actualitate pentru viața cotidiană și nici nu au fost folosite de Bisericile oficiale ca bază pentru noi pași spre realizarea unității creștine, ci au rămas mai mult semne vizibile ale unei atitudini binevoitoare în relațiile dintre Bisericile angajate în dialog.

Biserica Ortodoxă, în special Patriarhia Ecumenică, a participat încă din anul 1920, cu responsabilitate și speranță, la această Mișcare ecumenică de refacere a unității creștine, deoarece era convinsă că ea va pu-

tea prezenta ca bază sau pivot al dialogului ecumenic Tradiția Apostolică neîntreruptă, adică mărturia vie a continuitătii istorice neîntrerupte a Bisericii Sfinților Apostoli, a Sfinților Părinți și a Sinoadelor ecumenice din primul mileniu al erei creștine, când majoritatea creștinilor din Orient și Occident formau o singură Biserică. Însă, când în Mişcarea ecumenică interesul pentru refacerea unitătii creștine pe baza Traditiei apostolice comune a slăbit și au apărut unele inovații în Biserica Anglicană și în Bisericile Protestante privind slujirea pastorală (pastoral ministry), atitudinea multor ortodocși față de Mișcarea ecumenică a devenit una reticentă și chiar critică. În acest context de diminuare a eficienței sau a relevanței dialogurilor teologice bilaterale, au apărut însă noi priorități pentru viața multor Biserici Ortodoxe. Căderea regimului comunist din Europa de Est, fenomenul secularizării, fenomenul migrației și criza economică actuală determină Bisericile să fie

mai puțin interesate de un dialogul teologic academic și mai înclinate spre o cooperare practică în plan pastoral și social, ca manifestare a dialogului ecumenic al carității sau al iubiri frățești în Hristos. Această cooperare practică, privind situații pastorale și sociale concrete, poate fi mai ușor percepută și apreciată de comunitățile creștine locale, decât dialogul teologic academic din ultimele două sau trei decenii.

De pildă, probleme noi ca fenomenul migrației, criza familiei creștine tradiționale, șomajul, sărăcia, boala și suferința nu se află pe agenda dialogurilor teologice oficiale dintre Biserici, desfășurate în ultimile decenii. Desigur, astfel de teme au fost adesea obiectul unor întruniri, conferințe sau seminarii ecumenice punctuale și de scurtă durată, dar ele au fost percepute ca fiind organizate mai mult pentru a da un răspuns creștin comun unor probleme actuale din societate, decât pentru a constitui o contribuție majoră la efortul de refacere a unității creștine pe baza unei credințe comune. Spre deosebire de ecumenismul academic al dialogurilor teologice oficiale, acest ecumenism existențial al carității în plan pastoral și social se manifestă în acțiuni comune care stabilesc o legătură vie între textul Evangheliei si contextul social în care conviețuiesc creștini de confesiuni sau etnii diferite. În acest sens, experienta cooperării fraterne și amicale dintre comunitățile ortodoxe române din Italia, care numără peste un milion de credincioși, și comunitătile romano-catolice din aceeași țară este foarte benefică și relevantă. Această cooperare ecumenică în plan pastoral și social, privind organizarea de spații liturgice și ajutorarea imigranților bolnavi și săraci, poate constitui o motivație în plus pentru intensificarea comuniunii fraterne între Bisericile noastre. Prin cooperarea ecumenică vedem că Duhul Sfânt suflă unde vrea (cf. Ioan 3, 8), dar nu se oprește din lucrarea Sa, iar ceea ce pare uneori a fi o diminuare a entuziasmului pentru unitatea creștină, poate

fi doar o perioadă de "germinație" pentru o nouă lucrare misionară comună într-o lume în rapidă schimbare! Adesea, Dumnezeu ne vorbește prin situații noi și surprinzătoare, deși uneori dificile și neînțelese de noi, tocmai pentru ca noi împreună să le dăm acestor situații neprevăzute un sens pozitiv pe baza credinței creștine comune pe care o trăim și o mărturisim, într-o societate tot mai secularizată. Astfel, chiar și o situație de criză se poate transforma într-un apel la creativitate practică și la o mărturie comună exprimată prin fapte ale carității în lumea concretă în care trăim astăzi.

Pentru oamenii săraci, bolnavi, singuri și dezorientați, dialogul practic al carității sau al iubirii creștine fraterne este cea mai directă cale de a percepe că Bisericile se află în mișcare și conlucrare ecumenică, adică în actiune fraternă comună.

Multumim Comunității San'Egidio pentru contribuția sa la promovarea legăturii profunde între viața spirituală și acțiunea socială, între familia eclesială și familia popoarelor, între dialogul teologic al adevărului credinței și dialogul dragostei creștine sau al carității. De asemenea, mulțumim Bisericii Catolice și Bisericii Evanghelice din Germania, mai ales celor din Bavaria, unde ne aflăm acum, pentru atitudinea lor ecumenică practică în sprijinirea comunităților ortodoxe din Germania, care au nevoie de ajutor pentru a se organiza și a răspunde nevoilor pastorale ale credinciosilor ortodocși, doritori să-și păstreze identitatea lor religioasă și în același timp să se integreze în viata societății germane.

În final, trebuie să precizăm că prin cooperare ecumenică practică nu ne pierdem identitatea, ci o îmbogățim, întrucât o afirmăm nu în izolare față de alți creștini, ci în dialog cu ei, nu împotriva lor, ci împreună cu ei. Astfel, cunoașterea reciprocă și ajutorarea reciprocă în plan spiritual și social sunt deja etape ale lucrării pentru unitatea creștină!

Înțelepciune pentru conviețuire in Unitatea creștină (11.09.2012)

Cuvântul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul celei de a 25-a Adunări Internaționale pentru Pace, cu tema "Chemați la conviețuire" (Bound to Live Together), München

A 25-a Întâlnire Internațională pentru Pace, organizată de Comunitatea San'Egidio din Roma, are loc la München, în inima economică a Germaniei, acum la împlinirea a 10 ani după evenimentele tragice din 11 septembrie 2001 de la New York și Washington (SUA). Tema întâlnirii prezente este "Destinați la conviețuire" (Bound to Live Together). Prin însăși formularea temei acestei întâlniri, Comunitatea San'Egidio, cunoscută în toată lumea ca fiind promotoare a păcii, reconcilierii și cooperării între religii și popoare, ne cheamă să afirmăm împreună că starea normală a relațiilor dintre popoare și religii trebuie să fie:conviețuirea pașnică, nu conflictele violente, respectul reciproc, nu disprețul reciproc, cultivarea identității etnice și religioase proprii, împreună cu cei diferiți de noi, nu împotriva lor. Această atitudine sănătoasă în relatiile interetnice si interreligioase nu este însă o simplă opțiune, ci ea devine astăzi un imperativ sau o atitudine vitală. De ce? Pentru că relatiile inernationale au ajuns la un moment critic, la un punct de răscruce (turning point), care poate fi înțeles ca: interdependență globală.

Mai precis, aceasta înseamnă că viața fiecărui popor este influențată, în bine sau rău, de starea de stabilitate sau de starea de criză a celorlalte popoare. Comunicarea rapidă electronică, transferul de tehnologie, de capital și de forță de muncă dintr-o parte în alta a planetei noastre, au grăbit fenomenul interdependenței globale, pe care unii îl consideră a fi un progres în obținerea de profit, iar alții îl percep ca fiind o amenințare pentru identitatea culturală și pentru stabilitatea economiei lor naționale.

Prin urmare, criza financiară și economică actuală poate constitui un nou izvor de conflicte sociale, interetnice, interreligioase și internaționale sau, dacă este abordată cu responsabilitate maximă, ea poate fi un moment favorabil pentru a promovaîntelepciunea convietuirii pasnice prin noi forme de comunicare și cooperare în a păstra și cultiva darul sfânt al vieții umane pe planeta noastră (Terra). Aceasta implică însă șio formare spirituală sau un nou tip de educație, adică o cultură a conviețuirii, care poate fi exprimată chiar prin cuvintele "Bound to Live Together" (Destinați la conviețuire). Nevoia de a dezvolta o cultură a convietuirii este motivată mai ales de pluralismul etnic, religios, cultural și politic actual al fiecărui stat, ca urmare a migrației rapide a oamenilor dintr-o parte în alta a planetei noastre.

În acelasi timp, în interiorul fiecărui stat și în relatiile dintre state, criza economică actuală cheamă la echilibru, coresponsabilitate și cooperare privind relațiile dintre factorul economic și factorul politic. Mai precis sunt necesare relații noi între piețele de capital și guvernele politice, astfel încât libertatea să fie corelată cu responsabilitatea, interesul individual să fie corelat cu viața socială, interesul național să fie corelat cu interesul global. Dacă ieri eșecul economic al sistemului comunist din Europa a fost cauzat mai ales de situația în care factorul economic a fost totalmente subordonat puterii politice a partidului unic, astăzi criza capitalismului liberal excesiv este rezultatul unui fenomen contrar, și anume, influenta excesivă a factorilor economici asupra puterii politice, întrucât factorii economici consideră că piața de capital se poate autoregla fără intervenția statului.

Prin urmare, situația de astăzi ne arată că în acest domeniu este nevoie de relații noi de coresponsabilitate, reciproc acceptate, pentru a depăși criza financiară și economică actuală și eventual a evita alte crize. Totodată, învățăm

din criza financiară și economică actuală că nu mai poate fi ignorat factorul etic în economie și în politică.De exemplu, criza actuală are la bază un deficit etic sau moral legat de acumularea excesivă de capital sau de credit de către oameni care n-au prevăzut în mod responsabil consecintele dramatice ale unui credit excesiv. În consecință, impactul negativ al crizei financiare și economice actuale este devastator pentru viața a milioane de oameni care devin victime ale șomajului, ale diminuării salariilor, ale întreruperii proiectelor începute și victime ale sărăciei. Cine răspunde moral, juridic sau politic de toate aceste consecințe devastatoare provocate de criza capitalismului liberal excesiv care nu se mai poate autoregla? Greu de spus! Oricum, trebuie găsite împreună soluții concrete la nivel național și internațional pentru a depăși criza și pentru a evita conflicte majore și a conviețui în pace.

Noi, conducătorii comunităților religioase, avem, prin însăși vocația noastră, misiunea de-a prezenta societătii în care trăim necesitatea promovării unei responsabilități morale pentru modul în care se construiește relația vitală între interesul personal și viața socială, între activitatea economică și puterea politică în societate, între libertatea individuală sau de grup și solidaritatea natională sau internațională, pentru a apăra și promova demnitatea persoanei umane în orice situație s-ar afla aceasta. De ce? Pentru că persoana umană, creată după chipul lui Dumnezeu -Creatorul universului, are o valoare unică și infinită si este mult mai de pret decât toate bunurile materiale din lumea aceasta.

Cuvântul criză înseamnă în limba greacă o judecată asupra unei situații confuze sau anormale. În acest sens, criza actuală cheamă la o schimbare a modului de gândire și de acțiune al comunităților umane afectate de ea. În contextul crizei financiare și economice actuale, factorii decizionali la nivel local, național și internațional sunt determinați de situația dificilă prezentă să intensifice coresponsabilitatea etică și cooperarea practică pentru a găsi soluții concrete de ieșire din criză. Comunitățile religioase sunt, de asemenea, chemate să coopereze în acest sens, prin rugăciune, predică și acțiune socială caritabilă.

Mulți oamenii care se află în dificultate, ca urmare a crizei economice actuale, caută în comunitatea religioasă o sursă de speranță și de încurajare. Prin urmare, în multe țări, comunitățile religioase cheamă deja pe credincioșii lor la acțiuni de solidaritate cu oamenii care suferă ca urmare a crizei actuale, organizând programe sociale pentru șomeri, bolnavi, copii, bătrâni, imigranți etc., protejând astfel demnitatea persoanelor umane aflate în dificultate.

În România, de pildă, Bisericile acționează în această direcție mai ales prin instituțiile lor de asistență socială și prin donații din partea credincioșilor, pentru că în vreme de criză faptele concrete ale creștinilor au prioritate fată de cuvinte!

În concluzie, tema întâlnirii noastre: Destinați la conviețuire ne îndeamnă să lucrăm împreună pentru viața persoanelor umane aflate în dificultate, devenind astfel mâinile iubirii lui Dumnezeu, care aduc speranță, curaj și bucurie acolo unde acestea lipsesc.

În acest fel, putem avea speranța că dacă din situații sociale dificile se poate ieși numai prin eforturile comune ale societății, din criza economică actuală se poate ieși numai prin solidaritate națională și internațională.

In München wird ein neues "Gotteshaus" gebaut.

Der Grundstein wurde von Seiner Seligkeit Daniel gelegt.

Am Sonntag, den 11. September 2011 haben hunderte rumänische Gläubige die große Freude gehabt, an dem Gottesdienst der Grundsteinlegung für das neue Kirchenzentrum in München teilzunehmen. Dieses wird der Erhöhung des Heiligen Kreuzes und dem Hl. Hierarchen Kalinik von Cernica geweiht. Der Gottesdienst fand gleich nach der Liturgie statt und wurde von Seiner Seligkeit Daniel, dem Patriarchen der Rumänisch-Orthodoxen Kirche, geleitet. Es nahmen zahlreiche Mitglieder der Hl. Synode der Rumänisch-Orthodoxen Kirche teil: Seine Eminenz Teofan, Metropolit von Moldau und Bukowina, Seine Eminenz Laurentiu, Metropolit von Ardeal, Seine Eminenz Serafim, rumänischorthodoxer Metropolit von Deutschland, Zentral- und Nordeuropa, Seine Eminenz Iosif, rumänisch-orthodoxer Metropolit für West- und Südeuropa, Seine Eminenz Ioan, Bischof von Covasna und Harghita, Seine Exzellenz Sofian von Kronstadt, Weihbischof der rumänisch-orthodoxen Metropolie für Deutschland, Österreich und Luxemburg. Außerdem nahmen sowohl Bischöfe anderen orthodoxen Kirchen in Deutschland wie auch Seine Eminenz Augustinos, der griechische Metropolit für Deutschland, Exarch für Zentraleuropa, Vorsitzender der orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland, Seine Eminenz Feofan Erzbischof der Berliner Diözese der Russischen Orthodoxen Kirche des Moskauer Patriarchats, Seine Exzellenz Konstantin, Bischof der serbischen Orthodoxen Kirche für Mitteleuropa und Seine Exzellenz Agapit von Stuttgart, Weihbischof der russischen Orthodoxen Kirche im Ausland, und

mehr als 30 orthodoxe Priester und Diakone teil.

Vertreter sowohl des römisch-katholischen Erzbistums für München und Freising, geleitet von Seiner Exzellenz, dem Weihbischof Engelbert Siebler, als auch der Lutherisch-Evangelischen Kirche in Bayern, geleitet vom ökumenischen Berater Michael Martin waren anwesend. Zahlreiche Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens waren anwesend: Frau Barbara Stamm, Präsidentin des Bayerischen Landtages, Herr Lazar Comanescu, Botschafter Rumäniens in Berlin, Herr Bogdan Tätaru-Cazaban, Botschafter Rumäniens beim Heiligen Stuhl und Frau Branduşa Predescu, Generalkonsulin Rumäniens in München.

Seine Seligkeit Daniel, der Patriarch Rumäniens, hat bei dieser Gelegenheit eine Rede mit dem Titel "Ein neues Himmelstor in Deutschland" gehalten. Er verdeutlichte, dass jedes neue religiöse Bauwerk für die Menschen ein neues Himmelstor zu bedeuten vermag, und der sakrale Raum des Kirchengebäudes das Begegnen zwischen Erde und Himmel, Zeit und Ewigkeit, den Gläubigen auf der Erde und im Himmel ermöglicht.

Bedeutung und Folgen dieses Ereignisses

Um einen Ausdruck des Hl. Apostels Paulus über seine missionarische Tätigkeit "Ich habe gepflanzt, Apollos hat begossen; aber Gott hat das Gedeihen gegeben" (1 Kor 3,6) umzuschreiben, könnten wir sagen, dass Seine Seligkeit durch die Grundsteinlegung unsere Kirche eingepflanzt hat, wir werden arbeiten und Gott wird sich um das Gedeihen kümmern. Für unsere Metropolie und vor allem für die rumänisch-orthodoxen Gläubigen in München ist der Besuch des Patriarchen und die gemeinsame Teilnahme an dem von ihm geleiteten Gottesdienst eine besondere Freude, nicht nur weil wir seinen Segnen empfangen haben, sondern auch, weil er uns mit seiner Anwesenheit gewürdigt hat. Dabei hat er auf die Bedeutung

der rumänischen Gemeinde in München und auf die Notwendigkeit einer eigenen Kirche als eigenes geistliches Zentrum hingewiesen.

Unterzeichen eines nicht verbindlichen Vertrags

Zwei Monate nach diesem Ereignis wurde zwischen den Vertreter unserer Metropolie und der Stadt München ein nicht verbindlicher Vertrag unterzeichnet, der uns die Vorbereitung der Unterlagen für das Erlangen der Bauerlaubnis ermöglicht.

Gründung des Kuratoriums zur Unterstützung der Projektsverwirklichung

Am 29. November 2011 wurde das Kuratorium zur Unterstützung des Neubaus des Rumänisch-Orthodoxen Kirchenzentrums in München gegründet. Frau Barbara Stamm, Bayerische Landtagspräsidentin, hat auf das Bitten Seiner Seligkeit hin akzeptiert, Kuratoriumspräsidentin zu werden. Wichtige Persönlichkeiten des öffentlichen und kirchlichen Lebens aus Bayern sind dem Gremium beigetreten. Zum Kuratorium zählen auch vier Vertreter unserer rumänischorthodoxen Gemeinde. Das Kuratorium versucht das Projekt voranzutreiben und Wege zu finden, um es zu verwirklichen.

Aktueller Stand

Vor der Unterzeichnung des nicht verbindlichen Vertrages wurden 600 000€ gezahlt. Der Rest der Summe sollte mit der Unterzeichnung des verbindlichen Vertrages bezahlt werden. Die Hälfte der ersten Zahlung bestand aus Spenden der Gläubigen, die andere Hälfte wurde von der Lutherisch-Evangelischen Kirche in Bayern übernommen. Für die zweite Zahlung und somit dem vollständigen Kauf des Terrains wurde uns seitens des katholischen Erzbistums München und Freising eine Hilfe in Höhe von 300 000€ versprochen. Unser aktuelles Ziel ist, die fehlenden 250 000€ bis Ende 2012 abzudecken.

Die nächsten Schritte

Im nächsten Schritt soll die Baugenehmigung Anfang 2013 erlangt werden. Um mit der tatsächlichen Bauarbeit im Frühling 2012 anzufangen, müsste zum selben Zeitpunkt auch der verbindliche Vertrag mit der Stadt München unterzeichnet werden. Voraussetzung dafür ist, dass wir das Terrain bis zum 31. Dezember 2012 vollständig bezahlt haben. Darüber hinaus benötigen wir noch ein Startkapital, damit die Bauarbeiten unbeinträchtig ausgeführt werden können.

Auch Sie könnten dieses Projekt unterstützen

Um so viele Spender wie möglich für unser Projekt zu gewinnen, wurde die folgende Finanzierungsstrategie entworfen: das Terrain von 2.600 m2 wurde in Grundstückteile von 10 m2 eingeteilt. Wir haben demzufolge 260 Einheiten, die individuell bezahlt bzw. zunächst reserviert werden können. Die Stadt hat den Preis für einen Quadratmeter auf 440€ festgelegt, somit ist eine Einheit 4400€ wert. Wer für den Kauf des Grundstücks spenden möchte, hat schon, je nach Möglichkeit, für eine oder mehrere Einheiten bezahlt und wird noch, je nach Möglichkeit, vielleicht für weitere Quadratmeter spenden. Wir wünschen uns bis zum 31. Dezember 2012 das Terrain vollständig abbezahlt zu haben. Was das Gebäude, von insgesamt 9600 m3, anbelangt wird dieselbe Strategie angewendet. Ab 2013 wird es möglich sein, für Baueinheiten mit dem symbolischen Namen "Backsteine" zu spenden.

Jede Spende für jede Einheit oder für jeden Backstein wird uns sehr helfen. Jede Spende ist willkommen und hilfreich. Neben der finanziellen Hilfe würde uns auch Ihre Weiterempfehlung oder Ihre Werbung fürs Projekt bei Privatpersonen, Unternehmern oder hilfsbereiten Institutionen helfen.

Die Art und Weise wie sich dieses Projektes entwickelt, lässt uns an die fürsorgliche Haltung Gottes uns gegenüber nicht zweifeln. Das Segen Seiner Seligkeit Daniel, die Mitwirkung der rumänischen Patriarchie und des rumänischen Staates, die Unterstützung durch das Kuratorium, der Wunsch zahlreicher Menschen nach dieser Kirche und ihre aufopfernde Mitwirkung an der Verwirklichung dieses Projektes machen uns Mut und geben

uns Hoffnung, dass das Werk bald vollendet sein wird. Diese Freude an dem Gelingen würden wir gerne mit vielen von Ihnen teilen. Ganz besonders werden uns mit denjenigen freuen, die mit uns bei der Realisierung keine Anstrengung gescheut haben.

† Sofian von Kronstadt Weihbischof

Ein neues Himmelstor in Deutschland

Ansprache Seiner Seligkeit Daniel, Patriarch der Rumänisch-Orthodoxen Kirche, gehalten aus Anlass der Weihe des Ortes und der Grundsteinlegung für die Errichtung einer rumänischen Kirche in München, Deutschland, Sonntag, den 11. September 2011

Die Weihe des Ortes, wo eine neue Kirche errichtet wird, ist ein besonderes Ereignis im Leben einer orthodoxen Gemeinschaft.

Warum? Weil eine neue Kirche, als liturgisches Gebäude, ein neues "Himmelstor" und ein neues "Gotteshaus"(Siehe Genesis 28, 22) bedeutet, und ihre Errichtung die Leute im Gebet und Tat zusammenbringt. Die Errichtung einer neuen Kirche verlangt von der Seite einer Gemeinschaft eine große physische und finanzielle Anstrengung. Gleichzeitig, ist die Errichtung einer Kirche eine Arbeit mit einer tiefen spirituellen Bedeutung, weil eine Kirche nicht ein Privathaus, sondern ein Haus der kirchlichen Gemeinschaft ist. Dieses Haus ist dieschützende und anregende architektonische Hülle einer Gemeinschaft von menschlichen Personen, die mit Gott, mit seinen Heiligen und zwischen einander in geistlicher Verbindung sich befindet. In den heiligen Raum der Mauerkirche treffen sich das Erde mit dem Himmel, die Zeit mit der Ewigkeit, die Gläubigen von der Erde mit denjenigen vom Himmel, aber auch die Generationen unter einander. Diese Versammlung, wo alle Menschen in einer Glaubens- und Liebesgemeinschaft sich befinden, ist heilend und errettend, weil die Liebe, die aus dem Gebet gewachsen ist, den Raum und die Zeit, die die Menschen unter einander trennt, überwindet. Die Gebete, die bei der Weihe des Ortes und bei der Grundsteinlegung für die Errichtung einer Kirche vorgelesen werden, zeigen uns, dass die Anlage der Kirche als liturgisches Gebäude, die aus allen vier Himmelsrichtungen der Erde (Ost, West, Süd, Nord) kommenden Leute zusammen im Glauben und Gebet zu versammeln ist, um sie zum Christus hinzuweisen, und im Himmelsreich

oder im Reich der Heiligen Dreifaltigkeit, die durch den Heiligen Altarraum symbolisiert ist, zu führen. Eine besondere Aufmerksamkeit wirdder Grundsteinlegung gewidmet, weil der mit Weiwasser und Weihöl geweihten Stein, sowohl Christus, der Eckstein, als auch den festen Zeugnis des Glaubens in Christus Vergöttlichung, das das Fundament des Heilen des Menschen ist, als seine Verbindung mit dem ewig lebendigen Gott, symbolisiert. Ebenso das Kreuz, das in der Erde neben dem Grundstein eingeschlagen ist, der gekreuzigte und auferstandene Christus, als Quelle der opfernde Liebe und österliche Freude, symbolisiert. Infolgedessen, um eine neue Kirche zu errichten, braucht man viel opfernde Liebe auch seitens der Gläubigen, so dass später, wenn die neue Kirche geweiht wird, alldiejenige, die sich bemüht oder ihr Geld für die Errichtung der Kirche gegeben haben, die Freude der Auferstehung in ihren Seelen spüren zu können.

Das Gebet für die Weihe des Ortes, wo der Heilige Tisch des Heiligen Altarraumsaufrichten wird, ist das feierliche Gebet, das es im Knien stehend vorgelesen wird. Warum? Weil der Heilige Tisch, Christus, Der das Abendmahl beim Tisch zusammen mit Seinen Jüngern genommen und die Heilige Eucharistie eingesetzt hat, Der Der gegen Kreuzung, Grab, Auferstehung und im Ehre zum Himmel hingefahren ist, Selbst darstellt. Deswegen, die Menschen, die im Christus glauben, lieben Ihm und erfüllen Seine Gebote, empfangen Sein Leib und Seinen Blut durch die Eucharistie und bereiten sich, um die Freude des ewigen Lebens aus dem Gottesreich zu bekommen In diesem Sinn, ist die Kirche von der Erde die Vorkammer des Himmelreiches, so wie der Heilige Nicolae Cabasila sagt. Schon von der Weihe des Ortes, wo sie errichtet wird, wird die neue Kirche unter dem geistlichen Schutz oder geistlicher Behütung einer oder mehreren Heiligen gesetzt, um uns zu zeigen, dass der hauptsächlichen Grund, worum eine Kirche errichtet wird, die Heilung des Leben der Menschen und der Empfang des Heilens oder des ewigen Lebens in ihren Gemeinschaft mit dem Heiligen Gott, ist. Die zwei Beschützer der neuen rumänischen Kirche, die hier in München errichtet wird, sind das Heilige Kreuz (gefeiert am 14. September) und der Heilige Hierarch Calinic von Kloster Cernica (gefeiert am 11. April). Dementsprechend, werden die rumänisch-orthodoxen Gläubigen, die das Kreuz des Migrationsphänomenon oder des Weggehens weit weg von dem Land, in dem sie geboren wurden, tragen, auch die Freude der Auferstehung, als Zustand der hier, in der Kirche, unter dem Schutz des Heiligen Kreuzes und den Gebeten des Heiligen Hierarch Calinic von Cernica, erlebten geschwisterlichen Gemeinschaft, spüren.

2. Die geistliche Tätigkeit wird sich mit der sozialen Tätigkeit.

Die liturgische Tätigkeit der neuen Kirche wird von einer rumäni-

schen monastischen Gemeinschaft bedient und wird sich mit einer kulturellen-sozialen und wohltätigkeits- oder philanthropisch-sozialen Tätigkeit verflechtet. Konkreter gesagt, neben der neuen Kirche wird eine neue kirchliche Anstalt errichtet, die folgende Einheiten beinhalten wird: der bischöfliche Sitz und das Kloster, eine Erziehungsanstalt für Kinder und Jünger, sowie ein Koordinationszentrum der Wohltätigkeiten für Kranken und alte Leute.

Diese Verflechtung des geistlichen Lebens mit der sozialen Tätigkeit der Kirche, ist selbst von der messianischen Tat Jesus Christus, der Erlöser, in der, die Verkündigung des Evangeliums von der Heilung der Kranken und der Ernährung de Armen befolgt ist, angeregt.

Die Errichtung der neuen Kirche in München ist eine christlich-orthodoxe und eine ökumenische Tat.

Das notwendige Gelände für die Errichtung der neuen Kirche und der Nebengebäuden wurde von der rumänisch-orthodoxen Gemeinde aus München, mit der wesentlichen finanziellen Unterstützung der Lutherisch-evangelischen und der Römisch-katholischen Kirche aus Deutschland gekauft, bei denen Wir Uns heute ganz besonders bedanken. Wir schätzen diese Geste als eine Tat der christlichen Geschwisterlichkeit und Solidarität in Zeiten der wirtschaftlichen Krise.

Danken möchten Wir auch Frau Barbara Stamm, Präsidentin des Bayerischen Landtags, für die geleistete Hilfe bei der Unterstützung des Projektes der Rumänisch-orthodoxen Metropolie von Deutschland, Zentral- und Nordeuropa. Wir danken aller Institutionen und Personen, die bei der Verwirklichung dieses religiösen und kulturellen-sozialen Projektes, das sehr notwendig für die Beibehaltung der religiösen und ethnischen Identität der in Deutschland lebenden orthodoxen Rumänen, beigetragen haben.

Wir gratulieren Seiner Eminenz, Dr. Serafim Joantă, Metropolit der orthodoxen Rumänen Deutschlands und Seiner Exzellenz, Weihbischof Dr. Sofian Pătrunjel, für die Initiierung dieses Projektes, das eine symbolische Wert und einen praktischen Nutzen hat und nachahmenswert auch in anderen Teilen der rumänischen Diaspora ist.

Mit väterlichen und brüderlichen Liebe in Christus, muntern Wir alle rumänisch-orthodoxen Christen Deutschlands auf, bei der Errichtung dieser neuen Kirche mit Geld zu helfen, um eine Segnung als ihrer Stifter oder Wohltätiger zu bekommen.

Danken Wir alldenjenigen, die hier dabei waren, und wünschen ihnen viel Gesundheit, Frieden und Freude. Wir beten Gott an, uns zu helfen, um diese Kirche so schnell wie möglich, für die Ehre der Heiligen Dreifaltigkeit und der Freude der Menschen, errichtet zu sehen. Amen.

Der Besuch Seiner Seligkeit in München

Der gesamte Besuch Seiner Seligkeit in München stand unter dem Zeichen der Begegnung und des Dialoges und unter dem Schutz Gottes. Der Besuch fand vom 9. bis11. September 2011, auf Einladung Seiner Eminenz Serafim, Metropolit für Deutschland Zentral- und Nordeuropa und Seiner Eminenz Kardinal Reinhard Marx, Erzbischof für München und Freising statt. Anlass für diesen Zeitpunkt war das 25 Internationalen Friedenstreffen der Gemeinschaft Sant' Egidio aus Rom vom 11. bis 13. September, in München. Während seines kurzen Aufenthalts in München ist Seine Seligkeit Daniel mit dem Kardinal Reinhard Marx und dem Bischof der lutherischevangelischen Kirche für Bayern, Johannes Friedrich, zusammengekommen. Er hat sich für stetige brüderliche Hilfe der zwei Kirchen unserer Metropolie gegenüber, besonders für die finanzielle Unterstützung zum Erwerb des Grundstücks und für den Kirchenbau bedankt. Mit Freude und Wärme wurde er auch von der Generalkonsulin Frau Brânduşa Predescu im rumänischen Konsulat empfangen. Der Empfang der rumänischen Delegation und die Begegnung mit der Landtagspräsidentin Frau Barbara Stamm waren Höhepunkte des Treffens mit den öffentlichen Persönlichkeiten Bayerns. Die Besprechungsrunde mit dem Staatsminister Dr. Marcel Huber, Leiter der Bayerischen Staatskanzlei, hat die bayrisch – rumänischen Beziehung und das Leben der rumänischen Gemeinde in München zum Thema gehabt.

Bei der Eröffnung des Internationalen Friedenstreffens der Gemeinschaft Sant´Egidio hat Seine Seligkeit eine Rede mit dem Titel Weisheit fürs Zusammenleben gehalten. Eine zweite Rede im Forum "Christliche Einheit und Liebe für die Armen" hatte den Theologischen Dialog und praktische Kooperation zwischen den Kirchen zum Thema. Die Teilnahme Seiner Seligkeit hat den Rahmen für weitere Treffen gebildet. Der rumänische Patriarch hat bei dieser Gelegenheit sowohl Herrn Christian Wulf, damals Bundespräsident, als auch Frau Angela Merkel, Bundeskanzlerin, getroffen.

Weisheit fürs Zusammenleben in Ut unum sint (11.09.2011)

Ansprache Seiner Seligkeit DANIEL, Patriarch der Rumänisch-Orthodoxen Kirche, gehalten am 25. Weltfriedenstreffen mit dem Thema "Zusammenleben – Unsere Bestimmung", München

Das 25. Weltfriedenstreffen, das von der aus Rom stammenden Sant Egidio Gemeinschaft organisiert wird, findet jetzt, beim Vergehen von 10 Jahren nach den tragischen Ereignissen von 11. September 2001 aus New York und Washington (USA), in München, das wirtschaftliche Herz Deutschlands, statt. Das Thema des gegenwärtigen Treffens lautet, Zusammenleben - Unsere Bestimmung" (Bound to Live Together). Selbst durch die Formulierung des Themas dieses Treffens, ruft uns die Sant Egidio Gemeinschaft, die weltweit als eine Stifterin des Friedens, der Versöhnung und der Zusammenarbeit zwischen Religionen und Völker ist, dazu auf gemeinsam auszusprechen, dass der gewöhnliche Zustand der Beziehungen zwischen den Völkern und Religionen folgender sein soll: friedliches Zusammenleben und nicht heftige Auseinandersetzungen, gegenseitige Achtung und nicht gegenseitige Verachtung, Förderung der eigenen ethnischen und religiösen Identität, gemeinsam und nicht gegen diejenigen, die anders sind als wir. Diese gesunde Haltung in den interethnischen und interreligiösen Beziehungen ist nicht eine einfache Option, sondern sie wird heute ein Imperativ oder eine lebenswichtige Haltung. Warum? Weil die internationalen Beziehungen in einem kritischen Moment gelangt sind und einen Wendepunkt (turning point) erreicht haben, der als globale Interdependenzverstanden werden kann.

Das bedeutet genauer, dass das Leben jedes Volkes von dem Stabilitätzustand oder von dem Krisenzustand anderer Völker, in positiver oder negativer Hinsicht, beeinflusst ist. Die blitzschnelle elektronische Kommunikation, der Technologie-, Kapital-, und Arbeitskräftetransfer von der einen Seite unseres Planeten zur anderen, haben das Phänomen von globaler Interdependenz, das von einigen, als ein Fortschritt um Profit zu gewinnen, angesehen wird, während andere es als eine Bedrohung für die kulturelle Identität und für die wirtschaftliche Stabilität ihrer nationalen Wirtschaft wahrnehmen, beschleunigt.

Infolgedessen, die aktuelle finanzielle und wirtschaftliche Krise kann eine neue Quelle von sozialen, interethnischen, interreligiösen und internationalen Konflikten werden. oder, wenn sie mit maximaller Verantwortung wahrgenommen wird, kann sie einen günstigen Zeitpunkt sein, um die Weisheit des friedlichen Zusammenlebens durch neue Formen der Kommunikation- und der Zusammenarbeit zu fördern, so dass die heilige Gabe des Menschenlebens auf unserem Planeten behalten und kultiviert wird. Das beinhaltet aber auch eine spirituelle Ausbildung oder eine neue Form von Erziehung, nämlich eine Kultur des Zusammenlebens, die deutlich durch das Thema des Friedenskonferenz "Zusammenleben - Unsere Bestimmung" ("Bound to Live Together")selbst ausgedrückt wird. Die Notwendigkeit eine Kultur des Zusammenlebens zu entwickeln, ist vor allem von dem aktuellen ethnischen, religiösen, kulturellen und politischen Pluralismus jedes Staates motiviert, als eine Folgerung der schnellen Migration der Menschen von einer Seite des Planeten zur anderen.

Gleichzeitig, innerhalb jedes Staates und in den Beziehungen zwischen den Staaten, verlangt die aktuelle wirtschaftliche Krise Gleichgewicht, Mitverantwortung, Zusammenarbeit was die Beziehungen zwischen den wirtschaftlichen und politischen Faktoren angeht. Genauer, braucht man neue Beziehungen zwischen den Kapitalmärkten und den politischen Regierungen, so dass die Freiheit mit der Verantwortung, das indivi-

duelle Interesse mit dem gesellschaftlichen Leben und das nationale Interesse mit dem globalen Interesse zusammenwirken soll. Wenn gestern der wirtschaftliche Ausfall des kommunistischen Systems von Osteuropa besonders von der völligen Abhängigkeit der Eine-Partei-Politik verursacht worden ist, ist heutzutage die Krise des maßlosen liberalen Kapitalismus das Ergebnis eines gegensätzlichen Phänomens, nämlich der übermäßige Einfluss von wirtschaftlichen Faktoren über die politische Macht, so dass die wirtschaftlichen Faktoren meinen, dass der Kapitalmarkt von selbst und ohne Intervention des Staates geregelt werden kann.

Demzufolge, zeigt uns die heutige Situation, dass man in diesem Bereich neue Beziehungen von Mitverantwortung, die gegenseitig akzeptiert sind, braucht, um die aktuelle finanzielle und wirtschaftliche Krise zu überwinden, aber auch neue Krisen zu vermeiden. Gleichzeitig lernen wir von der aktuellen finanziellen und wirtschaftlichen Krise, dass der ethische Faktor in der Politik und in der Wirtschaft nicht mehr ignoriert werden kann. Zum Beispiel, an der Basis der aktuellen Krise liegt ein ethisches oder moralisches Defizit, das in direkter Verbindung mit der exzessiven Akkumulation des Kapitals oder Kredits von Menschen betrifft, die nicht verantwortungsvoll, die dramatischen Folgen einen exzessiven Kredits, vorsehen konnten. Entsprechend, ist der negativen Einfluss der aktuellen finanziellen und wirtschaftlichen Krise verheerend für das Leben von Millionen von Menschen, die Opfer der Arbeitslosigkeit, Lohnkürzungen, Aufhebung der angefangene Projekte und des Armut werden. Wer ist moralisch, rechtlich oder politisch verantwortlich für all diese katastrophalen Folgen, die von der Krise des exzessiven liberalen Kapitalismus verursacht worden sind, die aber selbst nicht mehr geregelt werden können? Es ist schwer zu sagen! Auf jeden Fall, man muss zusammen konkrete Lösungen auf nationaler und

internationaler Ebene finden, um die Krise zu überwinden und große Konflikte zu vermeiden und in Frieden zu leben.

Wir, die Leiter der religiösen Gemeinschaften, haben durch unsere Anlage selbst die Mission, unserer Gesellschaft die Notwendigkeit der Förderung einer moralischen Verantwortung für die Art und Weise wie die wesentliche Beziehung zwischen persönlichem Interesse und gesellschaftlichem Leben, zwischen wirtschaftlicher Tätigkeit und politischer Kraft in der Gesellschaft, zwischen Individueller- oder Gruppenfreiheit und nationaler und internationaler Solidarität gebaut wird, um die Würde der menschlichen Person zu schützen und zu fördern, unabhängig der Situation in der sie befinden, darzustellen. Warum? Weil die menschliche Person, geschaffen nach Gottes Bild - Schöpfer des Universums, einen einzigartigen und unendlichen Wert hat, die wertvoller als alle materiellen Güter dieser Welt ist.

Dar Wort "Krise" bedeutet auf Griechisch eine Schätzung über eine Situation, die nicht normal und verwirrt ist. In diesem Sinne, die aktuelle Krise verlangt eine Veränderung des Denkens und Handlung der menschlichen Gemeinschaften, die von der Krise betroffen wurden. Im Kontext der aktuellen finanziellen und wirtschaftlichen Krise, die Entscheidungsfaktoren auf lokalen, nationalen und internationalen Ebene sind von der gegenwärtigen schwierigen Lage bestimmt, ihre ethische Mitverantwortung und praktische Zusammenarbeit zu intensivieren, um konkrete Lösungen für die Überwindung der Krise zu finden. Die religiösen Gesellschaften sind auch in diesem Sinn aufgerufen, durch Gebet, Predigt und soziale wohltätige Handlung zusammen zu arbeiten.

Viele Menschen, die sich wegen der aktuellen wirtschaftlichen Krise in einer schwierigen Lage befinden, suchen in den religiösen Gemeinschaften eine Quelle der Hoffnung und der Ermutigung. Dem folgend, in vielen

Preafericitul Părinte Daniel după Sf. Liturghie, 11.09.2012, München

Länder, rufen schon die religiöse Gemeinschaften ihre Gläubigen für Taten der Solidarität mit den Menschen, die wegen der gegenwärtigen Krise leiden, auf, und organisieren soziale Programme für Arbeitslosen, Kranke, Kinder, ältere Menschen, Migranten usw. Auf diese Weise schützen sie die Würde der menschlichen Personen, die in Schwierigkeiten sich befinden.

In Rumänien, zum Beispiel, handeln die Kirchen in dieser Richtung vor allem durch ihre diakonischen Institutionen und durch die Spenden von Gläubigen, weil in Zeiten der Krise, die konkrete Taten Vorrang gegenüber den Wörter haben!

Als Schlussfolgerung drängt uns das Thema unseres Treffens, Zusammenleben - Unsere Bestimmung, dazu auf zusammen für die menschliche Personen, die in Schwierigkeiten sich befinden, zu arbeiten, und auf diese Weise Hände der Liebe Gottes zu werden, die Hoffnung, Mut, und Freude, dorthin bringen, wo dieses fehlt.

Auf diese Weise, können wir die Hoffnung haben, dass, wenn aus schwierigen sozialen Lagen nur über gemeinsame Bemühungen der Gesellschaft herauszukommen möglich ist, dann sind wir auch überzeugt, dass aus der gegenwärtigen wirtschaftlichen Krise nur durch nationale und internationale Solidarität herauszukommen ist.

Theologischer Dialog und praktische Kooperation zwischen den Kirchen in Ut unum sint (12.09.2011)

Ansprache Seiner Seligkeit DANIEL, Patriarch der Rumänisch-Orthodoxen Kirche, gehalten innerhalb des Forums mit dem Thema "Christliche Einheit und Liebe für die Armen", München

Die Einheit oder die sichtbare Gemeinschaft zwischen den Christen ist ein Wunsch und eine heilige Bitte unseres Erlösers Jesus Christus, der für diese Einheit vor Seinen Leiden und Auferstehung gebetet hat: "dass

sie alle eins seien ... das die Welt glaube" (Johannes 17, 21).

Nach Jahrhunderten der Spaltung, Polemik und Entfremdung zwischen den Christen, ist die ökumenische Bewegung, die für die Wiederherstellung der christlichen Einheit sich bemüht, eine Besonderheit des 20. Jahrhunderts geworden, besonders nach der Gründung des Ökumenischen Rates der Kirchen im Jahr 1948 und nach dem Vatikanum II (1962-1965). Jenseits ihrer Erfolge und ihres Scheiterns, ist diese Bewegung vor allemeine Einstellungsänderung oder eine neue Geisteshaltung, weil in den Beziehungen zwischen verschiedenen, neueren oder älteren Kirchen, man von Polemik zum Dialog, von Konfrontation zur Kooperation und von Isolation zur Solidarität übergegangen ist. Obwohl der ursprüngliche Enthusiasmus für den theologischen Dialog und dem gemeinsamen ökumenischen Gebet in den letzten 20 Jahren abgenommen hat, ist die ökumenische Haltung in den Beziehungen zwischen den Kirchen ein Verhaltensnormgeworden. Für einige Christen, war die enthusiastische ökumenische Bewegung aus der Mitte des 20. Jahrhunderts zu schnell, weil sie die theologische und geistliche Identität verschiedener Kirchen und christlichen Konfessionen gefährdete. Die ökumenische Bewegung wurde von einigen vorsichtigen und umsichtigen Christen verdächtigt, dass sie den dogmatischen, sakramentalen und sogar den ethische Relativismus ermutigt. Für andere ist die ökumenische Bewegung zu langsam, weil die Einheit zwischen den seit Jahrhunderten gespaltenen Kirchen noch nicht erreicht wurde. Dementsprechend, wurde der Enthusiasmus der ökumenischen Bewegung der 60er Jahre, allmählich mit einer gewissen Vorsicht und Abneigung er-

In diesem Kontext, stellt man fest, dass im Allgemeinen, nur mit wenigen Ausnahmen, die Ergebnisse von bilateralen theologischen Dialogen zwischen den Kirchen auf internationaler Ebene von den offiziellen Kirchen noch nicht vollkommen rezipiert worden sind. Sie haben auch keinem großen Einfluss auf die religiösen Gemeinden.

Das bedeutet, dass eine Evaluation dieser theologischen Dialoge von jeder beteiligten Kirche nötig ist, sowie auch eine neue Wahrnehmung dieser Dialoge. Die interkonfessionellen theologischen Dialoge auf internationaler Ebene haben seit ein Paar Jahrzehnten versucht, die geerbten doktrinären und kirchlich-organisatorischen Unterschiede der Vergangenheit zu klären. Obwohl einige Ergebnisse der Dialogkommisionen ermutigend sind, wurden sie von den christlichen Gemeinden nicht als eine unmittelbare Realität fürs täglichen Leben wahrgenomen. Die offiziellen Kirchen haben sie auch nicht als Basis für neue Schritte zur Verwirklichung der christlichen Einheit benützt, sondern sie sind als sichtbare Zeichen einer wohlwollenden Haltung in Beziehungen zwischen den im Dialog engagierten Kirchen geblieben.

Die Orthodoxe Kirche, besonders das Ökumenischen Patriarchat nahm seit 1920 mit Verantwortung und Hoffnung an der ökumenischen Bewegung teil. Sie war überzeugt, dass sie in der Lage ist die ununterbrochene apostolische Tradition als Basis und Säule des ökumenischen Dialogs vorzustellen. Die ununterbrochene apostolische Tradition bedeutet das lebendige Zeugnis der ununterbrochenen historischen Gemeinschaft der Kirche der Heiligen Aposteln, der Heiligen Kirchenväter und der ökumenischen Synoden aus dem ersten Jahrtausend christlicher Ära, als die Mehrheit der Christen vom Morgen- und Abendland eine einzige Kirche waren. Aber als innerhalb der ökumenischen Bewegung, das Interesse für die Restaurierung der christlichen Einheit auf Grund der allgemeinen apostolischen Tradition geschwächt wurde und einige Innovationen innerhalb der anglikanischen und protestantischen Kirchen, das Amt (pastoral

ministry) betreffend, erschienen, ist die Haltung vielen Orthodoxen gegenüber der ökumenischen Bewegung zurückhaltend und sogar kritisch geworden. In diesem Kontext der Reduktion der Effizienz oder der Relevanz der bilateralen theologischen Dialoge sind neue Prioritäten im Leben vieler orthodoxen Kirchen eingetreten. Der Fall von kommunistischen Regierungen in Osteuropa, das Phänomen der Säkularisierung, der Migration, und die aktuelle wirtschaftliche Krise veranlassten die Kirchen weniger an einem akademisch theologischen Dialog interessiert zu sein sondern vielmehr an einer praktischen Kooperation auf pastoraler und sozialer Ebene, als Darstellung des ökumenischen Dialogs der Nächstenliebe und der brüderlichen Liebe in Jesus Christus. Diese Praktische Kooperation in konkretem pastoralen und sozialen Bereich kann leichter von den lokalen christlichen Gemeinden wahrgenommen und geschätzt werden, als der akademische theologische Dialog der letzten Jahrzehnten.

Zum Beispiel, die neuen Herausforderungen, wie das Phänomen der Migration, die Krise der traditionellen christlichen Familie, die Arbeitslosigkeit, die Armut, die Krankheiten und das Leiden sind nicht Teil der offiziellen theologischen Dialoge zwischen den Kirchen, die sie in den letzten Jahrzehnten geführt haben. Selbstverständlich, diese Themen waren oft das Objekt einiger punktuellen und kurzen Treffen, Konferenzen oder ökumenischen Seminaren, aber sie wurden viel mehr angesehen als der Versuch einer gemeinsamen christlichen Antwort für verschiedene aktuelle Probleme der Gesellschaft, und weniger als ein großer Beitrag für die Wiedererstellung der christlichen Einheit auf Grund des gemeinsamen christlichen Glaubens. Im Unterschied zur akademischen Ökumene der offiziellen theologischen Dialoge, zeigt sich, diese existenzielle Ökumene der Nächstenliebe auf pastoralem

Handeln, die auf einer lebendigen Verbindung zwischen dem Text des Evangeliums und den sozialen Kontext, indem die Christen der verschiedenen Konfessionen und Ethnien leben, gründet. In diesem Sinne, ist die Erfahrung brüderlicher und freundschaftlicher Kooperation zwischen rumänisch-orthodoxen Gemeinden aus Italien, die über eine Million Mitgliedern hat, und die römisch-katholischen Gemeinden aus dem gleichen Land, relevant und vorteilhalft. Diese ökumenische Kooperation im pastoralen und sozialen Bereich, besonders für das Schaffen der liturgischen Orte und für die Unterstützung von kranken und armen Migranten kann als eine zusätzliche Motivierungfür die Intensivierung der brüderlichen Kommunion zwischen unseren Kirchen betrachtet werden. Über die ökumenische Kooperation sehen wir, dass der Heilige Geist bläst wo Er will (cf. Johannes 3, 8), aber Er beendet nicht Sein Handeln, und was manchmal als eine Reduktion des Enthusiasmus für die christliche Einheit scheint, kann nur eine Periode der "Keimung" für eine neue gemeinsame missionare Arbeit in einer in Veränderung sich befindenden Welt sein! Manchmal, spricht Gott zu uns, durch neue und überraschende Situationen, die, für uns manchmal schwierig und unverständlich sind. Dies geschieht damit wir zusammen diesen unerwarteten Situationen einen positiven Sinn geben, auf Grund unseres gemeinsamen christlichen Glaubens, den wir leben und bezeugen, in einer sich stets säkularisierenden Welt. So kann auch eine Krisensituation sich in einen Aufruf zu praktischer Kreativität und gemeinsamen Zeugnis wandeln, die sich durch Werke der Nächstenliebe in dieser Welt zeigt.

und sozialem Gebiet, durch gemeinsames

Für die armen, kranken, alleinstehenden und orientierungslosen Menschen, ist der praktische Dialog der Nächstenliebe und der christlichen brüderlichen Liebe der direktes-

te Weg um zu spüren, dass sich die Kirchen in Bewegung und ökumenische Zusammenarbeit befinden, also in gemeinsame brüderliche Wirkung.

Wir danken der San'Egidio Gemeinschaft für ihren Beitrag zur Förderung der starken Beziehung zwischen geistlichem Leben und sozialem Handeln, zwischen der eklesialen Familie und der Familie der Völker, zwischen dem theologischen Dialog der Glaubenswahrheit und dem Dialog des christlichen Lebens und Nächstenliebe. Wir bedanken uns auch bei der Katholischen Kirche und der Evangelischen Kirche in Deutschland, besonders der Bayerischen Landeskirche, wo wir uns jetzt befinden, für ihre praktische ökumenische Haltung und für die Unterstützung der orthodoxen Ge-

meinden in Deutschland, die Hilfe brauchen, um sich zu organisieren, um die spirituellen Bedürfnissen der orthodoxen Gläubigen zu erfüllen, die Ihre religiöse und ethnische Identität behalten wollen, aber gleichzeitig sich in der deutschen Gesellschaft integrieren wollen.

Schließlich sollte noch verdeutlicht werden, dass durch praktische ökumenische Kooperation, wir unsere Identität nicht verlieren, sondern bereichern, weil wir sie nicht in Isolation gegenüber anderen Christen, hingegen im Dialog mit diesen und nicht gegen sie, vielmehr zusammen mit ihnen. In dieser Weise, sind die gegenseitige Anerkennung und Unterstützung im geistlichen und sozialen Bereich bereits schon Etappen auf den Weg zur christlichen Einheit!

Veșmintele liturgice în Biserica Ortodoxă

Antuza Scholz

Veșmintele liturgice sunt veșmintele speciale purtate de către clerici (diacon, preot, episcop) în timpul slujbelor. Aspectul lor a fost influențat de veșmintele festive ale curții imperiale bizantine.

Diaconul: stiharul, mânecuțele și orarul

Diaconul poartă mai întâi un stihar (gr., deasemnea anterion), vesmânt sacerdotal

comun celor trei trepte clericale. Stiharul este o haină lungă, cu mâneci largi, care acoperă tot corpul de la grumaz până la glezne, asemănătoare tunicilor greco-romane (lat. tunica, gr. chiton). Adesea nu este cusut în părți, ci prins doar cu bumbi. Stiharul diaconului este croit dintr-un material mai gros și mai ornamental decât cel preoțesc, deoarece diaconul nu mai poartă alte veșminte pe deasupra.

Raportat la funcțiunea diaconului în cult, stiharul trimite la strălucirea și curăția spirituală a îngerilor, fiindcă în oficiul lor liturgic diaconii închipuie pe îngerii care s-au arătat în veșminte albe strălucitoare la Învierea Domnului (Luca XXIV, 4) precum și în momentul Înăltării Sale la cer (Matei XXVII, 2).

Din categoria veșmintelor comune celor trei trepte ierarhice mai fac parte și mânecuțele (grch. epimanikia). Ele sunt caracteristice ritului ortodox și se prezintă ca două manșete cu care slujitorul strânge marginea mânecilor stiharului pentru a ușura lucrarea mâinilor. Prin urmare, ele au o explicație de ordin practic, folosind pentru a nu-i stânjeni pe slujitori în îndeplinirea acțiunilor rituale în timpul Sfintei Liturghii. De regulă sunt împodobite cu semnul Crucii

Singurul veșmânt liturgic specific numai diaconilor este orarul. Acesta are forma unei fâșii lungi de aproximativ 2 m și late de 10-15 cm, din mătase sau catifea brodată cu ornamente (trei cruci sau de trei ori cuvântul "sfânt", gr. hagios). Orarul este purtat peste stihar, așezat pe umărul stâng, atârnând în spate până la pământ iar în față peste brațul drept. In timpul ecteniilor diaconul ridică capătul din față al orarului cu cele trei degete ale mâinii drepte, chemând la obșteasca rugăciune. De aici provine cel mai plauzibil explicația termenului de orar, de la verbul latinesc oro, orare (a se ruga).

Pregătindu-se pentru împărtășanie, diaconii își încrucișează orarul închipuind pe serafimii cei cu câte șase aripi care "cu două aripi își acopera fetele lor, cu două picioarele, iar cu două zburând, strigă: Sfânt, Sfânt, Sfânt..." Asemenea serafimilor, cu inima smerită și neprihănită, să se apropie și diaconii de momentul împărtășirii cu Sfintele Taine.

Preotul: stiharul, brâul, mânecuțele, epitrahilul și felonul sau sfita

Preotul poartă un stihar mai simplu, prins precum tunică antică în talie cu un brâu (lat. cingulum, gr. zone). Stiharul alb arată felul de viață "strălucită" a preotului, iar brâul simbolizează puterea divină care întărește pe slujitor în săvârșirea lucrărilor sfințitoare. Asemenea diaconului și din aceleași motive

preotul poartă în jurul încheieturilor de la mâini mânecuțe.

Veşmântul cel mai important însă al slujirii preoțești este epitrahilul.

La origine, epitrahilul a provenit din orarul diaconesc, trecut peste grumaz și atârnând cu ambele capete în jos. Sfântul Simeon al Tesalonicului spune că în felul acesta ambele capete ale orarului vin în față și formează un "jug". Orarul transformat acum în epitrahil este semnul preoției depline, conferind noului hirotonit calitatea și puterea de a săvârși Sfintele Taine.

Felonul (sfita) este veșmântul liturgic specific numai preoților. Acesta amintește de mantaua sau pelerina obișnuită la evrei și în lumea greco-romană, așa cum a fost purtată de Mântuitorul și de Sfinții Apostoli. Felonul este un supraveșmânt fără mâneci care acoperă tot corpul, în partea din față până la mijloc, în spate până aproape de călcâie. Spre deosebire de felonul grec sau românesc, cel rusesc este întărit și ridicat la spate, acoperind ceafa preotlui. Felonul simbolizează harul, puterea, dreptatea și sfințenia lui Dumnezeu așa cum reiese din formula pe care o rostește preotul slujitor în momentul îmbrăcării cu el: "Preotii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate și cuvioșii Tăi, întru bucurie, se vor bucura, totdeauna..." (Ps. CXXXI, 9).

Arhiereul: stiharul, brâul, mânecuțele, sacosul, omoforul, engolpionul, crucea pectorală, epigonatul și mitra (dicher, tricher)

Sacosul a fost la început un veşmânt împărătesc cunoscut sub numele de dalmatica. El este un veşmânt lat în formă de sac, cu mâneci scurte și largi, pe care arhiereii îl imbracă peste stihar, după ce și-au pus pe ei epitrahilul, mânecuțele și brâul. Marginile laterale sunt desfăcute și în ambele părți i s-au adăugat clopoței de aur, după imitația veșmântului arhieresc (meilul) din Vechiul Testament.

Cel mai important veșmânt arhieresc este omoforul. Veșmânt similar cu pallium-ul latin, omoforul este alcătuit dintr-o fâșie lungă de 3,5 m și lată de 25 cm din lână sau din mătase brodată cu fir de argint sau din aur. El este o distincție a demnității episcopale și se presupune că la origine s-a dezvoltat din orarul diaconesc. Arhiereul slujește întotdeauna cu omoforul așezat pe grumaz. El este unul dintre cele mai vechi veșminte arhierești, fiind atestat în cult încă din primele veacuri crestine.

Începând din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, pe lângă omoforul mare, a cărui îmbrăcare și dezbrăcare este dificilă, ierarhii au început să folosească un omofor mai mic și mai comod. Omoforul mare se îmbracă și se folosește numai la începutul Sfintei Li-

turghii până la Apostol, apoi este dezbrăcat si înlocuit cu omoforul mic.

Engolpionul este o insignă arhierească, de forma unei iconițe rotunde făcute din email, aur sau argint care înfățișează chipul Mântuitorului sau al Maicii Domnului cu pruncul în brațe. Ierarhul poartă această icoană la piept pentru a-și aduce aminte că trebuie să aibă permanent pe Iisus Hristos în inima sa și a se încredința mijlocirii și ocrotirii Sfintei Fecioare Maria.

De asemenea, arhiereul poartă pe piept și crucea pectorală. Ea este o insignă a demnității arhierești și este, alături de engolpion, un semn al mărturisirii lui Hristos. Arhiereul o poate purta în orice împrejurare. Când o așează pe piept în vederea slujirii, rostește următoarele cuvinte din Sfânta Evanghelie: "Zis-a Domnul: Cel ce voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie" (Marcu VIII, 34)

Epigonatul (bedernița) este un veșmânt liturgic în formă de pătrat sau romb, care se leagă cu un șnur și atârnă pe genunchiul drept, de la care fapt i s-a atribuit și denumirea. Pe un suport de carton este întinsă o bucată de mătase prețioasă, împodobită fie cu o cruce, fie cu o sabie sau cu imaginea lui Iisus, reprezentat adeseori pe scaunul de judecată, simbolizând astfel prerogativele episcopului.

Mitra este acoperământul capului folosit de arhierei în timpul serviciului liturgic, având de obicei forma coroanei impărătești, împodobită după modelul celei a împăraților bizantini cu cusături frumoase și cu iconițe lucrate cu măiestrie.

Mitra simbolizează puterea spirituală a arhiereului asupra credincioșilor și este totodată semnul demnității împărătești a Mântuitorului, precum și al vredniciei primite de arhiereu de la Hristos, ca Săvârșitor principal al celor Sfinte și al tainelor Lui ("vrednic este...").

Dicherul și tricherul sunt două sfeșnice, unul cu două și altul cu trei brațe, în care se așează în mod încrucișat lumânări și cu care arhiereul binecuvintează pe credincioși în timpul slujbelor. Ele închipuie cele două firi ale Mântuitorului, respectiv cele trei Persoane ale Sfintei Treimi.

De la stânga la dreapta:

Preot: 1stihar – 2 epitrahil – 3 brâu – 4 manșete – 5 felon – 6 – epigonat

Diacon: 1stihar – 2 manșete – 3 orar

Episcop: 1 sacos - 2 omofor - 3 cruce pectorală - 4 engolpion - 5 mitră - 6 dicher - 7 tricher 8 epigonat

Surse/Quellen:

Liturgie und Kunst der Ostkirche in Stichworten, Autor: Konrad Onasch, Verlag Koehler und Amelang, 1. Auflage 1981

Arhim. Lect. dr. Vasile Miron "Veşmintele liturgice - origine şi semnificatie" (www.crestinorto-dox.ro)

Wikipedia.de und Wikipedia.ro

Liturgische Gewänder in der orthodoxen Kirche

Antuza Scholz

Die liturgischen Gewänder sind Kleidungsstücke, die während des Gottesdienstes vom Leiter der Feier (Bischof, Priester, Diakon) getragen werden. Sie wurden von der spätantiken Festtags- und Alltagskleidung des Kaiserhofs geprägt.

Diakon: Sticharion, Epimanikien, Orarion

Der Diakon trägt ein Sticharion (grch. auch anterion). Dieses geht auf das antike Fest-

gewand, die Tunika (lat. tunica, grch. chiton), zurück und ist ein langes Untergewand, das aus Linnen besteht und bis zur Erde reicht. Zumeist ist das Sticharion an den Seiten nicht vernäht, sondern wird lediglich mit Knöpfen geschlossen. Das Sticharion ist allen Weihegraden gemeinsam, beim Diakon ist es aber reicher verziert, da er darüber keine weiteren Gewänder trägt. Der Rolle Diakons im liturgischen Geschehen entsprechend, ist das Sticharion ein Symbol für die geistliche Reinheit und den Glanz der Engel. Diakonen erinnern an die Engel, die in hellen, schimmernden Gewändern die Auferstehung (Luca XXIV, 4) und Himmelfahrt Jesu (Matei XXVII, 2) gepriesen haben.

Auch die liturgischen Manschetten (grch. epimanikia) werden gleichfalls von Bischö-

fen, Priestern und Diakonen getragen und sind charakteristisch für die Ostkirche. Diese an den Handgelenken umgebunden Ärmelstulpen haben eine eher praktische Bedeutung, sie halten die weiten Ärmel des Sticharions zusammen und erleichtern so die Ausführung der liturgischen Gesten. In der Mitte ist ein Kreuz aufgestickt oder mittels Applikation aufgebracht.

Über die linke Schulter des Diakons hängt das Orarion. Dessen hinterer Teil reicht bis zur Erde herab, während der vordere über den linken Vorderarm drapiert wird. Das Orarion besteht aus einem etwa 2 m langen und 10-15 cm breiten Streifen aus Seide oder Samt, in den drei Kreuze oder auch das Wort "heilig" (grch. hagios) eingestickt sind. Während des liturgischen Gebets, der Ektenie, hält der Diakon den vorderen Teil zwischen den Fingern der erhobenen rechten Hand. Die Herleitung des Begriffs von lat. orare (beten) liegt daher nahe. Wenn sich der Diakon auf die Kommunion vorbereitet, bindet er das Orarion um die Hüfte, legt die beiden Teile über die Schultern, sodass am Rücken ein Kreuz entsteht, und steckt die Enden, ebenfalls gekreuzt, unter den Hüftteil. Dies geschieht in Anlehnung an die Darstellung der Seraphimen mit ihren sechs Flügel: "Mit zwei Flügeln bedeckten sie ihr Gesicht, mit zwei bedeckten sie ihre Füße und mit zwei flogen sie. Sie riefen einander zu: Heilig, heilig, heilig...". Gereinigt und bescheiden wie diese Engelsfiguren sollen auch die Diakonen der Heiligen Kommunion entgegentreten.

Priester: Sticharion, Gürtel, Epimanikien, Epitrachelion, Phelonion

Auch der Priester trägt ein Sticharion, das wie in der Antike mit einem Gürtel (Zone) zusammen gehalten wird (lat. cingulum, grch. zone). Das weiße Sticharion des Priesters symbolisiert seine Reinheit, der Gürtel die göttliche Macht, die ihn bei der Ausübung seines heiligen Amtes stärkt.

Die engeren Ärmel seines Sticharions enden ebenfalls in Manschetten. Anstelle des Orarions trägt er ein Epitrachelion. Das ist das wichtigste Gewand des Priesters. Es besteht aus zwei langen, parallel verbundenen Bändern, welche um den Hals getragen werden. An der Vorderseite hängen die Bänder gerade herunter und reichen fast zu den Fußknöcheln. Die beiden angrenzenden Seiten werden zusammengenäht oder -geknöpft, sodass es wie ein einziges breites Band aussieht. Ursprünglich war es dem diakonischen Orarion identisch, weshalb bis heute noch bei der Priesterweihe das nach hinten hängende Ende des Orarions über die rechte Schulter des Ordinanden gelegt und so zum Epitrachelion gemacht wird. Der Heilige Simon aus Thesalonikki sieht darin ein symbolisches Spannen des Priesters vor dem Pflug. Das Epitrachelion ist das Zeichen, dass der neu geweihte Priester nun auch die Eucharistie feiern darf.

Das Phelonion (lat. paenula) ist das Obergewand des Priesters und entspricht der römischen Kasel (lat. casula). Es besteht aus einem glockenförmigen Mantel der auf der Hinterseite bis zu den Unterschenkeln. jedoch auf der Vorderseite nur bis zur Hüfte reicht. Auf der Rückseite ist ein großes Kreuz eingestickt. Das griechische Phelonion ist so geschneidert, dass es nur über die Schultern gehängt wird, während das russische Phelonion auf der Hinterseite einen hohen versteiften Kragen hat, der den Hinterkopf bedeckt. Dieses Gewand steht für die Gnade, die Kraft, die Gerechtigkeit und Herrlichkeit Gottes, so wie es im Gebet bei der Priesterweihe heißt: "Deine Priester, Gott, werden sich in Gerechtigkeit kleiden und Deine Seligen in Freude, in aller Ewigkeit..." (Ps. CXXXI, 9).

Bischof: Sticharion, Epimanikien, Sakkos, Omophorion, Enkolpion, Brustkreuz, Hypogonation, Mitra (sowie Dikerion und Trikerion)

Der Bischof trägt den Sakkos über dem Sticharion (er ersetzt das priesterliche Phelonion). Der Sakkos entspricht der römischen Dalmatica und ist ein weites, sackartiges, kurzärmliges, an den Seiten offenes liturgisches Gewand. Am Saum sind Glöckchen befestigt, welche auf die biblischen Anweisungen für die Kleidung der jüdischen Hohepriester zurückgeht. Am Rückenteil sind meist oben Schlaufen oder Knöpfe angenäht, an denen das bischöfliche Omophorion angebracht wird.

Das Omophorion ist das wichtigste Gewand des Bischofs und entspricht etwa dem römischen Pallium. Es besteht aus einem etwa 3,5 m langen und 25 cm breiten Stoffstreifen aus reiner Seide, der mit großen Kreuzen geschmückt ist. Man vermutet, dass das Omophorion sich in frühesten christlichen Zeiten aus dem Orarion des Diakons zum Symbol des bischöflichen Hirtenamtes entwickelt hat.

Ab der zweiten Hälfte des 17. Jh. gibt es neben dem großen Omophorion, dessen Anund Ausziehen recht umständlich ist, auch ein kleines, das der Bischof während der Liturgie nach den Lesungen und bis zum Gebet nach der Kommunion trägt.

Das Enkolpion gehört ebenfalls zu den Bischofsinsignien. Es ist ein ovales Medaillon mit einem in Emaille ausgeführten Gottesoder Gottesmutterbild. Die Einfassung ist mit Edelsteinen geschmückt und oben mit einer Krone versehen. Es wird an einer goldenen Kette getragen und soll den Bischof daran erinnern, Jesus immer in seinem Herzen zu tragen und sich der Obhut der Heiligen Jungfrau Maria anzuvertrauen.

Neben dem Enkolpion trägt der Bischof auch ein Brustkreuz. Als Insignie seines bischöflichen Amtes ist es, ähnlich wie das Enkolpion, ein Bekenntnis zu Christus. Der Bischof darf zu jeder Zeit diese Insignie tragen. Wenn er es sich zur Feier des Gottesdienstes umhängt, spricht er folgende Wörter aus dem Heiligen Evangelium: "Und der Herr sprach zu ihnen: Wer mir nachfolgen will, der verleugne sich selbst und nehme sein Kreuz auf sich und folge mir nach." (Markus VIII, 34)

An der Hüfte des Bischofs hängt das Hypogonation, ein über Eck stehendes quadratisches oder rhombenförmiges, über ein Karton gespanntes Seidenstück. Es ist kostbar gestickt und geziert mit einem Kreuz, einem Schwert oder einer Darstellung Christi auf dem Richterstuhl als Hinweis auf die Amtsrechte des Bischofs. Das Hypogonation wird an einer Seidenschnur oder -kordel am Gürtel befestigt.

Die traditionelle liturgische Kopfbedeckung der Bischöfe ist die Mitra. Sie ist der imperialen Krone des späten Byzantinischen Reiches nachempfunden, zumeist mit Edelsteinen geschmückt und wird von vier Zierstreifen überkreuzt. Am Ende jedes dieser Streifen ist normalerweise eine Ikone angebracht. Neben reinem Gold werden für die Mitren auch farbige Stoffe mit aufwendigen Stickereien, vor allem aus Seide, verwendet. Die Mitra symbolisiert die geistige Führungskraft des Bischofs. In Anlehnung an die kaiserliche Würde des Heilands ist der Bischof "würdig" sein Amt in der Kirche auszuüben.

Dikerion und Trikerion sind zwei- bzw. dreiarmige Leuchter die der Bischof während des Gottesdienstes hebt und kreuzt wenn er seine Segen ausspricht. Die Kerzen werden über Kreuz gelegt und versinnbildlichen die Einheit der beiden Naturen (göttliche und menschliche) Christi, bzw. die Dreieinigkeit.

Comunicat de presă al Institutului Teologic Ortodox Universitatea Ludwig Maximilian München

Andrej Cilerdzic, asistent universitar al Institutului Teologic Ortodox din cadrul Universității Ludwig-Maximilian a fost ales întru calitatea de Episop al Bisericii Ortodoxe Sârbe

Arhimandritul Andrej Cilerdzic, asistent universitar la catedra de Teologie Sistematică (Dogmatică, Etică și Teologie Ecumenică) din cadrul Institutului Teologic Ortodox al Universității Ludwig-Maximilian devine Episcop al Bisericii Ortodoxe Sârbe. După cum ne-a informat purtătorul de cuvânt al adunării episcopilor Bisericii Ortodoxe Sârbe, s-a decis în cadrul întâlnirii din 16-17 mai 2011, ca viitorul Episcop să fie alături de Preasfinția Sa Patriarhul sârb Irineu în Belgrad, unde va primi titlul de "Episcop de Remesiana".

Arhimandritul Andrej Cilerdzic provine din dioceza sârbească din Germania si s-a înnăscut în Osnabrük, 1961. În 1980 a terminat liceul în Düsseldorf cu diploma de Bacalaureat după care a petrecut ceva timp pe Muntele Atos, Grecia. În 1986 a obținut diploma studiului teologic al facultății Bisericii Ordoxe Sârbe din Belgrad si a fost tuns întru monahism în acelasi an la Mănăstirea Decani, Serbia. În prima parte a anului 1987 devine Diacon în biserica Sf. Sava din Düsseldorf. În 1990 devine Preot în aceeasi parohie, Sf. Sava, Düsseldorf. După trei ani de profesorat în cadrul seminarului teologic Sf. Chiril și Metodie din Prizren, Serbia, polivalentul Părinte este numit secretar ecumenic al Patriarhiei ortodoxe sârbe din Belgrad. În august 2002 devine Arhimandrit al parohiei ortodoxe sârbești din Novi Sad. Din 2008 Cilerdzic duce muncă de cercetare în cadrul

Universității Ludwig-Maximilian într-un proiect de doctorat cu tema Modele de Unitate Bisericească în Secolul 21. În 2010 a fost numit asistent universitar de către Prof. Athanasios Vletsis, șeful catedrei de Teologie Sistematică.

Noul Episcop vorbește șase limbi (germană, engleză, greacă, italiană, sârbă și franceză) și are cunoștințe de limbi clasice. Îl caracterizează în mod deosebit angajarea sa ecumenică, deschiderea sa de principiu spre dialog și capacitatea, de a stabili punți solide de comunicare. De asemenea noul Episcop are o sensibilitate deosebită pentru situația actuală a Bisericii și a societății în drumul ei spre o comunitate europeană din ce în ce mai cuprinzătoare.

Arhimandritul Andrej Cilerdzic se profilează a fi o persoană de nădejde a Bisericii Ortodoxe, provenind din promoția studiul de teologie ortodoxă din München. Institutul de Teologie Ortodoxă din München, ce stă în primul rând în slujba parohiilor ortodoxe din Germania, a devenit în ultimele semestre din ce în ce mai căutat. Numărul actual de studenții al acestui studiu unic în Europa de Vest a crescut în ultimul semestru la 73, studenții provenind din toate țările tradițional ortodoxe ale Europei de Sud și Est. Biserica Ortodoxă Sârbă este reprezentată printr-un număr mare de studenții.

Mai multe informații:

Ausbildungseinrichtung für Orthodoxe Theologie der Universität München

Ludwigstr. 29, 80539 München Telefon: 089-2180-5376 & 3228

Fax: 2180-2198

E-Mail: Orthodoxe.Theologie@orththeol. uni-muenchen.de

Pressemitteilung der Ausbildungseinrichtung für Orthodoxe Theologie der Ludwig-Maximilians-Universität München

Andrej Cilerdzic, wiss. Mitarbeiter der Ausbildungseinrichtung für Orthodoxe Theologie der Universität München zum Bischof der Serbischen Orthodoxen Kirche gewählt

Archimandrit Andrej Cilerdzic, wissenschaftlicher Mitarbeiter am Lehrstuhl für Systematische Theologie (Dogmatik, Ethik und Ökumenische Theologie) an der Ausbildungseinrichtung für Orthodoxe Theologie der Universität München, wird Bischof der Serbischen Orthodoxen Kirche. Nach einer Mitteilung des Sprechers der Bischofsvollversammlung der Serbischen Orthodoxen Kirche, die vom 16. bis 27. Mai 2011 in Belgrad tagte, wird der zukünftige Bischof Seiner Heiligkeit, dem serbischen Patriarchen Irinej, in Belgrad zur Seite stehen und den Titel "Bischof von Remesiana" führen.

Archimandrit Andrej Cilerdzic stammt aus der serbischen Diözese in Deutschland und wurde 1961 in Osnabrück geboren. In Düsseldorf absolvierte er 1980 das Abitur und lebte für einige Zeit auf dem Berg Athos in Griechenland. 1986 erwarb er das Diplom an der Theologischen Fakultät der Serbischen Orthodoxen Kirche in Belgrad und empfing im Dezember 1986 die Mönchsweihe im Kloster Decani, Serbien. Anfang 1987 wurde er in der St. Sava Kirche in Düsseldorf zum Diakon geweiht. Im November 1990 empfing er die Priesterweihe, ebenfalls in St. Sava, Düsseldorf. Nach einer dreijährigen Lehrtätigkeit im Priesterseminar

St. Kyrill und St. Method in Prizren, Serbien, erhielt der vielseitige Priestermönch 1993 den Ruf zum Ökumenesekretär im Außenamt des serbisch-orthodoxen Patriarchats von Belgrad. Im August 2002 erhielt er den Titel eines Archimandriten für die serbische orthodoxe Diözese von Novi Sad. Seit 2008 forscht Cilerdzic an der LMU München an einem Promotionsprojekt über Modelle kirchlicher Einheit im 21. Jahrhundert. Anfang 2010 ernannte ihn Prof. Dr. Athanasios Vletsis vom Lehrstuhl für Systematische Theologie zum wissenschaftlichen Mitarbeiter.

Der neue Bischof spricht sechs Sprachen (Deutsch, Englisch, Griechisch, Italienisch, Serbisch und Französisch) und verfügt über altsprachliche Kenntnisse. Besonders zeichnet er sich durch sein ökumenisches Engagement aus, durch seine Offenheit für den Dialog allgemein und durch sein großes Geschick, gut und umfassend zu kommunizieren, sowie durch sein feines Gespür für die moderne kirchliche, soziale und gesamtgesellschaftliche Situation auf dem Weg zu einer sich erweiternden europäischen Gemeinschaft.

Archimandrit Andrej Cilerdzic verkörpert einen weiteren Hoffnungsträger der Orthodoxen Kirche und ist aus dem wissenschaftlichen Nachwuchs des Münchener Orthodoxen Studienganges hervorgegangen. Die Ausbildungseinrichtung für Orthodoxe Theologie in München, die in erster Linie im Dienste aller orthodoxer Diözesen Deutschlands und darüber hinaus steht, ist in den letzten Semestern sehr gefragt. Die aktuellen Studentenzahlen dieses in ganz Westeuropa einzigartigen Studiengangs sind im laufenden Sommersemester auf 73 gestiegen, wobei unsere Studierenden aus allen traditionell orthodoxen Ländern Süd- und Südosteuropas stammen. Besonders stark ist auch die Serbische Orthodoxe Kirche vertreten.

Cuvânt pastoral al Adunării Episcopilor ortodocși din Germania referitor la Ora de Religie.

Dragi Părinți, frați și surori, "Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la mine!" (Mt 19,14)

Noi, episcopii ortodocși ai Germaniei ne adresăm într-un cuvânt pastoral comun Dumneavoastră, dragi creștini ortodocși din Germania, într-o chestiune, la care ținem foarte mult și care este de o importanță decisivă pentru viitorul Bisericii noastre în această țară.

În cadrul sarcinilor, pe care în calitate de Arhierei ai Bisericii Ortodoxe în Germania le purtăm, ține și acea grijă de a transmite sfânta noastră credință generației următoare: educația religioasă a copiilor și tinerilor reprezintă, mai ales în viața de diasporă, o activitate de o importanță deosebită, ce este din păcate presărată cu multe piedici.

Privim cu îngrijorare cum mulți membrii tineri ai Bisericii cresc fără o educație relgioasă, care i-ar ajuta să păstreze credința părinților și la rândul lor să o transmită mai departe propiilor lor copii.

Pentru noi, ca Episcopi, este foarte neliniștitor, că până la momentul de față doar o parte relativ mică a elevelor și a elevilor ortodocși din Germania au acces la Ora de religie ortodoxă.

Suntem cetățeni ai acestei țări și ne face plăcere să fim: în acestă calitate purtăm împreună cu instituțiile statului german responsabilitatea comună pentru ca tinerii și copiii noștri să se integreze în această societate și în același timp să nu-și piardă identitatea religioasă de creștini ortodocși; aceasta este o sarcină importantă a Orei de religie din școli, ce corespunde atât calitativ cât și

cantitativ orelor de religie a celorlalte Biserici și comunități religioase.

Constatăm cu bucurie, că dorința noastră este prețuită de către oficialitățile statului german. Ca urmare Ora de religie ortodoxă a fost deja introdusă oficial în școlile generale de stat în patru landuri, și anume Nordrhein-Westfalen, Bayern, Niedersachsen și Hessen, deci landurile cu numărul cel mai mare de comunități ortodoxe. Și Landurile Rheinland-Pfalz și Baden-Württemberg, cu care suntem momentan în dialog, sunt în principiu de acord, să introducă Ora de religie ortodoxă.

Între timp observăm cu bucurie, că există și posibilitatea de a pregăti profesori de religie, ce provin din toate natiunile ortodoxe prezente in Germania, și anume astfel de profesori și profesoare, ce urmează cursurile universitare în această țară, ce înțeleg situația Bisericii Ortodoxe din Germania și nu în ultimul rând, cunosc bine realitățile vieții elevilor și elevelor de aici. Astfel de posibilități există la Universitatea din München precum și la cea din Münster.

Totuși chiar în landurile mai sus numite suntem încă departe de a ne putea prezenta cu o ofertă suficientă de Ore de religie ortodoxă, în principal pe motivul absenței unui răspuns corespunzător din partea comunităților, astfel încât nu există destule solicitări de a înființa clase. În unele Landuri lucrul acesta este și mai presant din cauza faptului, că documentele cerute de stat cu privire la numărul de elevi și eleve ortodoxe încă lipsesc.

Nu avem voie să așteptăm doar de la statul german soluționarea acestei probleme: în ceea ce privește educația religioasă a copiilor noștri este necesară implicarea și interesul sporit întru aceasta a tuturor creștinilor ortodocși din Germania.

Acum este momentul să acționăm, pentru a evita pericolul creșterii unei noi generații de creștini ortodocși, ce se înstrăinează din ce în ce mai mult de credința lor, respectiv a părinților lor. Este un fapt incontestabil, că pe

lângă orele de cateheză, Orei de religie din sistemul școlar german îi revine funcția esențială de transmitere de valori. Nu avem voie să renunțăm la Ora de religie din școală, dacă vrem, ca tinerii și copiii noștri să nu-și piardă credința, respectiv să o reducă la o chestiune folclorică, specifică originilor lor nationale.

Înaceastă sarcină de pindem în modesențial de ajutorul din partea preoților și a părinților, deci de **sprijinul Dumneavostră:**

- Să folosim posibilitatea Orei de religie ortodoxă școlară, spre a-i întări pe copiii noștri în credința părinților lor, pentru a o adânci și pentru a crește cu ea!
- Insistați la școala copilului Dvs. pentru ca acesta să aibă acces la Ora de religie ortodoxă!
- Informați și alți părinți ortodocși, că există această posibilitate și că trebuie neapărat folosită!

 Ajutați pe cât Vă este posibil la organizarea Orei de religie și facilitați copiilor participarea!

Doar în cazul în care vom reuși, din credința și tradiția ortodoxă vie, să oferim generației următoare de ortodocși din Germania pregătirea necesară, care să le faciliteze pe de o parte integrarea în societatea acestei țări și participarea activă la modelarea ei, iar pe de altă parte să îi păzească de o asimilare la un mediu tot mai străin de credința creștină, doar atunci vom putea privi cu speranță în viitorul Bisericii Ortodoxe din Germania spre Slava Tatălui și a Fiului și a Sf. Duh!

(Orthodoxie Aktuell, Jahrgang XV/12, Dezember 2011, S. 22-24)
Berlin, 12 Noiembrie 2011

Pentru: Mitropolia grec ortodoxă Metropolit Dr. h.c. Augustinos al **Exarhatul Europei Centrale** Germaniei, Exarh al Europei Centrale Episcop Evmenios de Lefka Episcop Bartholomaios de Arianz Metropolia pentru Europa Centrală Episcop Ioan de Palmyra și de Vest a Bisericii grec ortodoxe de Antiohia Arhiepiscop Feofan al Berlinului și Dioceza de Berlin a Bisericii ortodoxe rusești Patriarhia Moscovei Germaniei Dioceza ortodoxă rusească a episcopu-Arhiepiscop Dr. Mark al Berlinului și lui ortodox al Berlinului și Germaniei Germaniei Episcop Agapit de Stuttgart Biserica ortodoxă rusească din străinătate

Comunicat de presă

Prezența permanentă a Bisericii ort- odoxe rusești Patriarhia Moscovei în Germania	Arhiepiscop Longin de Klin
Dioceza sârbească ortodoxă pentru Europa Centrală	Episcop Constantin pentru Europa Centrală
Metropolia română pentru Germania, Europa Centrală și de Nord	Metropolit Dr. Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord Episcop Sofian Brașoveanul
Dioceza bulgară a Europei Centrale și de Vest	Episcop Antonij din Konstantia

Hirtenwort der Orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland zum Religionsunterricht

Liebe Väter, Brüder und Schwestern! "Lasst die Kinder und wehret ihnen nicht, zu mir zu kommen!" (Mt 19,14)

In einer Angelegenheit, die uns sehr am Herzen liegt und für die Zukunft unserer Kirche in diesem Land von eminenter Bedeutung ist, wenden wir orthodoxen Bischöfe Deutschlands uns heute in einem gemeinsamen Hirtenwort an Sie, liebe orthodoxe Christen und Christinnen in Deutschland.

Zu den Sorgen, die uns als Oberhirten der Orthodoxen Kirche in Deutschland aufgetragen sind, gehört jene um die Weitergabe unseres heiligen Glaubens an die kommenden Generationen: Die religiöse Erziehung der Kinder und Jugendlichen stellt gerade in der Diaspora-Situation unserer Gemeinden ein Feld von besonderer Wichtigkeit dar, allerdings oft auch ein steiniges Feld.

Wir sehen mit Besorgnis, wie etliche jüngere Glieder der Kirche ohne die notwendige religiöse Unterweisung aufwachsen, die ihnen hilft, den Glauben ihrer Väter und Mütter zu bewahren und ihn später einmal auch an ihre Kinder weiterzugeben.

Für uns Bischöfe ist es sehr beunruhigend, dass der schulische orthodoxe Religionsunterricht bislang nur einen relativ geringen Teil der orthodoxen Schülerinnen und Schüler in Deutschland erreicht.

Wir sind Mitbürger in diesem Land geworden, und wir sind es gerne: Als solche tragen

wir gemeinsam mit den staatlichen Institutionen Deutschlands die Verantwortung dafür, dass unsere Kinder und heranwachsenden Jugendlichen in die hiesige Gesellschaft integriert werden und zugleich ihre eigene orthodoxe religiöse Identität nicht verlieren; dies ist eine wichtige Aufgabe des staatlichen Religionsunterrichtes, der in qualitativer und quantitativer Hinsicht dem der anderen Kirchen und Religionsgemeinschaften entspricht.

Dabei dürfen wir mit Freude feststellen, dass von Seiten der zuständigen staatlichen Stellen unser Anliegen in der letzten Zeit eine positive Würdigung erfährt. So haben bislang bereits vier Bundesländer den orthodoxen Religionsunterricht an allgemeinbildenden staatlichen Schulen offiziell eingerichtet, nämlich Nordrhein-Westfalen, Bayern, Niedersachsen und Hessen, also die Bundesländer mit dem größten Anteil orthodoxer Gemeinden und Gläubigen in Deutschland. Auch die Länder Rheinland-Pfalz und Baden-Württemberg, mit denen wir in Verhandlung stehen, zeigen sich prinzipiell bereit, den orthodoxen Religionsunterricht einzuführen.

Inzwischen können wir auch mit Freude feststellen, dass sich Möglichkeiten zur Ausbildung von Religionslehrern aus allen orthodoxen Nationen, die in Deutschland leben, bieten, und zwar von solchen Lehrerinnen und Lehrern, die in diesem Lande ausgebildet werden, die die Situation der Orthodoxen Kirche in Deutschland verstehen und auch die Lebenswirklichkeit ihrer Schülerinnen und Schüler gut kennen. Solche Möglichkeiten gibt es an der Universität München wie auch an der Universität Münster.

Doch auch in den genannten Bundesländern sind wir noch weit entfernt von einem flächendeckenden Angebot orthodoxen schulischen Religionsunterrichtes, vor allem, weil eine entsprechende positive Resonanz aus den Gemeinden fehlt und an zu wenigen Orten die Einrichtung des Unterrichtes eingefordert wird. Dies gilt umso mehr, als in einigen Bundesländern staatlicherseits die notwendigen statistischen Grundlagen bislang noch nicht vorhanden sind.

Wir dürfen hier nicht nur auf den Staat verweisen und allein von ihm Lösungen erwarten: Im Blick auf die religiöse Bildung unserer Kinder sind der volle Einsatz und das Engagement aller orthodoxen Christen in Deutschland gefordert.

Es ist hohe Zeit, hier zu handeln, sonst besteht die Gefahr, dass eine Generation von jungen orthodoxen Christen heranwächst, die ihrem Glauben bzw. dem der Eltern immer mehr entfremdet wird. Es ist unbestritten, dass neben der Gemeindekatechese dem Religionsunterricht im deutschen Schulsystem eine wesentliche Funktion zur Wertevermittlung zukommt. Wir können auf den schulischen orthodoxen Religionsunterricht nicht verzichten, wenn wir erreichen wollen, dass unsere Kinder und Jugendlichen der Kirche und dem Glauben nicht verloren gehen bzw. sie auf eine folkloristische Besonderheit ihrer nationalen Herkunft reduzieren.

Bei dieser Aufgabe sind wir wesentlich auf die Mitarbeit der Pfarrer und Eltern, also auf **Ihre Unterstützung angewiesen:**

- Nutzen wir die Möglichkeit, dass unsere Kinder durch den schulischen orthodoxen Religionsunterricht den orthodoxen Glauben, den Glauben ihrer Väter und Mütter, besser kennen lernen und weiter in ihn hineinwachsen!
- Bestehen Sie darauf, dass Ihr Kind orthodoxen Religionsunterricht in seiner Schule erhält!
- Informieren Sie andere orthodoxe Eltern darüber, dass diese Möglichkeit besteht und unbedingt genutzt werden sollte!
- Seien Sie bereit, bei der Organisation des Unterrichtes mitzuhelfen und Ihre Kinder dann auch zu diesem Unterricht zu bringen!

Comunicat de presă

Nur wenn es uns gelingt, der heranwachsenden orthodoxen Generation in Deutschland aus dem gelebten orthodoxen Glauben und der genuinen orthodoxen Tradition heraus das notwendige Rüstzeug mitzugeben, das ihr einerseits die Integration in die Gesellschaft dieses Landes und ein tatkräftiges Mitgestalten ermöglicht, sie andererseits aber vor einer Assimilierung an eine immer mehr dem christlichen Glauben sich ent-

fremdende Umgebung bewahrt, können wir hoffnungsvoll in die Zukunft der Orthodoxen Kirche in Deutschland blicken zur Ehre Gottes, des Vaters, des Sohnes und des Heiligen Geistes!

(Orthodoxie Aktuell, Jahrgang XV/12, Dezember 2011, S. 22-24) Berlin, 12. November 2011

Für die:	
Griechisch-Orthodoxe Metropolie von Deutschland, Exarchat von Zentral- europa (K.d.ö.R.)	Metropolit Dr. h.c. Augoustinos von Deutschland, Exarch von Zentraluropa Bischof Evmenios von Lefka Bischof Bartholomaios von Arianz
Metropolie für West- und Mitteleuro- pa der Griechisch-Orthodoxen Kirche von Antiochien	Bischof Johannes von Palmyra
Berliner Diözese der Russischen Or- thodoxen Kirche des Moskauer Patri- archats (K.d.ö.R)	Erzbischof Feofan von Berlin und Deutschland
Russische Orthodoxe Diözese des orthodoxen Bischofs von Berlin und Deutschland (K.d.ö.R.)	Erzbischof Dr. Mark von Berlin und Deutschland Bischof Agapit von Stuttgart
Russische Orthodoxe Kirche im Ausland	
Ständige Vertretung der Russischen Orthodoxen Kirche des Moskauer Patriarchats in Deutschland	Erzbischof Longin von Klin
Serbische Orthodoxe Diözese für Mitteleuropa	Bischof Konstantin für Mitteleuropa

Rumänische Orthodoxe Metropolie	Metropolit Dr. Serafim von Deutschland,
für Deutschland, Zentral- und Nord-	Zentral- und Nordeuropa
europa (K.d.ö.R)	Bischof Sofian von Kronstadt
Bulgarische Diözese von West- und Mitteleuropa	Bischof Antonij von Konstantia